

Attendo

Vi investerar för framtidens omsorg

ÅRSREDOVISNING 2017

*Vår vision
– att stärka
individen*

Innehåll

VERKSAMHETEN	
Attendo i korthet	2
VD har ordet	4
Marknad	6
Vision, strategi och mål	10
Erbjudande och kontraktsmodeller	12
Hållbarhet	14
Risker och riskhantering	20
BOLAGSSTYRNING	
Bolagsstyrningsrapport	24
Styrelse och revisorer	28
Koncernledning	30
Revisors yttrande	34
FINANSIELLA RAPPORTER	
Förvaltningsberättelse	36
Koncernens bokslut	
Koncernens resultaträkning	40
Rapport över koncernens totalresultat	40
Koncernens balansräkning	41
Koncernens kassaflödesanalys	42
Koncernens förändringar i eget kapital	43
Noter till koncernens bokslut	44
Moderbolagets bokslut	
Moderbolagets resultaträkning	62
Moderbolagets balansräkning	63
Moderbolagets förändringar i eget kapital	64
Moderbolagets kassaflödesanalys	65
Noter till moderbolagets bokslut	66
ÖVRIG INFORMATION	
Styrelsens försäkran	68
Revisionsberättelse	69
Aktien	75
Femårsöversikt	77
Kvartalsöversikt	78
Definitioner	79
Årsstämma	80

Hänt 2017

Attendo etablerar fler omsorgsboenden än någonsin

Genom att bygga nya omsorgsboenden bidrar Attendo till att lösa viktiga samhällsutmaningar och att förbättra vardagen för tiotusentals människor med behov av omsorg och vård. Under 2017 öppnade Attendo 1 886 nya platser i äldreboenden i Sverige och Finland. Vid utgången av 2017 hade Attendo 2 903 platser under byggnation avseende äldreboenden och boenden för personer med funktionsnedsättning.

”

Attendo har en stark plattform för att fortsätta utveckla omsorg med innovativa lösningar.

Pertti Karjalainen, tillförordnad VD

Attendo växer

54

nya boenden i egen regi under 2017

Ett förvärvs-intensivt år

Årets största förvärv var finska Mikeva. Förvärvet stärker Attendos verksamhet inom socialpsykiatri och omsorg för personer med funktionsnedsättningar samt kompletterar erbjudandet inom äldreomsorg i Finland geografiskt.

27

förvärvade verksamheter under 2017

Nöjda kunder

Attendos kvalitetsarbete fick fortsatt goda resultat i interna och externa mätningar. Årets kvalitetsindex uppgick till 85 procent, vilket var i linje med föregående år. Attendos livsstilsboenden är särskilt uppskattade av Attendos kunder.

Nya hjälpmedel inom äldreomsorgen

Attendo arbetar löpande med att utveckla omsorgen med nya arbetssätt och ny teknik. På ett antal äldreboenden i Finland har nya surfplattor i storformat (65 tum) börjat användas. Med dessa kan Attendos kunder föra videosamtal med närstående och surfa eller spela på ett användarvänligt och visuellt tilltalande sätt.

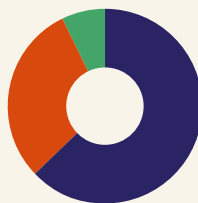

Omsorg på nytt sätt

Attendo ligger i framkant när det gäller att etablera verksamheter där individens önskemål står i centrum. Ett exempel är Attendo Örkellunga LSS som under 2017 utökade sin Bed & Breakfast-verksamhet med ett gästgiveri. Målet är att ge deltagare i daglig verksamhet en meningsfull sysselsättning och kontakt med samhället i övrigt, och samtidigt få nöjda matgäster.

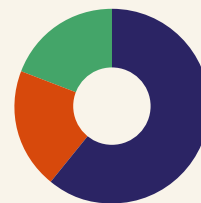

Finansiell översikt

OMSÄTTNING PER KONTRAKTSMODELL

- Egen regi, 63%
- Entreprenad, 30%
- Bemanning, 7%

OMSÄTTNING PER TJÄNSTEOMRÅDE

- Äldreomsorg, 61%
- Omsorg, 20%
- Sjukvård, 19%

NYCKELTAL

MSEK	2017	2016
Nettoomsättning	11 157	10 212
Rörelseresultat (EBITA)	1 084	1 002
Rörelsemarginal (EBITA), %	9,7	9,8
Årets resultat	680	649
Vinstmarginal, %	6,1	6,4
Operativt kassaflöde	763	805

Ledande på omsorg i Norden

Attendo är Nordens ledande privata omsorgs- och vårdföretag med verksamhet i Sverige, Finland, Norge och Danmark. Vi är ledande i utvecklingen av kvalitet och nya metoder inom branschen. Vi verkar inom äldreomsorg, omsorg till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt hälso- och sjukvård.

Det här gör vi

Äldreomsorg

Attendo erbjuder äldreomsorg i boenden och via hemtjänst. På våra äldreboenden bor kunderna i egna lägenheter med tillgång till gemensamma utrymmen.

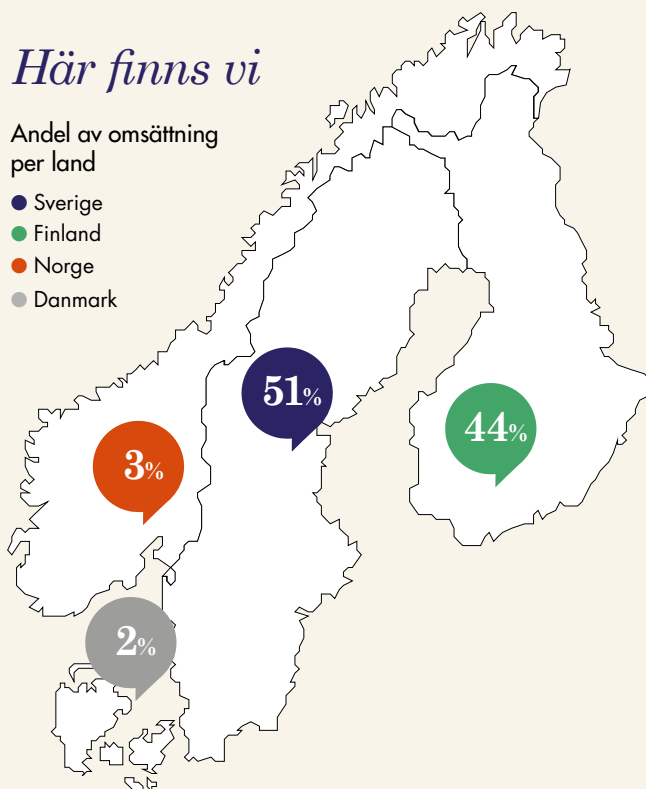
Omsorg

Attendo erbjuder omsorgstjänster till personer med funktionsnedsättning, hem för barn med särskilda behov, beroendevård, omsorg och boenden för personer med neuropsykiatriska diagnoser.

Här finns vi

Andel av omsättning per land

- Sverige
- Finland
- Norge
- Danmark

Sjukvård

I Finland erbjuder Attendo tjänster inom primärvård, specialistvård och tandvård. Inom primärvård driver Attendo vårdcentraler och ansvarar för vissa typer av enheter såsom akutmottagningar. Attendo tillhandahåller medicinsk personal runt om hela Finland.

Vision

Vår vision är "att stärka individen" och vi utgår alltid från den enskildes behov och förutsättningar i vårt arbete.

Värderingar

Attendos värderingar – *kompetens, engagemang och omtanke* – genomsyrar det dagliga arbetet.

Kvalitet i fokus

Attendo har sedan starten för mer än 30 år sedan legat i frontlinjen inom kvalitetsområdet och arbetat för en bättre omsorg och en bättre kundupplevelse. Mycket av det som idag tas för givet i svensk omsorg, som social dokumentation, kontaktmannaskap och "egen tid" är resultat av Attendos utvecklingsarbete. Idag bygger och utvecklar vi framtidens äldreboenden för att möta samhällets kommande behov.

Hur vi jobbar med hållbarhet

Hållbarhet är en integrerad del i Attendos affärsstrategi, och vi strävar hela tiden efter att skapa nytta för samhället och våra olika intressenter. Hållbarhetsarbetet fokuserar på tre huvudområden: samhällsutveckling, kvalitet i omsorg och vård samt våra medarbetare.

Samhällsutveckling

Mål: Attendo ska leda etableringen av nya boenden för att möta samhällets behov av omsorg.

Kvalitet

Mål: Attendo ska bibehålla och utveckla den ledande positionen inom kvalitet och kundnöjdhet.

Medarbetare

Mål: Attendo ska erbjuda en stimulerande arbetsplats för alla som vill göra skillnad.

>700
enheter

24 000
medarbetare

4 av 5
chefer är kvinnor

85%
kvalitetstermometern 2017

Vi investerar för framtidens omsorg

Attendo fortsatte under 2017 sin stabila positiva utveckling. Samtidigt öppnades rekordmånga nya boenden som förbättrar vardagen för kunder runt om i Norden och samtidigt bidrar till att lösa viktiga samhällsutmaningar. Under året öppnades 54 nya boenden och vid årets slut hade Attendo över 13 000 platser i egen regi.

För tio år sedan gjorde Attendo ett viktigt vägval i och med strategin att fokusera på att etablera omsorgsboenden i egen regi. Sedan 2008 har Attendo påbörjat etablering av nära 10 000 omsorgsplatser på omkring 240 boenden. De senaste åren har etableringstakten ökat och under 2017 påbörjades fler etableringar än någonsin tidigare, vilket ger en god grund för tillväxt kommande år.

En av hörnstenarna bakom den framgångsrika satsningen på egen regi är Attendomodellen. Den är fundamentet för hur vi driver verksamhet – värderingsfokuserat, med decentraliserat ansvar och med en gemensam verktygslåda där idéer och bästa arbetssätt sprids i hela företaget.

Under 2017 ökade omsättningen med 9,3 procent till drygt 11 Mdkr, en funktion av både förvärv och organisk tillväxt, främst inom Egen regi. Det största förvärvet var finska Mikeva med cirka 2 900 omsorgsplatser och 2 600 medarbetare. Mikeva kompletterar Attendos erbjudande inom äldreomsorg i Finland och stärker verksamheten inom socialpsykiatri och omsorg för personer med funktionsnedsättningar. Efter förvärvet av Mikeva har Attendo över 13 000 platser i egen regi, vilket är mer än de tre närmaste konkurrenterna sammantaget. Omsättningen inom Entreprenad ökade något under 2017 men minskade inom Bemanning.

Rörelseresultatet uppgick till 1 084 Mkr, en ökning med 8,2 procent, vilket motsvarar en rörelsemarginal (EBITA) på 9,7 procent (9,8). Marginalen påverkas inledningsvis negativt när Attendo öppnar fler boenden men det bygger samtidigt grunden för framtida tillväxt.

Meningsfulla aktiviteter

Grunden för en stabil, positiv utveckling för Attendo är vår fortsatta strävan att skapa värde för kunder, beställare och därmed för samhället som helhet. När det gäller att förbättra vardagen för våra kunder fortsatte vi under 2017 att fokusera på aktiviteter och individanpassad omsorg. Utomhusaktiviteter är alltid viktiga i Attendo, och även i år deltog ett stort antal boende och närstående i motionsloppet Attendo-lunken. På flera av våra äldreboenden i Finland introducerades surfplattor i storformat som förenklar för kunderna att videosamtala med närstående och att surfa. I Stockholm förvärvades en

”

Grunden för en stabil, positiv utveckling för Attendo är den fortsatta strävan att skapa värde för kunder, beställare och därmed för samhället som helhet.

dagverksamhet med artistisk inriktning, Unika, där personer med funktionsnedsättning får möjlighet att uttrycka sig genom kreativ verksamhet, som musikal- och teateruppsättningar och filmproduktion. Attendo var också med och arrangerade en deltävling i Funkisfestivalen, en melodifestival för personer med funktionsnedsättningar.

Attendo ser ett stort värde i att de boende har möjlighet att vara delaktiga i lokalsamhället. Ett sätt att skapa kontaktytor är att kombinera olika verksamheter, som exempelvis äldreboende och förskola i samma byggnad. Det ger positiva effekter för båda grupperna. I Norge öppnade vi en café- och restaurangverksamhet i ett av Attendos äldreboenden som också är tillgängligt för allmänheten. I Örskelljunga utökades den framgångsrika Bed & Breakfast-verksamheten med ett gästgiveri, som ger deltagarna i daglig verksamhet meningsfull sysselsättning och kontakt med samhället.

Hög kvalitet och ständigt förbättringsarbete

Kundnöjdheten och kvalitetsindex låg under 2017 på 85 procent, vilket är en hög och stabil nivå. Trots goda resultat i kvalitetsutvärderingar arbetar Attendo aktivt med att fortsätta utveckla omsorgen genom nya arbetsätt, ny teknik och bättre aktiviteter.

Kvalitet grundar sig på systematiskt arbete och kunskapsöverföring mellan olika enheter, men framför allt på kompetensen och engagemanget hos medarbetarna. Attendo lägger stor vikt vid att vara en attraktiv arbetsgivare, och att medarbetarna ska vara nöjda med sin arbetssituation. Även dessa mätningar fortsätter att

visa höga och stabila resultat. När incidenter uppstår i våra verksamheter, som det ibland gör, fokuserar vi på att förbättra rutiner och arbetssätt för att se till att problemen inte upprepas.

Hållbarhet en del av affärsmodellen

Samtidigt som Attendo fokuserar på kundernas och medarbetarnas behov bidrar vi till att lösa stora utmaningar för samhället. Detta är fokus för vårt hållbarhetsarbete. Attendos viktigaste bidrag till samhället är att medverka till att avhjälpa den stora platsbristen, främst inom äldreomsorgen. Vi har de senaste fem åren etablerat mer än vart fjärde nytt äldreboende i Sverige och Finland, och under 2017 ökades som sagt takten i nyetableringar ytterligare. Demografiska prognoser visar entydigt att behoven av omsorg och vård kommer att öka under många år framöver i både Sverige och Finland.

Privata aktörer har en viktig roll att fylla

Många beställare runt om i Norden brottas med svag ekonomi som gör det mycket svårt att klara de investeringar som kommer att krävas. Slutsatsen blir att om vi i framtiden ska ha råd att driva en omsorg med hög kvalitet måste privata alternativ få vara med bidra. Denna centrala fråga överskuggas tyvärr i Sverige av diskussioner inom politiken på nationell nivå om hur valfrihet inom välfärdstjänster ska begränsas genom att försvåra för privata aktörer. Diskussionen borde handla om hur kvaliteten ska förbättras och säkerställas, och hur samhället får bästa möjliga omsorg per skattekrona. På Attendo drivs ett systematiskt förbättringsarbete i alla

delar av verksamheten, i syfte att kunna erbjuda omsorg med hög kvalitet men till lägre kostnad för beställaren. Erfarenheten visar att i de fall där kommunen tagit tillbaka driften av omsorgsverksamheter från privata aktörer har kostnaderna stigit med 15–25 procent.

Den pragmatiska inställningen till privata aktörer i Finland står i kontrast till situationen i Sverige. Den stora omsorgs- och sjukvårdsreformen, den så kallade SOTE-reformen, kommer att bidra till ökad valfrihet för medborgarna och skapa mer likvärdiga spelregler för offentliga och privata utförare när den träder i kraft.

Stark plattform för fortstätt utveckling

Sammanfattningsvis visade Attendo på en god utveckling under 2017. Vi har en hög takt i etableringen av nya boenden. Det hjälper kommuner att minska kötiderna inom äldreomsorgen, det ger fler kunder tillgång till moderna boenden med god omsorg och det ger Attendo goda möjligheter att nå sina finansiella mål kommande år. Jag vill tacka Attendos ledare och medarbetare för goda insatser under året. Jag vill rikta ett speciellt tack till Henrik Borelius som slutade som VD på Attendo i inledningen av 2018 efter 18 framgångsrika år. Slutligen vill jag tacka alla de beställare och kunder som väljer Attendo. Ert förtroende är avgörande för vår utveckling.

Danderyd, mars 2018

Pertti Karjalainen, tillförordnad VD

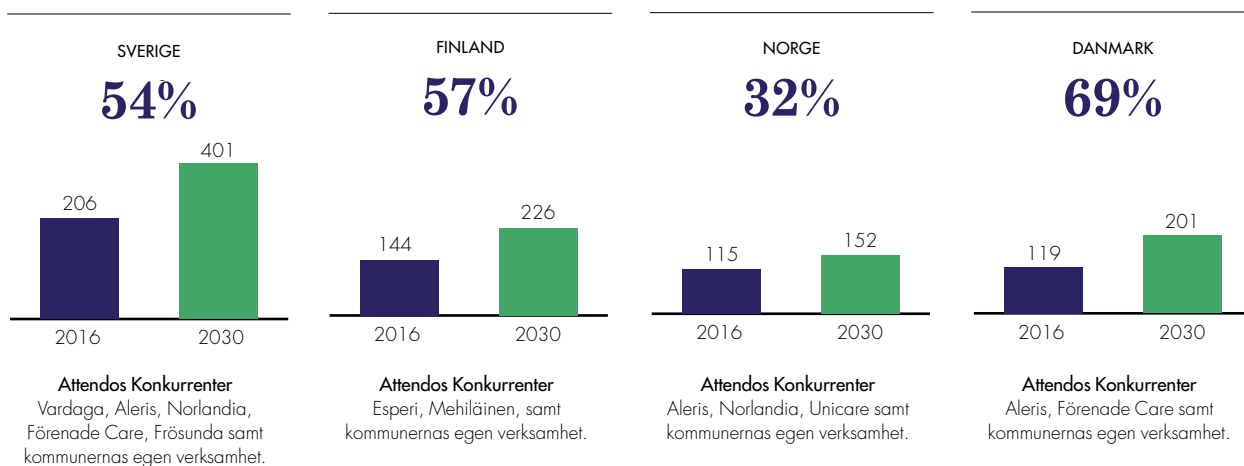
Drivkrafter på Attendos marknader

Attendo är verksamt i Sverige, Finland, Norge och Danmark. I Norden såväl som i stora delar av övriga Europa ses samma primära drivkrafter – en växande äldre befolkning och en ökande andel privata utförare.

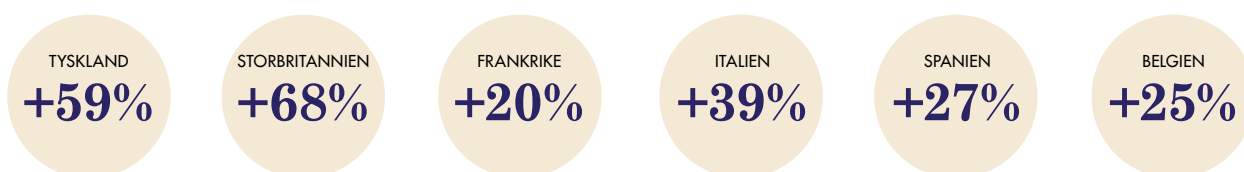
Åldrande befolkning ökar behovet av omsorgs- och vårdtjänster

Den demografiska utvecklingen med ett ökat antal äldre samt en stigande förväntad livslängd innebär att efterfrågan på och behovet av omsorgs- och vårdtjänster i samhället kommer att öka, särskilt efterfrågan på äldreboenden och hemtjänst.

Befolkningstillväxt 85+ år 2016-2030, tusental

Europa

Attendos Konkurrenter

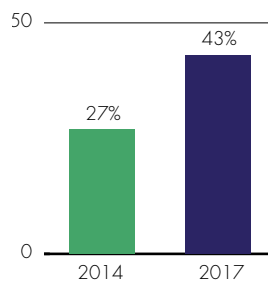
Korian, Orpea, Ambea, Domus Vi, Pro Seniore, Care UK, HC-One, Allohiem, Colisee, KOS, Armonea

Kapacitetsbrist i äldreomsorgen

Redan idag råder en betydande brist på platser i äldreboenden. Den offentliga sektorn kommer att få svårt att klara investeringsbehoven på egen hand och investeringar från privata omsorgsföretag kommer därför att få stor betydelse. Boverket uppskattar att 43 procent av kommunerna i Sverige har ett underskott på boendeplatser inom äldreomsorgen.

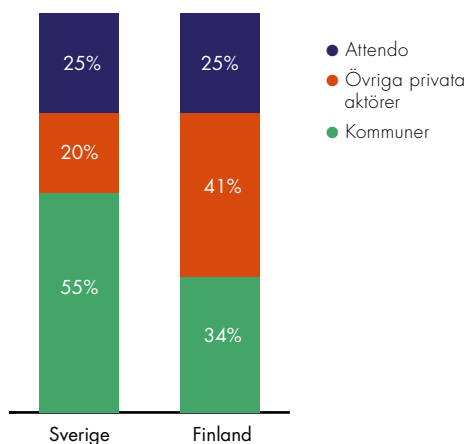
ANDEL KOMMUNER SOM
RAPPORTERAR OM UNDERSKOTT
AV PLATSER I SÄRSKILDA BOENDEN,
SVERIGE

Ökad andel privata utförare av omsorgs- och vårdtjänster

Den privata andelen av omsorg och vård har ökat historiskt. Andelen privat utförd omsorg och vård varierar mellan olika länder. I flera europeiska länder är andelen äldreboenden som drivs i privat regi högre relativt de nordiska länderna. Under de senaste fem åren har de privata aktörerna i Norden dock vuxit snabbare än totalmarknaden, vilket innebär att andelen äldreboenden i privat regi har varit ökande.

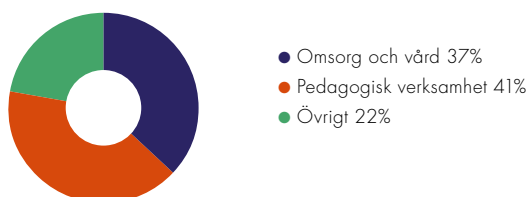
ANDEL AV PLATSER UNDER UPPFÖRANDE 2013-2017

Brist på offentliga resurser

Omsorg och vård står för en stor del av kommunernas budgetar i de nordiska länderna. Behoven av omsorgstjänster väntas öka i takt med att antalet äldre ökar, vilket ytterligare sätter press på kommunernas ekonomi. Begränsade offentliga finanser ställer krav på att omsorg och vård organiseras på effektivast möjliga sätt och studier visar att privata aktörer kan driva omsorgs- och vårdverksamhet effektivare än offentliga utförare.

SVENSKA KOMMUNERS OMSORGS- OCH VÅRDKOSTNADER SOM ANDEL AV TOTAL BUDGET 2016

Ökat intresse för valfrihet och ökande konsumentkrav

I flera europeiska länder har privata aktörer och valfrihet varit ett naturligt inslag i äldreomsorgen under en längre tid. Intresset för att själv kunna välja sin omsorg och vård har ökat bland äldre i samtliga nordiska länder. I takt med en ökande levnadsstandard har kunders, patients och deras närståendes beteende förändrats. De är idag mer aktiva i sina val och utvärderar allt oftare fler omsorgsalternativ innan de fattar ett beslut.

Högre kvalitetskrav samt tätare uppföljning och tillsyn

I takt med att systemet för omsorg och vård förändrats har kontroll- och kvalitetsfrågor fått en ökad betydelse och blivit alltmer omfattande. Mindre offentliga och privata utförare har svårare att möta de ökade myndighets- och kvalitetskraven. Där kan större aktörer som Attendo ha en fördel av sina effektiva metoder för ökad kundnöjdhet, inarbetade kvalitetsprocesser och kvalitetsexperter som mindre kommuner och företag ofta saknar.

Systemet för omsorgstjänster

Det nordiska systemet för sociala omsorgstjänster vilar på offentlig finansiering, kommunalt ansvar och ett omfattande regelverk för upphandling och kvalitets-tillsyn. Systemet har gradvis öppnats för alternativa utförare. Mer information om hur systemet ser ut för respektive marknad finns på Attendos webbplats: www.attendo.com.

Äldreboenden – privata aktörers andel av totalmarknaden

Sverige

Sverige är Attendos största marknad. Privata aktörer har successivt ökat sin andel av nya platser.

Finland

Finland är Attendos näst största marknad, med stark tillväxt för privata utförare de senaste fem åren, och med en högre privat andel än i Sverige.

Norge

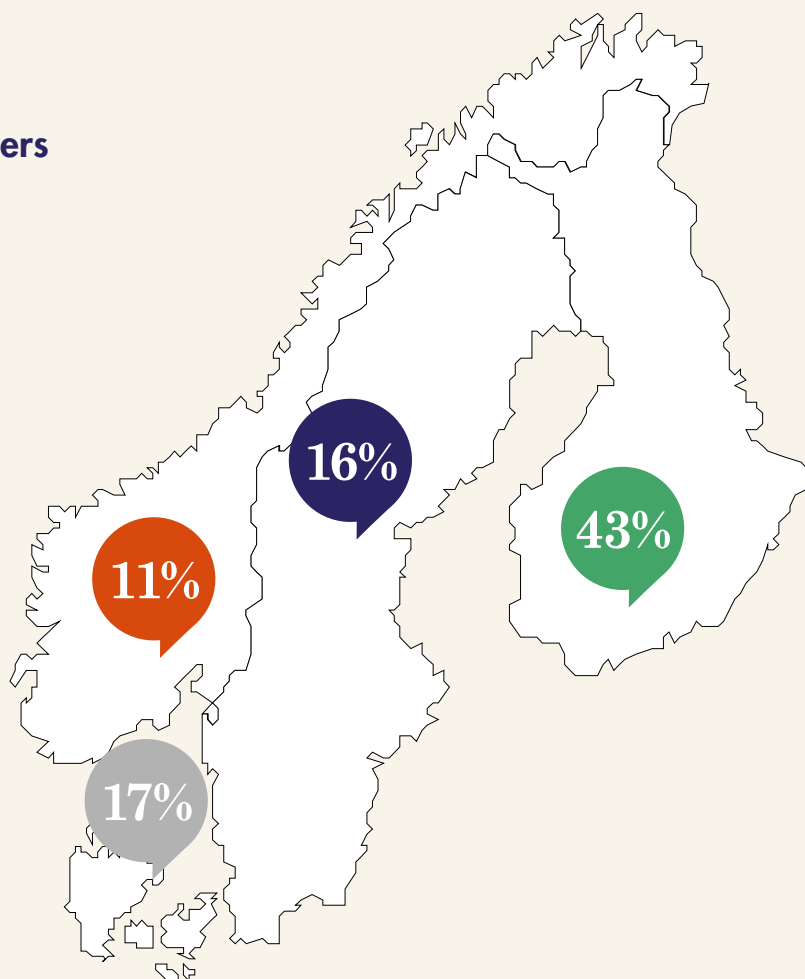
Norge har en låg andel privata utförare inom äldreomsorgen. Aktiviteten på den norska marknaden är låg.

Danmark

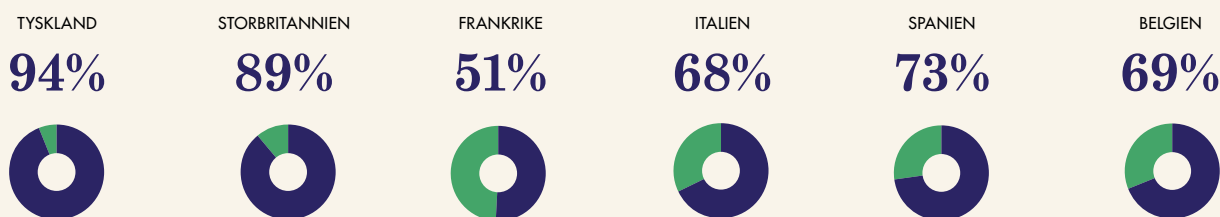
Aktiviteten på den danska marknaden är relativt låg, men det finns en ambition att öka andelen privata utförare.

Europa

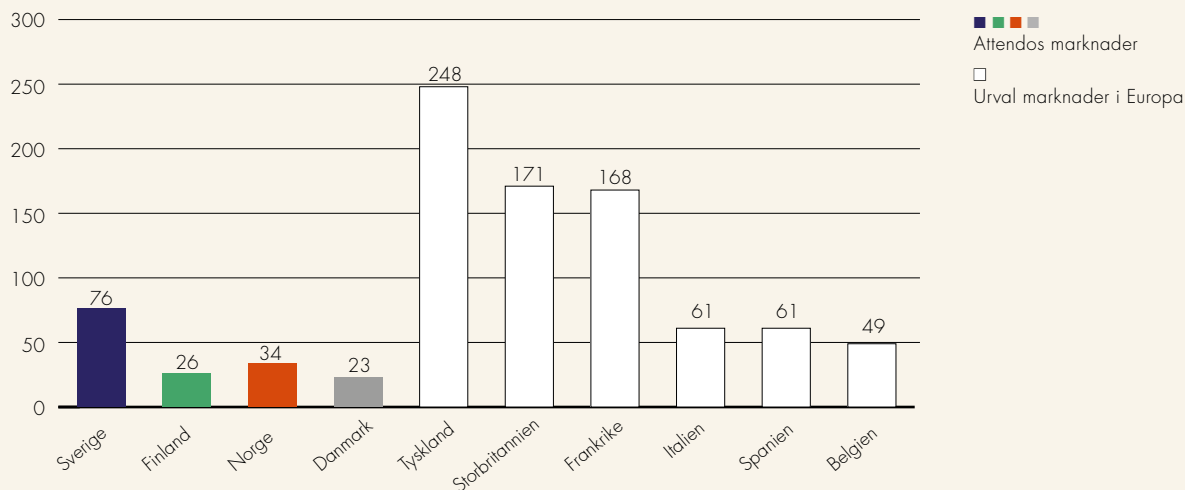
Flera europeiska marknader har en positiv demografisk utveckling och hög andel privata utförare.

Privat andel, urval länder i Europa

ÄLDREBOENDEN – MARKNADSTORLEK, MDKR

Fokus på kvalitet och tillväxt

Attendo har under mer än 30 års tid utvecklat individanpassad och högkvalitativ omsorg och vård. De senaste tio åren har huvudstrategin varit att etablera omsorgsboenden i egen regi. Sedan 2008 har Attendo påbörjat etablering av nära 10 000 omsorgsplatser på omkring 240 boenden.

*Vår vision
– att stärka
individen*

Attendomodellen

Vi arbetar utifrån Attendomodellen som utvecklats under lång tid. Attendomodellen har tre hörnstenar:

De bästa medarbetarna i en decentraliserad organisation

Attendos organisation är decentraliserad, vilket gör att beslut fattas snabbare och närmare kunder och beställare. Vi arbetar systematiskt med att rekrytera de bästa medarbetarna och ledarna. I Attendo får verksamhetschefen ett stort eget ansvar för sin lokala enhet och därmed möjlighet att forma hur verksamheten drivs. Även inom enheten delegeras ansvar vilket ökar engagemanget.

En stark kultur

Attendos företagskultur har sin utgångspunkt i visionen – att stärka individen. Våra värderingar kompetens, engagemang och omtanke fungerar som vägvisare i vardagen för att hela tiden uppfylla visionen. Attendos erfarenhet från ett långt och systematiskt kulturbygge är att det stärker organisationen och skapar bättre förutsättningar för att alla ska arbeta mot gemensamma mål.

Gemensam verktyglåda och nyfikenhet att lära

Attendo har genom lång erfarenhet utvecklat en omfattande kompetens inom en rad områden. Dessa lärdomar sprids kontinuerligt mellan verksamheter, kontraktsmodeller, tjänsteerbjudanden och länder. På så vis får de lokala verksamheterna tillgång till Attendos samlade talangpool och erfarenhetsbas. Attendo har under många år utvecklat en rad processer och modeller för bland annat ledarutveckling, systematiskt arbetsmiljöarbete, kvalitets-säkring, samt utveckling av nya boenden i egen regi.

Strategiska mål

- Vara det mest attraktiva valet och mest respekterade omsorgs- och vårdföretaget i Norden.
- Vara den största privata aktören inom omsorg i Europa år 2025.

Strategiskt fokus

- Nr 1 inom egen regi.
- Ledande inom kundnöjdhet.
- Bästa arbetssätt och förenkling.

Finansiella mål

Tillväxt och lönsamhet

7%

Årlig tillväxt

På lång sikt 7% årlig tillväxt via såväl organisk tillväxt som tilläggsförvärv.

Utfall 2017: 9,3%

9%

EBITA-marginal

På lång sikt behålla nuvarande EBITA-marginal om cirka 9%.

Utfall 2017: 9,7%

Kapitalstruktur

3,75x

Nettoskuld/EBITDA

Finansiell stabilitet och möjlighet att genomföra långsiktiga beslut.

Utfall 2017: 3,9x

Utdelningspolicy

30%

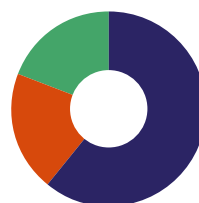
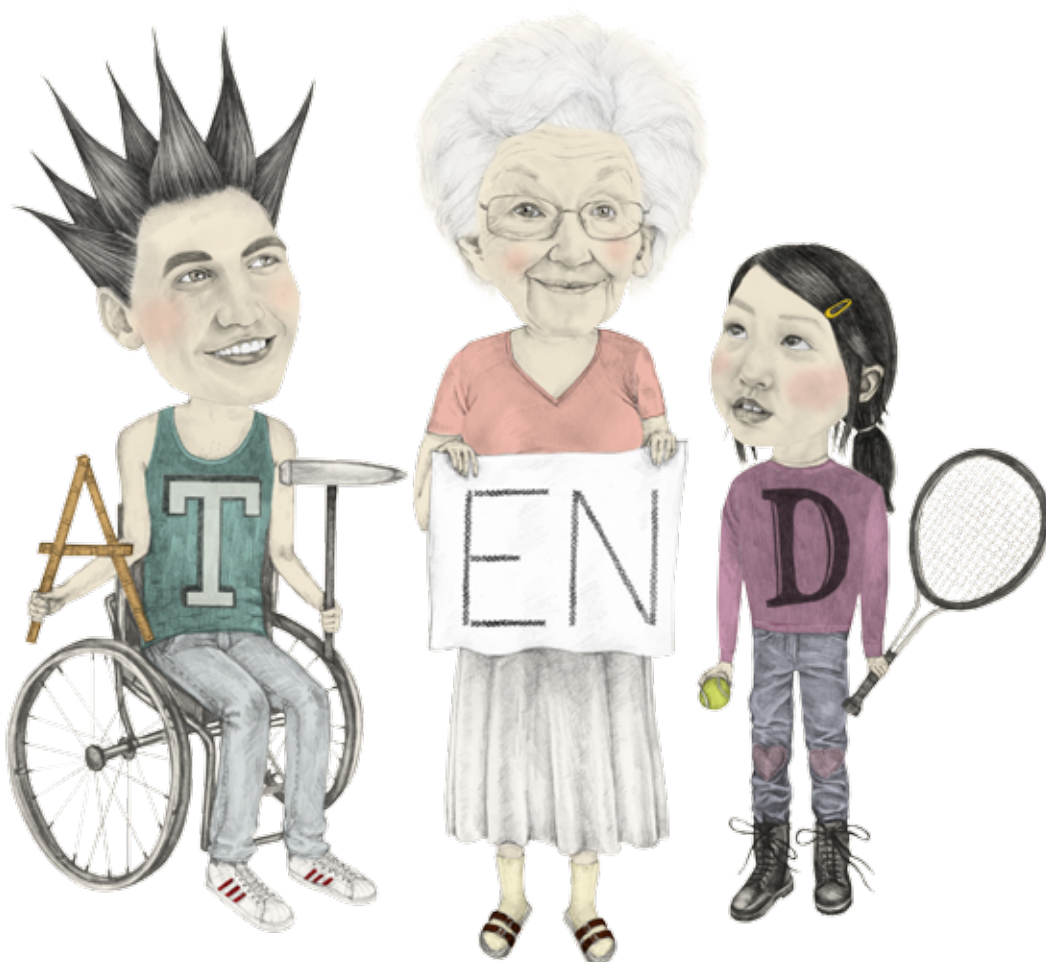
av nettovinsten

Utdelning baserat på investeringsmöjligheter och finansiell position.

Utfall 2017: 30%

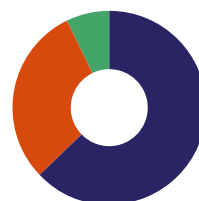
Vi löser komplicerade omsorgs- och vårdutmaningar

Attendo erbjuder omsorgs- och vårdtjänster för äldre, för personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, hälso-, sjuk- och tandvård samt bemanning. Tillsammans med våra beställare löser vi komplicerade omsorgs- och vårdutmaningar. Erbjudandena delas in i tre olika kontraktstyper: egen regi, entreprenad och bemanning.

OMSÄTTNING PER TJÄNSTEOMRÅDE

- Äldreomsorg, 61%
- Omsorg, 20%
- Sjukvård, 19%

OMSÄTTNING PER KONTRAKTSMODELL

- Egen regi, 63%
- Entreprenad, 30%
- Bemanning, 7%

Erbjudande och kontraktstyp	Egen regi	Entreprenad	Bemanning
Äldreomsorg	X	X	
Omsorg	X	X	
Sjukvård		X	X

Erbjudande

Äldreomsorg

Attendo erbjuder äldreomsorg i boenden och via hemtjänst. På våra äldreboenden bor kunderna i egna lägenheter med tillgång till gemensamma utrymmen. Vardagen planeras av kunden tillsammans med kontaktperson och ansvarig sjuksköterska.

I hemtjänsten erbjuder Attendo ett helhetsåtagande som omfattar allt från omsorg och måltidsservice till städning, tvätt samt kvälls- och nattjänster. I många uppdrag ingår även hemsjukvård. Genomförandet planeras tillsammans med den enskilde individen.

2 903

platser under uppförande 2017

Omsorg

Personer med funktionsnedsättning

Attendo erbjuder omsorgstjänster till personer med funktionsnedsättning. Vi arbetar för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna leva så aktiva och självständiga liv som möjligt. Attendo driver gruppboenden för vuxna, hem för barn med särskilda behov och korttidsboenden för vuxna och barn. Attendo har även dagverksamhet, personlig assistans och ledsagning.

Individ- och familjeomsorg

Attendo erbjuder individ- och familjeomsorg som konsulentstödd familjehemsvård, kris och akutboenden, beroendevård, neuropsykiatri för ungdomar och olika former av stödboenden.

Sjukvård

I Finland erbjuder Attendo tjänster inom primärvård, specialistvård och tandvård. Inom primärvård driver vi vårdcentraler och ansvarar för vissa enheter, som akutmottagningar.

Genom flexibla lösningar har Attendo bidragit till att öka tillgängligheten, förkorta väntetiderna och öka kvaliteten inom vården.

Bemannings tjänster

I Finland tillhandahåller Attendo medicinsk personal som allmänläkare, specialistläkare, tandläkare och sjuksköterskor.

Kontraktmodell

Egen regi

Verksamhet i egen regi utgör den största andelen, 63 procent, av Attendos nettoomsättning. Det är också den kontraktmodell som vuxit starkast under de senaste åren. Vid årsskiftet 2017/2018 omfattade Attendos verksamhet i egen regi totalt 573 enheter i Sverige, Finland, Norge och Danmark.

Egen regi innebär att Attendo projekterar, bygger, utrustar och bemannar egna boenden och erbjuder omsorgsplatser till kommuner. Projektering och byggnation sker tillsammans med bygg- och fastighetsbolag som också äger fastigheterna. Attendo tecknar hyresavtal med fastighetsägarna, vanligen på 10–15 år.

Attendo har lång erfarenhet av att planera, bygga och driva olika omsorgs- verksamheter. Egen regi borgar också för ett långsiktigt samarbete mellan Attendo och kommunen, vilket skapar trygghet för kunder och medarbetare.

Modellen ger Attendo stora möjligheter att påverka omsorgsupplevelsen, exempelvis genom livsstilsboenden med unika koncept.

573

enheter totalt 2017

Entreprenad

Verksamhet på entreprenad utgjorde 30 procent av nettoomsättningen 2017. Vid årsskiftet 2017/2018 hade Attendo verksamhet på entreprenad som omfattade totalt 129 enheter i Sverige, Finland, Norge och Danmark.

Attendos vårdcentraler, akutmottagningar och tandvårdsenheter ger vård till ungefär 500 000 personer i Finland.

Entreprenadkontrakt innebär att Attendo bedriver verksamhet på uppdrag av beställaren. Medarbetarna är anställda hos Attendo, medan kommunen har ansvar för lokalerna där tjänsterna utförs. Avtalen med kommunen löper normalt på fyra till sju år med möjlighet till förlängning. Kommunerna har en utmanande uppgift i att tillgodose ett växande behov av omsorg och vård och samtidigt hushålla med skattebetalarnas pengar. Attendo är en samarbetspartner som bidrar med nya idéer och driver utvecklingen framåt.

För att vara konkurrenskraftiga måste Attendo erbjuda tjänster med hög kvalitet till ett bra pris.

30%

av nettoomsättning 2017

Bemanning

Bemanningsverksamhet finns inom hälso- och sjukvård i hela Finland, och utgjorde 7 procent av Attendos nettoomsättning 2017. Under 2017 arbetade cirka 2 600 läkare, läkarstudenter samt tandläkare på bemanningsuppdrag för Attendo.

Bemanning innebär att Attendo erbjuder medicinsk personal som allmänläkare, specialistläkare, tandläkare och sjuksköterskor inom primär-, akut- och specialistvård på kortare och längre uppdrag. En vanlig bemanningssituation är när en beställare har ett tillfälligt resursbehov på grund av sjukfrånvaro och snabbt behöver hitta en ersättare med rätt kompetens. Kontrakten kan vara antingen ramavtal eller specifika kontrakt. Upphandlade kontrakt löper normalt på två till fyra år.

Attendos bemanningstjänster bidrar till att förkorta patienternas väntetid och öka tillgängligheten i vården. Vi försörjer även avlägsna delar av Finland med kvalificerad medicinsk personal.

2 600

läkare, läkarstudenter och tandläkare

Hållbart omsorgs- arbete i praktiken

Attendos hållbarhetsarbete fokuserar på tre huvudområden: samhällsutveckling, kvalitet i omsorg och vård samt våra medarbetare. Dessa områden har identifierats som de viktigaste både för Attendo och för företagets olika intressenter.

Intressentdialog

Attendo för en kontinuerlig dialog med företagets intressenter såsom kunder, patienter, närstående, kommuner, medarbetare, leverantörer, investerare, politiker och myndigheter. Intressentdialogen ökar förståelsen för intressenters förväntningar och ger underlag till utvecklingsmöjligheter.

Attendo följer upp nöjdheten bland kunder, patienter och deras närstående både genom regelbundna undersökningar och löpande samtal i det dagliga arbetet. Företaget strävar alltid efter att utgå från kundens eller patientens önskemål och behov. Synpunkter och önskemål från medarbetare fångas upp bland annat genom medarbetarundersökningar och utvecklingssamtal.

Väsentlighetsanalys

För att identifiera vilka frågor som är viktigast för Attendo och företagets intressenter används väsentlighetsanalyser. Den senast genomförda väsentlighetsanalysen utgick från en lista med ett 30-tal hållbarhetsfrågor inom olika ämnesområden. För varje fråga gjordes en bedömning av graden av betydelse för intressenterna respektive för Attendo.

Processen ledde fram till att tre områden identifierades som de mest väsentliga för Attendos fortsatta hållbarhetsarbete: samhällsutveckling, kvalitet i omsorg och vård samt våra medarbetare. Inom varje fokusområde

definierades övergripande mål och relevanta nyckeltal identifierades för att mäta måluppfyllelsen.

Målsättningar

Under 2017 har flera aktiviteter genomförts för att stärka Attendos position inom respektive fokusområde. Nyckeltal för att kvantitativt kunna följa upp måluppfyllelsen har definierats och implementerats.

Som en del av målsättningen inom området samhällsutveckling är Attendos ambition att leda etableringen av nya boenden för att möta samhällets behov av nya platser inom äldreomsorgen. Attendo redovisar detta område genom antalet nya platser under uppförande samt nyöppnade platser i egen regi.

Inom området kvalitet i omsorg och vård strävar Attendo efter att bibehålla och utveckla den starka positionen inom kvalitet och kundnöjdhet. Här redovisas utfallet i den interna kvalitetstermometern, som är en sammanvägning av de främsta kvalitetsfaktorerna i samtliga delar av Attendo.

För området medarbetare är målsättningen att Attendo ska erbjuda en stimulerande arbetsplats för alla som vill göra skillnad. Här redovisas medarbetarnas nöjdhet med jobbet och med chefen på aggregerad nivå.

Läs mer om respektive fokusområde på följande sidor, eller i vår Kvalitets- och hållbarhetsrapport.

Fokusområde	Målsättning	Nyckeltal	Utfall
Samhällsutveckling	Leda etableringen av nya boenden för att möta samhällets behov av nya platser inom äldreomsorgen.	Antal nya platser under uppförande. Nyöppnade platser i egen regi.	2 903 1 886
Kvalitet i omsorg och vård	Bibehålla och utveckla den starka positionen inom kvalitet och kundnöjdhet.	Utfall i den interna kvalitetstermometern.	85%
Medarbetare	En stimulerande arbetsplats för alla som vill göra skillnad.	Medarbetarnas nöjdhet med jobbet och med chefen på aggregerad nivå.	4,0 av 5,0 3,9 av 5,0

Samhälle: *vi bidrar till en hållbar omsorg*

Omsorg och vård utgör tillsammans den största offentliga utgiftsposten i samtliga nordiska länder. Sektorn har stor betydelse för kunder, patienter, närstående, medarbetare och samhället i stort. Kravet från samhället är att varje enskild individ ska erbjudas bästa möjliga omsorg och vård, med trygghet och livskvalitet. För att möjliggöra detta fokuserar Attendo på följande:

Vi investerar för att lösa kapacitetsbristen

Idag råder en avsevärd platsbrist inom äldreomsorgen i Finland och Sverige. Boverkets statistik visar att hela 43 procent av de svenska kommunerna hade platsbrist på äldreboenden under 2017. Statistik från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) visar att mer än 5 000 äldre fick vänta mer än tre månader på att få en plats på ett särskilt boende.

Den offentliga sektorn kommer att ha svårt att klara investeringarna på egen hand. Därför är privata aktörers bidrag mycket viktiga för att hantera kapacitetsbristen.

De senaste åren har privata aktörer svarat för ungefär hälften av all nyproduktion av äldreboenden i Sverige och ännu högre andel i Finland. Bara Attendo har ensamt stått för var fjärde nyöppnad plats på ett äldreboende.

Etableringen av nya boenden leder också till en rad andra positiva effekter för samhället. Varje nytt boende med 54 lägenheter skapar ungefär 50 arbetstillfällen när det är i drift, samt mer än 30 årsarbeten under själva byggnationen. När ett nytt hus byggs kan gamla äldreboenden dessutom ofta byggas om till reguljära bostäder och därmed bidra till att minska bostadsbristen.

Nya boenden bidrar också till stadsutvecklingen då äldreomsorg är en viktig pusselbit i en levande stadsdel. Ett exempel på detta är när Attendo under 2017 gjorde en avsiktsförklaring om att etablera ett äldreboende i Täby som samlokaliseras med förskola, vilket underlättar möten mellan generationer.

Genom att Attendo kontinuerligt bygger nytt, kan företaget också stödja kommuner med expertkompetens inom etablering av äldreboenden, från identifiering av tomt till byggnation, rekrytering av personal och inflyttning på boendet.

De senaste åren har Attendo ökat takten i etableringar av äldreboenden och boende för personer med funktionsnedsättning i Sverige och Finland. Under 2017 slogs ett nytt rekord då Attendo vid utgången av året hade 2 903 platser under byggnation. Avsikten är att även framöver hålla en hög takt i investeringarna i nya boenden.

Vi löser komplicerade omsorgs- och vårdutmaningar

Attendo har förmågan att lösa komplicerade omsorgs- och vårdutmaningar. Vi erbjuder bland annat omsorg och vård till personer med multipla funktionsnedsättningar eller särskilt komplicerade diagnoser, till exempel Huntingtons sjukdom och Parkinsons.

I Finland bidrar Attendo till att säkerställa lokal omsorg och vård på små och avlägsna orter, ett viktigt arbete för att alla ska få den vård och omsorg de behöver. Många kommuner väljer att samarbeta med Attendo eftersom det bidrar till kvalitetsutveckling i omsorgen samtidigt som det ger en genomlysning av kommunernas kostnader och därmed en effektivare användning av skattemedel.

Vi bidrar till samhällsekonomin

Attendo bidrar även till samhällsekonomin genom skatt på företagets vinst och lönerelaterade skatter. Under 2017 betalade Attendo 207 Mkr i bolagsskatt varav 116 Mkr i Sverige och 87 Mkr i Finland. Attendo är den privata utförare av omsorgstjänster i Sverige och Finland som betalar mest skatt. Attendo betalar alltid skatt på överskottet som redovisas för varje verksamhet i det land där vinsten uppstår.

Vi är en stor arbetsgivare

Med fler än 24 000 medarbetare är Attendo en av Nordens större arbetsgivare. Det bidrar till ökade utvecklingsmöjligheter och fler alternativ för medarbetare inom omsorg och vård. Attendo ger också ett viktigt bidrag till arbetsmarknaden genom att erbjuda en inkörsport till ett första jobb, inte minst för ungdomar och nyanlända.

Klimat och miljö

Attendo arbetar för en ökad miljöhänsyn inom hela verksamheten. Företagets miljöpolicy föreskriver hur verksamheten ska bedrivas med omsorg om miljön och även hur anställda, samarbetspartners och leverantörer förväntas agera. Genom Attendos miljöledningssystem ges alla medarbetare tillgång till kompetens, rutiner och processer som stöd i det dagliga arbetet.

Ambitionen är att kontinuerligt utveckla miljöarbetet framförallt inom:

- **Leverantörer och inköp:** Miljöaspekter vägs in vid inköp av produkter och tjänster, exempelvis genom att Attendo väljer energieffektiva material vid nybyggnation och arbetar aktivt med att kvalitetssäkra förbrukning och minska svinn. Under året har arbetet med en mer systematisk uppföljning av miljö och sociala frågor hos våra leverantörer fortsatt.

- **Transport och resor:** Hänsyn tas till klimat och miljöaspekter relaterade till transporter, leveranser och affärsresor. Miljöaspekter vägs alltid in vid beslut om fordon som används i verksamheten, och förbrukningen mäts regelbundet för att kontrollera miljöbelastningen. För att minska resandet i samband med möten ökas användningen av videokonferenser och andra tekniska hjälpmedel. Inköpen planeras till ett fåtal leverantörer för att samordna varuleveranser och därmed minska antalet transporter till våra verksamheter.
- **Energi och vatten:** Attendo eftersträvar att minska användningen av energi och vatten, och att öka andelen förnybar el. Genom att hyresavtal utformas så att Attendo har betalningsansvar för vatten och energi finns även ett tydligt ekonomiskt incitament för minskad förbrukning. Under året har en detaljerad energikartläggning genomförts på samtliga fastigheter som Attendo äger.
- **Avfall:** Attendo ska säkerställa att avfall, inklusive farligt avfall, hanteras på ett sätt som minskar negativ påverkan på miljön. Alla nya verksamheter som etableras i egen regi har miljörum som är anpassade för modern avfallshantering.

Mål och utfall

Attendos ambition är att leda etableringen av nya boenden för att möta samhällets behov av nya platser inom äldreomsorgen.

2 903 platser under etablering

1 886 nya platser öppnade

Kvalitet: systematiskt kvalitetsarbete med goda resultat

Attendos kvalitetsarbete går längre än lagstiftarens och beställares krav. Det ger oss möjlighet att erbjuda marknadsledande kvalitet inom omsorgen och driva utvecklingen i branschen. På Attendo arbetar vi systematiskt för att ständigt förbättra vårt kvalitetsarbete, och vi följer löpande upp utfallet av vårt arbete.

Innovationer som sätter standarden

Mycket av det som idag anses vara branschpraxis i svensk omsorg, som social dokumentation, kontaktmanuskap och egen tid, är resultat av Attendos utvecklingsarbete. På Attendo är vi övertygade om att det går att mäta kvalitet i omsorg och vård. Vi strävar hela tiden efter att ytterligare höja både den tekniska och upplevda kvaliteten.

Historiskt har vårt arbete främst inriktats mot den uppmätta ”tekniska” kvaliteten. Men nu ligger fokus allt mer på att ytterligare förbättra den upplevda kvaliteten, det vill säga hur nöjda kunderna och deras närstående är med den service Attendo levererar.

Vi utvärderar löpande såväl individuella omsorgs- och vårdinsatser som verksamheten i stort. Attendo har ett kvalitetssystem där processer och aktiviteter definieras, mäts och följs upp varje månad. Arbetet drivs av lokala kvalitetscoacher med stöd av specialiserade kvalitetsfunktioner.

Vår strävan är att hela tiden utveckla och förbättra kvaliteten i omsorgen.

Attendos kvalitetsarbete bygger på tre grundpelare:

Nöjda kunder:

Samtliga insatser utgår från kundens eller patientens önskemål och behov. Attendo har länge följt upp nöjdheten bland kunder, patienter och deras närstående och vi ser en tydlig positiv trend över tid.

Systematiskt förbättringsarbete:

Vi arbetar genomtänkt och systematiskt i varje led med planering, genomförande, uppföljning och utveckling. Det systematiska kvalitetsarbetet ska genomsyra allt vi gör. Det säkerställer att vi följer lagar och regler och att vi hela tiden identifierar och tar tillvara på förbättringsmöjligheter i verksamheten.

Bästa tillgängliga kunskap:

Attendo lägger stor vikt vid kunskapsöverföring, och har strategier och rutiner för att sprida bästa tillgängliga kunskap och arbetssätt i hela organisationen. Vi jämför enheter på flera olika parametrar för att bland annat identifiera och sprida optimala arbetsrutiner. Bland annat har Attendo utvecklat gemensamma och marknadsledande verktyg inom livsstilsboende och matupplevelser.

Mål och utfall

Attendo strävar efter att bibehålla och utveckla den ledande positionen inom kvalitet och kundnöjdhet.

85 av 100 Kvalitetsindex
2017

Medarbetare: värderingsdrivet arbete ger nöjda medarbetare

Medarbetarnas kompetens, engagemang och omtanke är avgörande för att kunder, patienter och deras närstående ska vara nöjda med våra insatser. Människor i olika skeden av livet, med olika nationaliteter och behov, tar del av Attendos omsorg och vård varje dag. Därför är mångfald bland medarbetarna viktig.

Ett arbete byggt på tydliga värderingar

Attendos verksamhet bygger på en stark grund av gemensamma värderingar. Våra värderingar kompetens, engagemang och omtanke fungerar som vägvisare i vardagen för medarbetare i deras ambition att uppfylla den gemensamma visionen: Att stärka individen.

Under 2017 fortsatte arbetet med att sprida och förankra visionen och värderingarna i hela organisationen. Värderingsarbetet genomförs med hjälp av 650 lokala värderingscoacher i kombination med centrala introduktionsprogram och informationsmaterial. Ett konkret exempel är Attendos värderingsveckor som fokuserar på värderingarnas betydelse i praktiken, och innefattar aktiviteter för medarbetare och kunder på de verksamheter som deltar. Värderingar är också ett återkommande tema på de månatliga arbetsplatsträffarna (APT) i Attendos verksamheter, där både lokala och centrala teman kan tas upp.

Nöjda medarbetare

Attendo har fler än 24 000 medarbetare i Sverige, Finland, Norge och Danmark. Vi lägger stor vikt vid att vara en attraktiv arbetsgivare, och att medarbetarna ska vara nöjda med såväl sin egen arbetssituation som med arbetsgivaren och sin närmaste chef. Därför följer vi hela tiden upp vad våra medarbetare tycker. Detta sker framför allt i årliga utvecklingssamtal och daglig dialog. Som ett komplement genomför Attendo två gånger per år så kallade temperaturmätningar av medarbetarnas arbetssituation samt hur nöjda de är med arbetet och sin arbetsplats. Resultaten från dessa undersökningar är genomgående mycket goda och stabila. Den genomsnittliga medarbetarnöjdheten 2017 var 4,0 av 5,0. Nöjdheten med den närmaste chefen var samtidigt 3,9 av 5,0.

Kompetenta medarbetare

För att säkerställa hög kvalitet och fortsatt utveckling erbjuder Attendo utbildning till alla medarbetare. Samtliga medarbetare erbjuds en introduktion med bland

annat handledda arbetspass och fadderverksamhet. All kompetensutveckling utgår sedan från individuella planer. I dessa kan det ingå lokala, centrala och webbaserade utbildningar.

I de årliga utvecklingssamtalen diskuteras företagets och medarbetarens mål och hur de hänger ihop. Vi förordar också lärande i vardagen och uppmuntrar till jobbrotation.

Attendo söker ledare som vill göra skillnad, och företaget arbetar systematiskt med att rekrytera och utveckla de bästa ledarna. Ledarskap i Attendo handlar om ansvar, synlighet och tillgänglighet. En ledare ska vara öppen och tydlig samtidigt som han eller hon är lyhörd inför andras idéer. Organisationen är flexibel och decentraliserad. Varje verksamhetschef har ett stort eget ansvar för sin verksamhet, och ska systematiskt delegera ansvar så att medarbetarna känner delaktighet.

En god arbetsmiljö

Attendo arbetar aktivt, systematiskt och förebyggande för att minska risker och bidra till medarbetarnas hälsa och säkerhet. Chefer och medarbetare utbildas i att bedöma risker och agera på ett sätt som gör att vi får trygga och säkra arbetsplatser, och förebygger risker för hot och våld. Sjukskrivningar följs upp för att hjälpa medarbetare att så snabbt det är lämpligt komma tillbaka i arbete.

Under 2017 fortsatte implementeringen av ”Mobil omsorg”, ett digitalt hjälpmedel som ökar kvaliteten i hemtjänsten genom säkrare överlämningar och dessutom minskar stressen för medarbetarna.

Mångfald

Varje medarbetare i Attendo ska behandlas respektfullt och ges samma möjligheter till utveckling. Grundläggande är att alla ska ha likvärdiga arbetsvillkor och arbetsförhållanden. Vi motverkar aktivt alla former av diskriminering. Verksamhetschefer uppmanas att hålla en levande diskussion kring frågor om diskriminering

och kränkningar i samband med medarbetarträffar, och direkt hantera eller anmäla till HR vid misstanke om överträdelser.

Människor i olika skeden av livet, med olika nationaliteter och behov, tar del av omsorg och vård varje dag. Kulturkännedom och språkkompetens från andra länder är ofta en fördel i Attendos verksamhet.

Minska bristen på sjuksköterskor

Attendo arbetar kontinuerligt för att säkra tillgången på utbildade medarbetare. I Sverige råder stor brist på sjuksköterskor. Attendo upprättade därför under 2017 en central enhet för rekrytering och kompetensutveckling av sjuksköterskor. I Finland och Sverige bedrivs sedan en tid ett projekt där sjuksköterskor från Filippinerna utbildas i finska respektive svenska och erbjuds möjlighet att jobba enligt avtalsenliga villkor för Attendo. Projektet har fallit väl ut och är uppskattat av såväl kunder som beställare. Under 2017 anställdes omkring 60 filippinska sjuksköterskor i Sverige, och beslut har tagits om att förlänga projektet fram till 2019.

Aktivt arbete mot korrupktion och intressekonflikter

Som en betydande underleverantör till den offentliga sektorn är det av största vikt att Attendos medarbetare följer uppställda regelverk och i övrigt verkar för att minska risken för korrupktion, intressekonflikter eller otillbörliga affärsmetoder. Attendo har upprättat en

uppförandekod som innehåller riktlinjer och stöd för de utmaningar som kan uppstå i det dagliga arbetet med kunder, medarbetare, affärspartners och andra intressenter.

Samtliga Attendos medarbetare informeras om koden vid anställningen och därefter regelbundet om skyldigheten att förstå och följa koden. Under hösten 2017 genomfördes en samlad översyn av uppförandekoden.

Delägande i Attendo

Attendo har under lång tid erbjudit medarbetare och chefer möjligheten att bli delägare. I samband med börsnoteringen 2015 tecknade sig över 800 medarbetare för aktier i bolaget, och året därpå gick över 500 medarbetare med i Aktiesparprogrammet Attendo+ som löpte fram till augusti 2017. I september 2017 lanserades en ny årgång av Attendo+ som erbjöds ett 60-tal chefer och nyckelmedarbetare.

Mål och utfall

Attendo ska erbjuda en stimulerande arbetsplats för alla som vill göra skillnad.

4,0 av 5,0

Nöjdhet med jobbet

3,9 av 5,0

Nöjdhet med chefen

Risker och riskhantering

All verksamhet innebär att bolaget tar risker i olika former och utsträckning. Att hantera de risker som är förknippade med Attendos verksamhet är nödvändigt för att kunna följa strategin och uppnå företagets mål.

Riskhantering, det vill säga arbetet med att identifiera, hantera och övervaka risker är en viktig del av Attendos verksamhet. Attendo arbetar strukturerat med att hantera riskerna utifrån ett ramverk som hanterar såväl omvärldsrisker, verksamhetsrisker samt finansiella risker.

Riskhantering är väl integrerat i Attendos verksamhet och de dagliga åtgärderna för att hantera risker beslutas och övervakas av respektive affärsområdeschef som ansvarar för riskhanteringen inom ramen för sitt verksamhetsområde. Attendo har även inrättat en koncernövergripande funktion för att hantera riskbedömning och intern kontroll vilken ska fungera som stöd till affärsområdescheferna i deras arbete med risker, processer och kontroller. Syftet med internkontrollfunktionen är att utifrån en koncernövergripande riskbedömning arbeta strukturerat med att implementera verktyg som inom ramen för Attendos strategiska målsättning skapar god kontroll över kritiska processer. Arbetet utgår

från en riskbedömning som genomförs tillsammans med Attendos koncernledning och andra nyckelpersoner. Denna riskbedömning utgår från en väsentlighetsanalys av risker som visar den påverkan en händelse skulle få om den inträffar samt sannolikheten för att händelsen ska inträffa.

Utifrån denna riskbedömning har internkontrollfunktionen tillsammans med verksamheterna upprättat policies, instruktioner och kontrolldokumentation som syftar till att hantera riskerna. Sedan ett antal år tillbaka har även en självutvärderingsprocess implementerats som säkerställer att verksamheten årligen testas de implementerade kontrollerna och utvärderar om kontrollerna är effektiva, eller om de bör förändras eller förbättras. Arbetet med intern kontroll utgår från en av revisionsutskottet godkänd årsplan.

En sammanfattning av de risker som identifierats samt hur Attendo arbetar för att hantera dessa presenteras nedan:

Risk	Beskrivning av risk	Hantering av risk
OMVÄRLDSRISK		
Marknadsrisk	Marknaden för omsorg och vård kännetecknas av konkurrens med såväl offentliga som privata aktörer av varierande storlek vilket medför risk avseende såväl tillväxt som prisutveckling. Offentliga aktörer behöver i dagsläget inte konkurrera med det bästa erbjudandet genom offentlig upphandling och behöver inte söka tillstånd för sina verksamheter. För att bedriva verksamheten framgångsrikt måste Attendo således kontinuerligt utveckla sin verksamhet för att kunna erbjuda kunderna bästa möjliga omsorg och vård ur ett kvalitetsperspektiv till ett för beställarna attraktivt pris.	Attendo har lång erfarenhet av att bedriva omsorgs- och vårdverksamhet på de nordiska marknaderna. Attendo har i mer än 30 år utvecklat verksamheten på ett sätt som bidragit till att man har ett konkurrenskraftigt erbjudande för kunderna som håller hög kvalitet till ett för beställaren fördelaktigt pris. En del i detta arbete är Attendos kontinuerliga arbete med att skapa ett serviceerbjudande byggt på kvalitet, innovativa lösningar som förbättrar både kundens upplevelse och medarbetarnas arbetsvillkor.

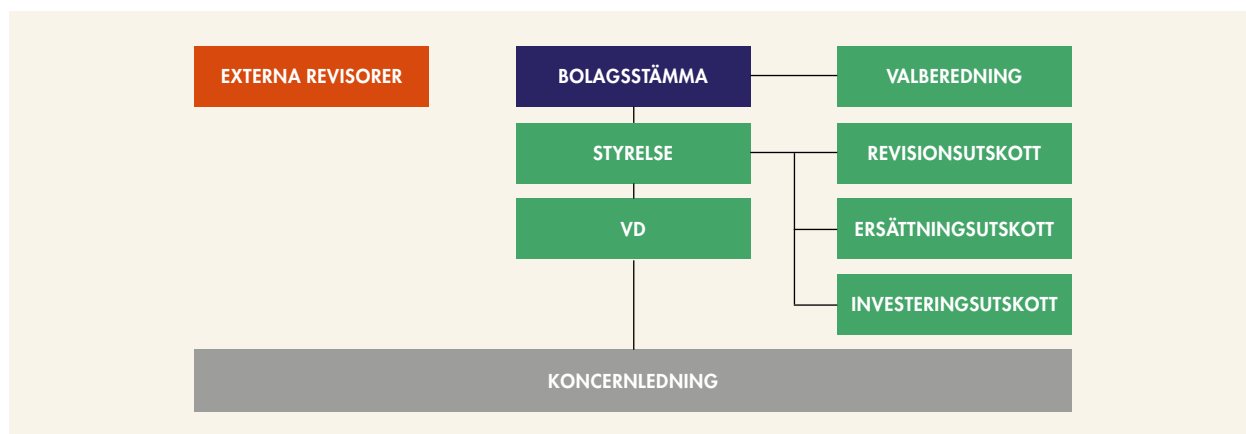
Risk	Beskrivning av risk	Hantering av risk
OMVÄRLDSRISK		
Anseenderisk	<p>Anseenderisk är risken att Attendo får ett försämrat anseende hos beställare, kunder och närstående eller i samhället i stort. All verksamhet som bedrivs av privata omsorgs- och vårdaktörer är bevakad av media, vars granskning från tid till annan är omfattande. I takt med att bolaget växer ökar även mediernas intresse och granskning. Negativ kritik kan få allvarigare konsekvenser än vad som är befogat efter omständigheterna. Negativ publicitet rörande Attendo, någon av våra konkurrenter eller branschen som helhet, kan ha en negativ inverkan på Attendos anseende och därmed försämra förmågan att få eller förnya avtal med kommuner och andra beställare.</p>	<p>Attendo arbetar strukturerat med att erbjuda en god omsorg med hög kvalitet som präglas av öppenhet såväl internt som mot media. Samtidigt strävar bolaget efter att erbjuda en attraktiv och stimulerande arbetsplats för medarbetarna. Attendos arbete med att sprida och förankra såväl vision som värderingar i organisationen är viktigt för att skapa en god kultur som strävar efter att ge en god omsorg till kunder och patienter. Detta är viktiga verktyg för att minska risken för ryktesspridning och negativ publicitet.</p>
Politisk risk	<p>Merparten av den omsorg och vård som bedrivs på Attendos marknader sker med offentlig finansiering i kommunal regi. I enlighet med nationell lagstiftning låter kommuner privata aktörer bedriva omsorg och vård för att skapa valfrihet, bättre kvalitet och ekonomi samt en förändring i verksamheten. Valet av utförarmodell är beroende av politiska beslut på såväl nationell som lokal nivå, vilket innebär att Attendos tillväxtpotentialer är beroende av politikernas syn på hur omsorg och vård ska bedrivas. Politiska beslut som leder till förändringar i lagstiftning kan ha betydande påverkan på Attendos verksamhet.</p> <p>Den svenska regeringen presenterade under inledningen av 2018 lagförslag efter den så kallade Valförändringsutredningen. Dessa förslag innebär kraftiga försämringsåtgärder för privata utförare, och innebär att mångfalden inom omsorg, vård och skola skulle begränsas om de infördes. Förslagen har fått kraftig kritik från såväl myndigheter som experter och bedöms strida mot gällande EU-rätt. Bedömningen är att det inte finns någon majoritet för dessa förslag i riksdagen.</p> <p>I Finland pågår en större omsorgsreform ("SOTE"-reformen). Denna reform innebär att det skapas en helt ny administrativ nivå med 18 regioner som ansvarar för både omsorg och vård. Målet är att öka valfriheten för den enskilde samt att underlätta användningen av den privata social- och hälsovården samtidigt som kvaliteten och tillgängligheten på tjänsterna förbättras och underskottet i de offentliga finanserna minskar. Regeringen har beslutat att de första vårdvalen inom primärvården ska ske 2021. Detaljer i reformen presenteras löpande, och väntas överlämnas till parlamentet för debatt och beslut under vintern 2018.</p> <p>Dessa båda reformer kan ha en påverkan på Attendos verksamhet, resultat och finansiella ställning.</p>	<p>Attendo följer utvecklingen avseende politiska beslut för att kunna hantera de risker som dessa kan medföra. En löpande dialog förs med beslutsfattare och tjänstemän på såväl lokal som nationell nivå. Attendo samarbetar i olika branschorganisationer, exempelvis Vårdföretagarna i Sverige, för att påverka villkoren för branschen till det bättre. Attendos bedömning är att den utredning om begränsningar i valfrihet och vinst i Sverige saknar parlamentariskt stöd i riksdagen. Avseende den planerade SOTE-reformen i Finland ser Attendo fortsatt positivt på de möjligheter som reformen erbjuder för privata aktörer.</p>
Lagstiftningsrisk	<p>Den formella utgångspunkten för hög kvalitet och säkerhet utgörs av regelverken i de lagar och förordningar som reglerar Attendos verksamhet i de länder företaget är verksamt. Tillämpliga lagar omfattar primärt socialtjänst, hälso- och sjukvård samt omsorg till personer med funktionsnedsättning men även en rad andra lagar och förordningar är applicerbara. Om Attendo inte efterlever dessa lagar och regler eller om nya regler skulle införas, kan detta leda till ökade kostnader, exempelvis till följd av ombyggnationer eller ökade krav på bemanning eller vitesförelägganden. Vidare skulle det kunna leda till att beställare har rätt att säga upp avtal eller att verksamheter måste stängas ned.</p>	<p>Lagstiftningsprocessen i de länder där Attendo är verksamt är transparent, vilket betyder att lagförändringar normalt är kända i god tid innan de införs. Utöver detta följer Attendo noggrant utvecklingen inom kvalitet och säkerhet både nationellt och internationellt. Att säkerställa regelbundenhet är ett viktigt område där Attendo lägger ner betydande ansträngningar och resurser. Attendo har ett tydligt system med policy, rutiner, riktlinjer och dokumentation implementerat i den dagliga verksamheten för att dels hantera nuvarande lagar och regler men även för att bevaka eventuella förändringar på lagstiftningsområdet.</p>

Risk	Beskrivning av risk	Hantering av risk
VERKSAMHETSRIK		
Förvärringsrisk	<p>En del i Attendos strategi är att växa genom förvärv av såväl större som mindre verksamheter. Denna strategi innebär dels en risk att Attendo inte identifierar lämpliga förvärvsobjekt, dels att bolaget inte lyckas förhandla godtagbara köpevillkor eller finansiera förvärvet.</p> <p>Att växa genom förvärv innebär även en risk att Attendo exponeras mot okända förpliktelser i det förvärvade bolaget eller att förvärvskostnaderna blir högre än förväntat. Utöver detta kan förvärv av mindre lönsamma verksamheter påverka Attendos marginaler negativt och det finns en risk att integrationen av de förvärvade verksamheterna inte kan genomföras enligt plan och därmed bidrar till ökade kostnader.</p>	<p>Attendo har en välfungerande organisation för att identifiera och genomföra förvärv i enlighet med Attendos strategi. De bolag och enheter som förvärvs bedriver verksamhet inom områden som Attendo redan nu har god kunskap om. Attendo har under flera år skapat och implementerat ett strukturerat och systematiskt arbetssätt med krav på analys, dokumentation och beslut inför varje enskilt förvärv. Utöver detta gör Attendo en noggrann integrationsplan i samband med förvärvsbeslutet vilken gör att risken för ökade kostnader i samband med integrationen är låg.</p>
Human-kapitalrisk	<p>Tillgång till kompetenta medarbetare är en nyckelfaktor för Attendos verksamhet. Attendos verksamhet är mycket personalintensiv och bolaget har fler än 24 000 medarbetare inom ett flertal olika yrkeskategorier, som till exempel läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och socionomer. Det är således mycket viktigt att Attendo kan anställa och behålla kvalificerade chefer, läkare, sjuksköterskor och annan vård- och omsorgspersonal.</p>	<p>Attendo arbetar fortlöpande med att utveckla modeller för att attrahera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare. Rekrytering av nyckelmedarbetare är kritiskt för Attendo och bolaget har lång erfarenhet av att rekrytera medarbetare inom områden där det idag råder brist. Exempel på detta är projekt som syftar till att rekrytera läkare i Finland och sjuksköterskor i både Sverige och Finland. Attendo arbetar även med flertalet åtgärder för att behålla nyckelmedarbetare, dels genom incitamentsprogram och dels genom möjligheter till bland annat kompetensutveckling och jobbrotation.</p>
Hyreskontrakt-risk	<p>Attendos tjänster inom verksamhet i egen regi erbjuds i egna boenden och lokaler. Merparten av dessa boenden och lokaler hyr Attendo av externa fastighetsägare vilket innebär dels en risk att fastighetsägaren förändrar hyresvillkoren, dels att hyreskontraktets längd inte överensstämmer med kundkontraktet eller att kundkontrakt inte erhålls för den planerade verksamheten.</p> <p>Om fastighetsägare under eller efter hyresavtalets löptid skulle välja att säga upp eller inte förlänga hyresavtalet kan detta leda till förlorad omsättning för Attendo och att en annan privat eller offentlig aktör får kontroll över lokalerna. Förändringar av hyresvillkor, förlorade hyreskontrakt eller förlorad kontroll över lokalerna kan leda till väsentlig negativ påverkan på Attendos verksamhet.</p> <p>Majoriteten av Attendos hyresavtal har generellt löptider som är längre än dess kundkontrakt, vilket innebär en risk att Attendo ingår fler hyresavtal, eller hyresavtal för större boenden och lokaler samt för längre perioder, än vad som kan beläggas.</p>	<p>Att bedriva omsorg och vård i egen regi är en del av Attendos kärnverksamhet. Att hantera dessa risker är således ett mycket prioriterat område vilket hanteras genom hela processen för ett nytt boende – från projektfas till byggnation och färdigställande. Under projekteringen görs en noggrann analys av utbuds- och efterfrågesituationen på den aktuella marknaden. Under åren har Attendo utvecklat egna modeller och processer för att minimera risken för att fleråriga hyresavtal ingås i regioner och områden där efterfrågan på Attendos tjänster är ogynnsam.</p>
Prissättningsrisk	<p>Attendos prissättning bygger på ett antal antaganden om framtida förutsättningar. Ett stort antal av Attendos kundkontrakt löper över flera år där Attendo erhåller betalning baserat på beläggning. Kundkontrakten innehåller dock i regel ingen garanterad volym av tjänster varför Attendo är beroende av att kunna göra säkra prognoser avseende framtida utbud och efterfrågan för att kunna göra tillförlitliga antaganden om framtida intäkter och kostnader. Den största kostnadsposten i verksamheten är löner. Kraftiga löneökningar skulle därför kunna medföra ekonomiska risker för bolaget.</p>	<p>Attendos prissättning baserar sig på egenutvecklade och beprövade modeller och processer som framtagits för att minimera risken för felprissättning. Avseende lönekostnadsutvecklingen minimeras risken genom att de flesta kundkontrakt har en prisnivå som är kopplad till ett arbetskostnadsindex.</p>
Tillståndsrisik	<p>En betydande del av Attendos verksamhet är tillståndspliktig och många av verksamheterna kräver ett eget tillstånd. Tillstånd erhålls endast om verksamheten uppfyller krav på bland annat kvalitet och säkerhet. Krav och regler kring tillstånd kan komma att förändras vilket kan medföra ökade krav och därmed kostnader. Om tillstånd försenas, exempelvis på grund av långa handläggningstider hos IVO eller Valvira, eller inte erhålls kan det leda till att Attendos verksamhet inte kan bedrivas som planerat, tillfälligt eller permanent.</p>	<p>Attendo har lång erfarenhet av att driva omsorgs- och vårdverksamhet och står väl rustat för att uppfylla de krav, på exempelvis kvalitet eller byggnadens utformning, som myndigheter ställer. I samband med att en ny enhet planeras beaktas alltid risken för att tillstånd inte kan erhållas i rimlig tid och ingår således i de beräknade uppstartskostnaderna.</p>

Risk	Beskrivning av risk	Hantering av risk
FINANSIELL RISK		
Valutarisk	<p>Attendo bedriver en internationell verksamhet och utsätts därmed för olika valutaexponeringar, framför allt avseende euro men även norska och danska kronor. Valutarisker delas in i transaktionsrisk och omräkningsrisk.</p> <p>Transaktionsrisken är inte väsentlig då inköp och fakturering i huvudsak sker i respektive lands valuta.</p> <p>Koncernens resultat påverkas av omräkning av utländska dotterbolags resultaträkningar till räkenskapsårets genomsnittskurs. I det fall det utländska dotterbolagets lokala valuta förändras i relation till svenska kronor, förändras koncernens redovisade nettoomsättning och resultat omräknat till svenska kronor. Vidare uppstår valutarisk genom omräkning av redovisade tillgångar och skulder i utlandsverksamheter.</p>	<p>Attendos exponering för omräkning från euro till svenska kronor är väsentlig och investeringen i Finland har därför delvis finansierats genom upplåning i euro. Då valutaexponeringen i norska kronor och danska kronor inte är väsentlig sker ingen valutasäkring av dessa omräkningsrisker.</p> <p>Transaktionsrisken är inte väsentlig varför inga specifika åtgärder har tagits för att hantera detta.</p>
Ränterisk	<p>Koncernens ränterisk relaterar primärt till koncernens långfristiga upplåning och banktillgodohavanden i nordiska affärsbanker. Vid räkenskapsperiodens slut var 100 procent av upplåningen till rörlig ränta varför Attendo är exponerad för ränteförändringar.</p>	<p>Attendos ränterisk hanteras genom att den centrala finansavdelningen kontinuerligt analyserar koncernens exponering för ränteförändringar genom löpande känslighetsanalyser. För att minska risken i upplåningen med rörlig ränta ingår koncernen från tid till annan ränteswapavtal för delar av framtida räntebetalningar. Under 2017 har dock inga räntesäkringar genomförts. Om räntan, med nuvarande finansiering, hade varit en procentenhet högre under 2017 med alla andra variabler konstanta hade resultatet efter skatt varit cirka 41 Mkr lägre.</p>
Kreditrisk	<p>Kreditrisken är risken att utestående kundfordringar och icke-fakturerade utförda tjänster till Attendos beställare inte kommer att betalas.</p>	<p>Attendos beställare är i huvudsak kommuner vilka bedöms ha mycket hög kreditvärdighet. Risken för kreditförluster inom koncernen bedöms därför som begränsad.</p>
Motpartsrisk	<p>Finansiell motpartsrisk avser Attendos riskexponeringen i placeringar av överskottslikviditet och derivatkontrakt mot banker och finansinstitut.</p>	<p>Attendo har implementerat en finanspolicy som beskriver i vilka värdepapper som bolaget får investera eventuell överlikviditet. Som exempel får likvida medel endast investeras i statspapper eller hos banker med en hög officiell kreditrating. Derivatkontrakt ingås enbart med banker med kreditrating på lägst A1/P1 och vilka Attendo har en långsiktig relation med vilket bedöms minska risken.</p>
Likviditets-/finansieringsrisk	<p>Med likviditetsrisk avses risken att Attendo inte kan möta sina betalningsförpliktelser. Attendo hanterar sin likviditetsrisk genom bibehållande av en likviditetsreserv (kassa, banktillgodohavanden och den outnyttjade delen av befintliga krediter).</p> <p>Med finansieringsrisk avses risken att finansieringen av utestående lån inte kan genomföras eller fördras.</p>	<p>Attendos centrala finansavdelning strävar efter att upprätthålla avtal om lyftningsbara krediter och utför löpande aggregerade kassaflödesprognoser och rullande prognoser för att säkerställa tillräcklig likviditet för verksamheten.</p> <p>Attendo har vid utgången av 2017 två bindande lånevillkor (finansiella covenant) kopplade till koncernens lånefaciliteter, dessa är nettoskuld/EBITDA och räntetäckningsgrad. Koncernens centrala finansavdelning analyserar löpande att lånevillkoren efterlevs.</p>

Bolagsstyrningsrapport

Attendo AB (publ) är ett svenskt publikt aktiebolag med organisationsnummer 559026-7885 vars aktier är noterade på Nasdaq Stockholms Large Cap lista. Attendo har sitt säte i Danderyd med huvudkontor på Vendevägen 85, 182 91 Danderyd.

En god bolagsstyrning är viktig för att stödja Attendos vision, en långsiktig hållbar tillväxt och för att förstärka Attendos företagskultur. Målsättningen är att skapa ett ramverk för regler, ansvarsområden samt processer och rutiner, som effektivt skyddar aktieägarnas och andra parter intressen genom att minimera risker och skapa förutsättningar för en trygg expansion av Attendos affärsverksamhet.

Grunden till Attendos bolagsstyrning återfinns i de externa regelverken så som den svenska aktiebolagslagen, årsredovisningslagen, Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter och Svensk kod för bolagsstyrning (koden) samt andra tillämpliga svenska och utländska lagar och regler. Som komplement till de externa regelverken har Attendos styrelse antagit arbetsordningar som beskriver hur arbetet i Attendos styrelse och dess utskott ska bedrivas. Dessa tillsammans med VD-instruktionen, som även den antagits av styrelsen, beskriver ansvarsfördelningen mellan styrelse och VD.

Styrelsen är slutligen ansvarig för bolagets organisation och förvaltning samtidigt som VD ansvarar för den löpande förvaltningen i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Styrelsen arbetar efter en tydlig dagordning för respektive styrelsemöte vilken beslutas i samråd mellan styrelsens ordförande och VD. Vidare ansvarar VD för att löpande hålla styrelsen väl underbyggd om Attendos utveckling och ställning. Styrelseledamöterna besöker löpande Attendos olika verksamheter för att därigenom få en god inblick i den dagliga verksamheten och för att möta ledare och medarbetare i deras vardag. Under året har 14 styrelsemöten hållits på Attendos enheter i Sverige, Finland och Danmark.

Avvikelse från Svensk kod för bolagsstyrning

Attendo rapporterar en avvikelse från kodens föreskrifter vilket avser det långsiktiga incitamentsprogrammet för ledande befattningshavare som implementerades i samband med börsnoteringen. Attendo avviker från punkt 9.7 i koden då teckningsoptioner till koncernledningen kan utnyttjas för förvärv av aktier under en period om två, tre och fyra år. Bedömningen är att flera lösningstidpunkter ligger bättre i linje med Attendos strategi och mål samt ger bättre incitament för ledningen att löpande under totalt fyra år sträva efter att skapa värde för Attendos aktieägare.

Aktier och aktieägare

Attendo börsnoterades på Nasdaq Stockholm den 30 november 2015 och handlas sedan januari 2017 på Large Cap-listan. Antalet aktier uppgick den 31 december 2017 till 160 933 098 aktier och aktieägarna består av såväl institutionella ägare som ett stort antal privata sparare. Varje aktie motsvarar en röst på bolagsstämman och lika rätt till andel i bolagets tillgångar och resultat. Årsstämman 2017 bemyndigade styrelsen att vid behov emittera nya aktier i Attendo motsvarande maximalt 10 procent av det totala antalet aktier. Detta har per den 31 december 2017 inte utnyttjats.

I enlighet med årsstämmans beslut har Attendo under året återköpt totalt 325 000 aktier i syfte att tilldela deltagarna i aktiesparprogrammet Attendo+ samt för att täcka kostnader för sociala avgifter. Totalt innehar Attendo 521 465 egna aktier per den 31 december 2017. Det totala antalet aktier i Attendo har ökat med 933 098 aktier under året som en följd av utnyttjade av

teckningsoptioner från Attendos teckningsoptionsserie 2015/2017, riktad till Attendos koncernledning.

De största ägarna är Nordstjernan AB 16 procent, Pertti Karjalainen 14 procent, Didner & Gerge Fonder 9 procent, Swedbank Robur Fonder 6 procent och Carve Capital 5 procent. De tio största aktieägarna representerar cirka 65 procent av såväl aktiekapital som röster.

Valberedning

Vid årsstämman 2017 antogs en instruktion för Attendos valberedning vilken beskriver såväl valberedningens sammansättning samt hur valberedningens arbete ska bedrivas. Enligt instruktionen för valberedningen ska valberedningen bestå av fyra ledamöter och väljas direkt av årsstämman. Vid årsstämman 2017 valdes följande ledamöter (nominerande aktieägare): Tomas Billing (Nordstjernan AB), Anssi Soila (Pertti Karjalainen), Marianne Nilsson (Swedbank Robur Fonder) och Adam Nyström (Didner&Gerge Fonder). Styrelsens ordförande Ulf Lundahl ska vara adjungerade ledamot i valberedningen.

Valberedningen bedömer att det inte finns några intressekonflikter som påverkar deras engagemang i Attendos valberedning och att dess sammansättning är förenlig med kodens föreskrifter. Valberedningens huvudsakliga uppgifter är att nominera kandidater till posterna som ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt lämna förslag på arvode och annan ersättning till var och en av styrelseledamöterna. Valberedningen tillämpar regel 4.1 i koden för bolagsstyrning gällande mångfaldspolicyn för bolagets styrelse. Valberedningen tar också hänsyn till behovet att säkerställa att oberoendekraven i koden uppfylls.

Valberedningen ska sammanträda så ofta som krävs för att kunna fullgöra dess uppgifter och ansvar och har inför årsstämman 2018 sammanträtt tre gånger. Som grund för sitt förslag till ny styrelse har valberedningen beaktat såväl resultatet av den årliga styrelseutvärderingen samt även intervjuat/träffat styrelseledamöter. Aktieägare har haft möjlighet att lämna förslag och synpunkter avseende valberedningens arbete inför stämman 2018. Valberedningens fullständiga förslag inför årsstämman 2018 framgår av kallelsen till stämman samt på Attendos hemsida.

Bolagsstämma

Bolagsstämman, som är koncernens högsta beslutande organ, är det forum där aktieägarna kan utöva sitt inflytande. Bolagsstämman kan avgöra varje fråga i bolaget som inte faller under ett annat bolagsorgans exklusiva kompetens. Samtliga aktieägare som är införda i aktieboken och som har anmält sitt deltagande i rätt tid, har rätt att delta vid bolagsstämman och rösta för sitt totala innehav av aktier. Aktieägare som inte kan delta på bolagsstämman personligen har rätt att utse ombud om så meddelas i god tid innan bolagsstämman. Enskilda aktieägare som önskar få ett ärende behandlat på en bolagsstämma måste anmäla detta i god tid till Attendos styrelse på den adress som anges på Attendos hemsida. Kallelse till bolagsstämma sker genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar och genom att kallelsen hålls

tillgänglig på Attendos hemsida, www.attendo.com samt genom annonsering i Svenska Dagbladet. Den årliga bolagsstämman, årsstämman, måste hållas inom sex månader från årsbokslutet. Under vissa omständigheter kan styrelsen kalla till extra bolagsstämma. Detsamma gäller om bolagets revisor kräver att extrastämma ska hållas.

Årsstämman beslutar bland annat om bolagsordning och behandlar val av styrelse, styrelseordförande och revisor samt beslutar om deras arvoden. Årsstämman fastställer även resultat- och balansräkningar, tar beslut om vinstdisposition samt beslutar om ansvarsfrihet för styrelsen och den verkställande direktören. Vidare behandlar årsstämman bland annat ersättnings- och anställningsvillkor för verkställande direktören och koncernledningen genom att godkänna principer för ersättning till ledande befattningshavare samt eventuella långsiktiga incitamentsprogram och tillåtelse att besluta om emittering av nya aktier.

Årsstämma 2017

Årsstämman 2017 hölls den 6 april 2017 på Danderydsgården i Danderyd. Förslag till beslut samt protokoll från årsstämman finns tillgängligt på Attendos hemsida: www.attendo.com.

Årsstämma 2018

Årsstämman 2018 kommer att hållas den 12 april 2018 på Danderyds Gymnasium i Danderyd. För ytterligare information se sidan 80.

Styrelse

Styrelsen, som är det högsta beslutande organet efter bolagsstämman, har det yttersta ansvaret för Attendos organisation och förvaltning samt kontroll av bolagets ekonomiska förhållanden. Styrelsen ska bland annat tillätta, utvärdera och vid behov entlediga den verkställande direktören samt säkerställa att det finns system för uppföljning och kontroll av verksamheten beaktat de risker som Attendo utsätts för. Styrelsen ska vidare tillse att det finns kontroller som säkerställer att Attendo efterlever de lagar och regler som gäller för dess verksamhet samt att godkänna interna styrande dokument som bidrar till regelefterlevnad. Styrelsens arbete regleras bland annat av den svenska aktiebolagslagen, bolagsordningen, koden och styrelsens arbetsordning. Enligt Attendos bolagsordning ska styrelsen bestå av minst tre och högst tio ledamöter. Utöver stämموvalda ledamöter utser arbetstagarorganisationen en ledamot och en suppleant. Styrelsen väljs årligen på årsstämman till slutet av nästa års årsstämma. Ingen av de stämموvalda styrelseledamöterna förutom VD är anställd av Attendo.

Attendos styrelse har sedan årsstämman 2017 bestått av sju stämموvalda styrelseledamöter inklusive VD. Arbetstagarorganisationen Kommunal har valt en ordinarie arbetstagarrepresentant och en suppleant. På Attendos styrelsemöten deltar VD som ledamot och föredragande samt vid behov andra ledare och medarbetare. För presentation av styrelsens medlemmar se sidorna 28–29.

Styrelsens arbetsordning

Styrelsen har upprättat en arbetsordning som innehåller regler för hur arbetet ska fördelas mellan styrelseledamöterna, styrelseordförandens åtaganden och en plan för de ärenden som styrelsen ska behandla. Arbetsordningen antas årligen. Separata arbetsordningar har upprättats för styrelseutskottets arbete.

Styrelsens arbete under 2017

Styrelsen har sammanträtt 14 gånger under 2017 vid sju ordinarie möten, inklusive konstituerande styrelsemöte, och sju extrainsatta styrelsemöten. Agendan för styrelsemöten är i förväg godkänd av styrelseordföranden och skickas tillsammans med dokumentation till respektive agendapunkt ut till samtliga styrelsemedlemmar i god tid innan varje styrelsemöte. Attendos revisorer deltar i styrelsemötet i samband med årsbokslutet.

Styrelsen behandlar frågor avseende företagets utveckling inom områdena kvalitet och utveckling, ekonomi, riskhantering och intern kontroll, kunder och tillväxt samt ledare och medarbetare. Utöver detta behandlar och beslutar styrelsen om väsentliga investeringar och förvärv, finansiering samt andra ärenden som bedömts ligga utanför ramen för VDs befogenheter. Under hösten fastställer styrelsen Attendos strategiska inriktning och kommande års budget. Övriga ärenden

som behandlas av styrelsen är till exempel revisionsutskottets rapportering av företagets utveckling inom riskhantering och intern kontroll samt finansiell rapportering och revision, ersättnings utskottets förslag till ersättning till ledande befattningshavare samt Attendos kvalitetsarbete och uppföljning av kund-, beställar- och medarbetarnöjdhet. Styrelsen har även sammanträtt utan ledningens närvaro, enskilt samt med bolagets revisorer.

Styrelsens ordförande

Ordföranden ansvarar för att leda och fördela arbetet, organisera styrelsearbetet samt följa upp att beslut verkställs. Ordföranden följer löpande upp verksamheten genom regelbunden kontakt med verkställande direktören och ansvarar för att alla styrelsemedlemmar erhåller den information och dokumentation de behöver.

Styrelseutvärdering

Styrelsen utvärderar löpande den verkställande direktörens arbete och genomför årligen en styrelseutvärdering där alla ledamöter och suppleanter utvärderar årets styrelsearbete. Styrelseutvärderingen inkluderar områden som styrelsens sammansättning, rapportering, styrning och arbetsformer. Utvärderingen presenteras och diskuteras vid styrelsemötet i februari.

Styrelsens sammansättning och närvaro under möten 2017

Styrelse	Titel	Oberoende Ägare/Bolag	Närvaro			
			Styrelse	Revisions- utskott	Ersättnings- utskott	Investerings- utskott
Ulf Lundahl	Styrelseordförande och utskottsledamot	Ja/Ja	13/14	1/1	3/3	7/8
Erik Lautmann ¹⁾	Styrelseordförande och utskottsledamot	Ja/Ja	4/4	1/1	1/1	2/2
Mona Boström	Styrelseledamot	Ja/Ja	12/14			
Catarina Fagerholm	Styrelse- och utskottsledamot	Ja/Ja	13/14	3/3		
Tobias Lönnevall	Styrelse- och utskottsledamot	Nej/Ja	14/14	3/3	4/4	10/10
Anssi Soila	Styrelse- och utskottsledamot	Nej/Ja	14/14			7/8
Jan Frykhammar ²⁾	Styrelse- och utskottsledamot	Ja/Ja	4/4		1/1	2/2
Anitra Steen	Styrelseledamot	Ja/Ja	13/14			
Henrik Borelius	VD och styrelseledamot	Ja/Nej	14/14			
Arja Pohjamäki	Arbetsstagarrepresentant	–	10/14			
Elizabeth Paller ³⁾	Arbetsstagarrepresentant, suppleant	–	–			
Marco Donoso ⁴⁾	Arbetsstagarrepresentant, suppleant	–	3/7			

¹⁾ Avgick som styrelseordförande och utskottsledamot i samband med årsstämman 6 april 2017

²⁾ Avgick som styrelse- och utskottsledamot i samband med årsstämman 6 april 2017

³⁾ Avgick vid mandatperiodens slut

⁴⁾ Valdes till arbetsstagarrepresentant, suppleant vid Kommunals möte den 29 maj 2017

Styrelsens utskott

Styrelsen har inrättat tre utskott: revisions-, ersättnings- och investeringsutskottet. Efter varje utskottsmöte presenterar utskottens ordförande en rapport till hela styrelsen. Samtliga protokoll biläggs styrelse och revisor. Nedanstående presentation av utskottens medlemmar avser sammansättningen efter årsstämman 2017. Tidigare medlemmar anges inom parentes nedan.

Revisionsutskott

Revisionsutskottet består av två ledamöter som är oberoende från bolaget och dess ledning: Ordförande Catarina Fagerholm och Tobias Lönnevall (Ulf Lundahl och Erik Lautmann).

VD, ekonomi- och finansdirektör, chef för corporate control och kommunikations- och IR-direktören deltar vid revisionsutskottens sammanträden, samt vid behov bolagets revisorer. Revisionsutskottet bereder ärenden avseende Attendos riskhantering och interna kontroll, samt redovisning, finansiell rapportering och revision. Revisionsutskottet sammanträdde fyra gånger under 2017.

Ersättningsutskott

Attendos ersättningsutskott består av två ledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning: Ordförande Tobias Lönnevall och Ulf Lundahl (Erik

Lautmann, Tobias Lönnevall och Jan Frykhammar).

På ersättningsutskottens sammanträden deltar även företagets VD förutom vid beslut som direkt påverkar dennes egen ersättning. Ersättningsutskottet bereder ärenden avseende anställnings- och ersättningsvillkor för Attendos företagsledning. Ersättningsutskottet sammanträdde fyra gånger under 2017.

Investeringsutskott

Attendos investeringsutskott består av tre ledamöter: Ordförande Tobias Lönnevall, Ulf Lundahl och Anssi Soila (Erik Lautmann, Tobias Lönnevall och Jan Frykhammar). På investeringsutskottens sammanträden deltar även företagets VD samt ekonomi- och finansdirektör. Investeringsutskottet bereder ärenden avseende investeringar och förvärv, samt fattar beslut om mindre investeringar och förvärv. Investeringsutskottet sammanträdde tio gånger under 2017.

Revisor

Vid årsstämman 2017 valdes PricewaterhouseCoopers AB (PwC) till Attendos revisor för en mandatperiod om ett år, med Patrik Adolfson som huvudansvarig revisor.

Attendos interna kommittéer

Attendos kvalitetskommitté

Attendos kvalitetskommitté syftar till att styra och övervaka kvalitetsarbetet inom Attendo. Kommittén består av affärsutvecklingschef och kvalitetsansvarig från respektive affärsområde. Kommittén ska hantera Attendos kvalitetssystem och uppföljning av kvalitetsarbetet samt även verka för gemensamma beslut och gemensam utveckling av kvalitetsarbetet mellan Attendos affärsområden.

Attendos investeringskommitté

Attendos interna investeringskommitté ska utvärdera och besluta om investeringar inom ramarna för investeringskommitténs befogenheter. Investeringskommittén bereder även investeringar och förvärv för vidare beslut i styrelsens investeringsutskott och styrelse. Attendos interna investeringskommitté består av VD och ekonomi- och finansdirektör.

Styrelse och revisorer

Ulf Lundahl

Styrelseordförande, ledamot i ersättningsutskottet och investeringsutskottet

Född 1952. Jur. kand. och Civilekonom, Lunds Universitet.

Invald i styrelsen: 2014

Befattning och styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Fidelio Capital AB, Handelsbanken regionbank Stockholm och Ramirent Oy samt styrelseledamot i Eltel AB, Holmen AB och Indutrade AB.

Tidigare befattningar: Vice VD och sif VD i L.E. Lundbergsföretagen 2004–2014, VD Danske Securities 2001–2003, VD Östgöta Enskilda Bank/Danske Bank Sverige 1992–2001.

Innehav i Attendo: 10 000 aktier.

Henrik Borelius

Styrelseledamot

Född 1971. Civilekonom, Handelshögskolan Stockholm.

Invald i styrelsen: 2003

Befattning och styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Vårdföretagarna, Academic Work AB och AniCura AB.

Tidigare befattningar: Verkställande direktör och koncernchef Attendo 2003–2018, Affärsområdeschef Attendo Skandinavien 2000–2003, Marknads- och affärsutvecklingschef Kunskapskolan 1999–2000, managementkonsult McKinsey & Co 1996–1999.

Innehav i Attendo: 6 960 823 aktier, 718 300 teckningsoptioner.

Mona Boström

Styrelseledamot

Född 1952. Socionom, Örebro Universitet.

Invald i styrelsen: 2014

Befattning och styrelseuppdrag: Bedriver konsultverksamhet inom utveckling och förändringsfrågor. Styrelseledamot Sättra Bruk AB.

Tidigare befattningar: Nationell samordnare för utveckling av kvalitetsregister 2011–2012, Landstingsdirektör i Stockholms läns landsting 2007–2011, VD Svenska Lokaltrafikföreningen 2006–2007, Landstingsdirektör i Hallands läns landsting 2002–2006, Stadsdirektör Nacka kommun 1991–2000.

Innehav i Attendo: 8 000 aktier.

Catarina Fagerholm

Styrelseledamot och ordförande i revisionsutskottet

Född 1963. Civilekonom, Handelshögskolan Helsingfors.

Invald i styrelsen: 2016

Befattning och styrelseuppdrag: Verkställande direktör för Instru Optikka Oy samt styrelseledamot i Restel Oy och Finsk Handel.

Tidigare befattningar: Verkställande direktör för BSH Kodinkoneet Oy och medlem av ledningsgruppen i BSH Hausgeräte Nothen Europe 1998–2006, chefsbefattningar inom Electrolux/AEG däribland landchef AEG Household appliances i Finland och Ryssland 1996–1998 och flertalet befattningar inom Amer Group Ltd 1987–1996.

Innehav i Attendo: 5 000 aktier.

Tobias Lönnevall

Styrelseledamot, ordförande i investeringsutskottet och ersättningsutskottet och medlem i revisionsutskottet

Född 1980. Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm.

Invald i styrelsen: 2016

Befattning och styrelseuppdrag: Senior Investment Manager på Nordstjärnan samt styrelseledamot i Ramirent Group.

Tidigare befattningar: Styrelseordförande i KMT Precision Grinding 2013–2016, tillförordnad verkställande direktör för NH Logistics 2010, Finance Manager på Landic Property 2008–2009 och managementkonsult på Accenture 2006–2008.

Innehav i Attendo: 6 000 aktier.

Anssi Soila

Styrelseledamot, ledamot i Investeringsutskottet

Född 1949. Civilingenjör, Tekniska Högskolan Helsingfors och Civilekonom, Handelshögskolan Helsingfors.

Invald i styrelsen: 2007

Befattning och styrelseuppdrag: Rådgivare IK Investment Partners samt styrelseledamot Normet Oy och Evac Group Oy.

Tidigare befattningar: Styrelseordförande i Sponda Abp 1999–2007 och Kemira Abp 2003–2007, VD Kone Corporation Oy 1995–1999, andra ledande positioner inom Kone Corporation Oy 1973–1995.

Innehav i Attendo: 1 255 455 aktier.

Anitra Steen

Styrelseledamot

Född 1949. Fil. kand. med beteende- och samhällsvetenskaplig inriktning, Uppsala Universitet.

Invald i styrelsen: 2016

Befattning och styrelseuppdrag: Styrelseordförande i AFA Försäkring och Akademiska hus samt styrelseledamot i Oral Care Holding SWE och PostNord AB.

Tidigare befattningar: Verkställande direktör i Systembolaget AB 1999–2009, genereldirektör i Riksskatteverket 1996–1999, statssekreterare i Finansdepartementet 1994–1995, generaldirektör i Verket för Högskoleverket 1992–1994 samt flertalet ytterligare befattningar inom offentlig sektor.

Innehav i Attendo: 10 900 aktier.

Arja Pohjamäki

Arbetsagarrepresentant från fackförbundet Kommunal

Född 1958.

Invald i styrelsen: 2007

Innehav i Attendo: 67 aktier.

Marco Donoso

Arbetsagarrepresentant från fackförbundet Kommunal, suppleant

Född 1955.

Invald i styrelsen: 2017

Innehav i Attendo: 0 aktier.

Revisorer

PricewaterhouseCoopers AB

Patrik Adolfson

Huvudansvarig revisor

Född 1973. Auktoriserad revisor och medlem av Far.

Andra revisionsuppdrag: Nordstjärnan Investment AB, Securitas AB, AcadeMedia AB och Pandox AB.

Innehav i Attendo: 0 aktier.

Koncernledning

Pertti Karjalainen

Tillförordnad VD och koncernchef samt affärsområdeschef Attendo Finland Omsorg

Född 1969. M.D. Helsingfors Universitet, PhD radiologi, Helsingfors Universitet.

Anställd: 2007

Medlem i koncernledningen: 2007

Tidigare befattningar: VD och grundare av MedOne Oy 2000–2007. Har tidigare arbetat som läkare åren 1996–2000.

Innehav i Attendo: 22 667 275 aktier, 326 500 teckningsoptioner.

Ammy Wehlin

Affärsområdeschef Attendo Skandinavien Äldreomsorg

Född 1962. Socionom/social omsorg, Malmö högskola.

Anställd: 2000

Medlem i koncernledningen: 2003

Tidigare befattningar: Regionchef Attendo 2000–2003, Biståndschef Malmö kommun, 1998–2000.

Innehav i Attendo: 1 723 679 aktier, 326 500 teckningsoptioner.

Cecilia Addamshill

Affärsområdeschef Attendo Skandinavien Omsorg

Född 1965. Examen i Social omsorg, Vårdhögskolan Malmö.

Anställd: 2000

Medlem i koncernledningen: 2014

Tidigare befattningar: Regionchef Attendo 2006–2013, Biträdande Regionchef Attendo 2003–2006, Regional Verksamhetschef Attendo 2001–2002.

Innehav i Attendo: 100 000 aktier, 222 510 teckningsoptioner.

Fredrik Lagercrantz

Ekonomi- och finansdirektör

Född 1977. Civilekonom, Handelshögskolan Stockholm.

Anställd: 2018

Medlem i koncernledningen: 2018

Tidigare befattningar: Senior Vice President Business Control Swedish Match 2013–2017, Vice President Group Business Control Swedish Match 2009–2013, managementkonsult Mckinsey & Co 2004–2009.

Innehav i Attendo: 0 aktier.

Matias Pälve

Affärsområdeschef Attendo Finland Sjukvård

Född 1984. Magisterexamen i juridik, Åbo Universitet samt Kandidatexamen i företags ekonomi, Åbo Akademi.

Anställd: 2011

Medlem i koncernledningen: 2016

Tidigare befattningar: Regionchef Attendo 2014–2016, Chefsjurist Attendo 2014–2016, Jurist Attendo 2011–2014.

Innehav i Attendo: 8 774 aktier.

Johan Spångö

Affärsutvecklingschef

Född 1981. Civilingenjör Industriell ekonomi, Linköpings tekniska högskola.

Anställd: 2014

Medlem i koncernledningen: 2016

Tidigare befattningar: Affärsutvecklare Attendo 2014–2016, Affärsutvecklare Lernia 2011–2014, managementkonsult Quartz 2008–2010.

Innehav i Attendo: 9 269 aktier.

Andreas Koch

Kommunikations- och IR-direktör

Född 1977. Civilekonom, Handelshögskolan Stockholm.

Anställd: 2016

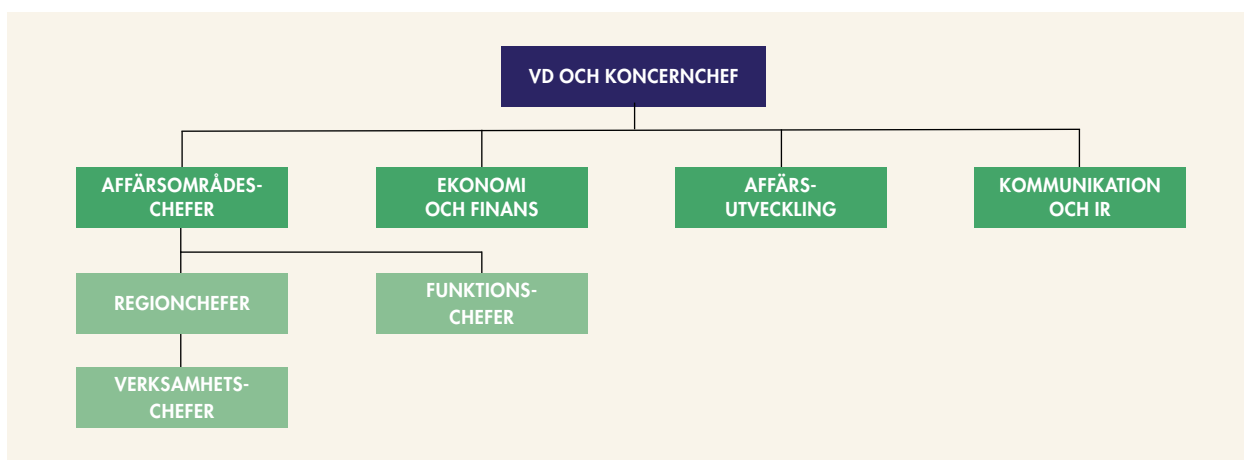
Medlem i koncernledningen: 2016

Tidigare befattningar: Head of Investor Relations på SSAB 2013–2016, Head of Communications på Carnegie 2007–2013. Head of Investor Relations på SCA 2005–2007, Affärsanalytiker på SCA 2002–2005.

Innehav i Attendo: 8 020 aktier.

Verkställande direktör och koncernledning

Attendos organisation präglas av en gemensam vision och starka värderingar med tydligt decentraliserat ansvar.

Attendos organisation är grundad på en gemensam vision och starka värderingar men med ett decentraliserat ansvar för att behålla entreprenörsanda och lokal förankring. Den verkställande direktören är övergripande ansvarig för att hantera den löpande förvaltningen i enlighet med styrelsens direktiv. Attendos operativa verksamhet är sedan indelad i fyra affärsområden som styrs av respektive affärsområdeschef där ansvarsfördelning sker baserat på geografiska regioner och verksamhetsområde. Samtliga affärsområdeschefer rapporterar till den verkställande direktören. Utöver detta finns tre koncernfunktioner: Ekonomi och finans, Affärsutveckling och Kommunikation och IR vilka rapporterar direkt till den verkställande direktören. Koncernledningen sammanträder regelbundet och behandlar ärenden så som bolagets resultat, finansiella ställning, strategi och affärsplaner, kvalitetsarbete samt koncernens personal- och organisationsfrågor.

Affärsområden

Affärsområdescheferna är ansvariga för den operationella och finansiella uppföljningen inom respektive affärsområde. Detta rapporteras månatligen till den verkställande direktören och koncernfunktionerna (se även avsnitt Intern kontroll över finansiell rapportering på sidan 33). Karaktären på tjänster och kunder samt

processer och rutiner för att utföra tjänsterna är likartade. Indelningen i olika affärsområden sker främst för att skapa ett lokalt ägarskap för Attendos verksamhet. Den skandinaviska verksamheten är uppdelad i två affärsområden, Skandinavien äldreomsorg och Skandinavien omsorg (avser omsorg till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg). Den finska verksamheten är uppdelad mellan ett affärsområde med fokus på omsorg och ett affärsområde med ansvar för verksamheten inom hälso- och sjukvård samt bemanning. För närvarande bedriver Attendo över 700 verksamheter runt om i Norden. Som stöd till dessa verksamheter finns ett antal stödfunktioner såsom marknad, fastighetsutveckling och personal.

Attendos koncernfunktioner

Koncernfunktionerna är ansvariga för alla koncernövergripande frågor inom Attendo, så som upprättande av policy, riktlinjer och koncernövergripande processer. Koncernfunktionerna ska även stödja VD och koncernledning med expertkunskap inom respektive kompetensområde. Detta inkluderar bland annat affärsutveckling, redovisning, uppföljning och rapportering, riskhantering, intern kontroll, finansiering, försäkringar, legala frågor samt extern kommunikation och investerarelationer.

Intern kontroll över finansiell rapportering

Intern kontroll över finansiell rapportering syftar till att ge rimlig tillförlitlighet och säkerhet i den finansiella rapporteringen och att säkerställa att den finansiella externa rapporteringen sker i enlighet med tillämpliga lagar och redovisningsstandarder. Styrelsen är ytterst ansvarig för den interna kontrollen och utvärderar löpande, via revisionsutskottet, Attendos riskhantering och interna kontroll. Risker och riskhantering finns beskrivet på sidorna 20–23. Attendos interna kontroll bygger på principer framtagna av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

Ansvarsområden

Attendo har en funktion som ansvarar för riskhantering och intern kontroll vilken stödjer affärsområdena i deras intern kontroll-arbete. Denna funktion arbetar löpande med att utveckla och förbättra den interna kontrollen över finansiell rapportering, både genom förebyggande arbete och genom årliga granskningar vilket rapporteras löpande till revisionsutskottet. Intern kontroll-funktionen arbetar efter en årlig plan godkänd av revisionsutskottet. Attendo har mot bakgrund av intern kontroll-funktionens arbete tillsammans med den externa revisionen bedömt att en tillräcklig tillförlitlighet uppnås i den finansiella rapporteringen utan en självständig avdelning för internrevision. Attendos styrelse utvärderar löpande behovet av en internrevisionsfunktion.

Kontrollmiljö

Attendos strategi och mål är grunden för Attendos kontrollmiljö. Attendos styrelse har ett övergripande ansvar för koncernens interna kontroll, vilken verkställs genom skriftliga instruktioner och arbetsplaner som definierar styrelsens ansvar och arbetsfördelningen mellan styrelsemedlemmar, styrelsens utskott och VD. Den interna kontrollen byggs upp av koncernens policies, riktlinjer och instruktioner som kommunicerats inom koncernen samt den ansvars- och befogenhetsstruktur som implementerats. Koncernens bolagsstyrning och styrande dokument finns beskrivna i Attendos finansmanual vilken innehåller alla viktiga interna policies och riktlinjer.

Revisionsutskottet har ett särskilt ansvar att företräda styrelsen i frågor gällande koncernredovisning, skatt, riskhantering och intern kontroll samt den externa rapporteringen och revisionen. Revisionsutskottet ska även löpande granska och övervaka revisorns självständighet och opartiskhet samt bistå årsstämman vid revisorsval. Ansvaret för att upprätthålla en god intern kontroll är delegerat till VD.

Riskbedömning

Attendos riskhanteringsprocess övervakas av Attendos revisionsutskott och utförs av intern kontrollfunktionen. Riskbedömning utgår ifrån grad av risk, dvs påverkan på den finansiella rapporteringen, och hur sannolikt det är

att det ska uppstå felaktigheter. Hänsyn tas även till vilka kontrollåtgärder Attendo implementerat för att hantera risken. Riskbedömningen uppdateras årligen och resultatet rapporteras till revisionsutskottet. Se vidare information om Attendos risker och riskhanteringsprocess på sidorna 20–23.

Kontrollaktiviteter

Attendos affärsområdeschefer med organisation är ansvariga för den interna kontrollen inom respektive affärsområde. Attendo har baserat sin kontrollmiljö på de risker som identifierats under riskbedömningsprocessen. För att säkerställa en enhetlig kontrollmiljö har funktionen för intern kontroll skapat ett antal gemensamma kontroller för kritiska processer. Det är affärsområdenas ansvar att säkerställa att så sker. Attendo har flera aktiviteter för att följa upp den finansiella rapporteringen samt säkerställa att eventuella felaktigheter upptäcks och åtgärdas, vilket beskrivs nedan.

Information och kommunikation

Attendos ramverk och policies görs tillgängliga för samtliga anställda via Attendos intranät och andra lämpliga informationskanaler. Övrig information, exempelvis riktlinjer och instruktioner avseende den finansiella rapporteringen ryms i Attendos finansmanual och redovisningsmanual vilka kommuniceras till berörda personer.

Attendos koncernredovisningsavdelning är ansvarig för den legala redovisningen och för att implementera och kommunicera gemensamma redovisningsprinciper. Kommunikation med revisionsutskott sker genom funktionen för intern kontroll och ekonomi- och finansdirektör. I början av året presenteras en plan för intern kontroll som funktionen för intern kontroll löpande under året avrapporterar status gentemot genom skriftliga rapporter och muntliga presentationer.

Uppföljning

Koncernens funktion intern kontroll granskar efterlevnaden av koncernens kontrollaktiviteter baserat på den intern kontroll-plan som årligen godkänns av för revisionsutskottet. Attendo arbetar på flera sätt med att säkerställa att den interna kontrollen uppfyller koncernens krav, exempelvis via självutvärderingar, interna granskningar samt med hjälp av bolagets externa revisorer.

Danderyd den 12 mars 2018
Attendo AB (publ)

Styrelsen

Revisors yttrande om bolagsstyrningsrapporten

Till årsstämman i Attendo AB (publ), org.nr 559026-7885

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten för år 2017 på sidorna 24–33 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vi har läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräcklig grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Vi anser att en bolagsstyrningsrapport har upprättats, och att dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen.

Stockholm den 12 mars 2018
PricewaterhouseCoopers AB

Patrik Adolfson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Eva Medbrant
Auktoriserad revisor

Innehåll finansiella rapporter

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelse	36
------------------------	----

KONCERNENS BOKSLUT

Koncernens resultaträkning	40
Rapport över koncernens totalresultat	40
Koncernens balansräkning	41
Koncernens kassaflödesanalys	42
Koncernens förändringar i eget kapital	43

NOTER TILL KONCERNENS BOKSLUT

K1 Väsentliga redovisningsprinciper	44
K2 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål	48
K3 Segmentsinformation	49
K4 Övriga rörelseintäkter	49
K5 Information om styrelsemedlemmar, ledande befattningshavare och anställda	49
K6 Övriga externa kostnader	51
K7 Operationell leasing	51
K8 Ersättning till revisorer	51
K9 Finansiella intäkter och kostnader	52
K10 Skatter	52
K11 Resultat per aktie	53
K12 Immateriella tillgångar	53
K13 Materiella anläggningstillgångar	54
K14 Övriga långfristiga fordringar	54
K15 Kundfordringar	54
K16 Övriga kortfristiga fordringar	54
K17 Tillgångar och skulder klassificerade som innehav för försäljning	55
K18 Eget kapital	55
K19 Skulder till kreditinstitut	55
K20 Avsättningar för pensioner	56
K21 Avsättningar	57
K22 Övriga långfristiga skulder	57
K23 Finansiell riskhantering och finansiella instrument	58
K24 Övriga kortfristiga skulder	59
K25 Kassaflödesanalys	59
K26 Förvärv och avyttringar	59
K27 Ställda säkerheter	60
K28 Ansvarsförbindelser	60
K29 Transaktioner med närstående	60
K30 Händelser efter balansdagen	61
K31 Avstämningar av alternativa nyckeltalsberäkningar	61

MODERBOLAGETS BOKSLUT

Moderbolagets resultaträkning	62
Moderbolagets balansräkning	63
Moderbolagets förändringar i eget kapital	64
Moderbolagets kassaflödesanalys	65

NOTER TILL MODERBOLAGETS BOKSLUT

M1 Väsentliga redovisningsprinciper	66
M2 Nettoomsättning	66
M3 Löner och andra ersättningar	66
M4 Övriga externa kostnader	66
M5 Ersättning till revisorer	66
M6 Skatt	66
M7 Aktier och andelar	66
M8 Eget kapital	67
M9 Händelser efter balansdagen	67

ÖVRIG INFORMATION

Styrelsens försäkran	68
Revisionsberättelse	69
Aktien	75
Femårsöversikt	77
Kvartalsöversikt	78
Definitioner	79
Årsstämma	80

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören i Attendo AB (publ), organisationsnummer 559026-7885, med säte i Danderyd avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2017.

Verksamheten

Attendo är det ledande företaget inom omsorg i Norden. Företaget bedriver verksamhet i Sverige, Finland, Norge och Danmark. Attendo är det största privata företaget inom äldreomsorg i Sverige och Finland samt inom offentligt finansierad hälso- och sjukvård i Finland. Attendo är lokalt förankrat och har fler än 700 verksamheter och fler än 24 000 medarbetare. Med visionen att stärka individen bedriver Attendo verksamhet inom äldreomsorg, omsorg till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt inom hälso- och sjukvård.

Attendo tillhandahåller omsorg och vård under tre kontraktstyper:

Verksamhet i egen regi, där Attendo bedriver verksamhet i enheter/lokaler som står under företagets egen kontroll eller bedriver hemtjänst inom kundval. Attendo driver egna enheter inom äldreomsorg, omsorg till personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri, individ- och familjeomsorg, tandvård samt företagshälsovård.

Verksamhet på entreprenad, där Attendo bedriver verksamhet i offentligt kontrollerade enheter/lokaler eller bedriver hemtjänst på entreprenadkontrakt.

Attendo driver entreprenadverksamhet inom äldreomsorg, omsorg till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt hälso- och sjukvård.

Bemannings, där Attendo tillhandahåller medicinsk personal i form av allmänläkare, specialistläkare, tandläkare och sjuksköterskor för hälso- och sjukvård.

Attendos beställare för de flesta typer av tjänster är oftast en kommun, men kontraktstyper och kontraktslängd varierar beroende på kontraktstyp och tjänst-erbjudande. Verksamheten i egen regi baseras normalt sett på ramavtal och entreprenadverksamheten på upphandlade entreprenadavtal. Avtalen löper vanligtvis över en tidsperiod om två till fem år. Bemanningsverksamheten baseras i de flesta fall på ramavtal eller direkta kontrakt som normalt löper upp till fyra år.

Finansiell översikt

Nettoomsättning och rörelseresultat

Nettoomsättningen uppgick till 11 157 Mkr (10 212) vilket motsvarar en ökning med 9,3 procent. Justerat för valutaeffekter var ökningen 8,4 procent. Tillväxten förklaras av nya enheter, förvärv, kontraktssliga prisökningar, samt högre beläggning i de egna boenden som var under uppstart under jämförelseåret

Rörelseresultatet (EBITA) uppgick till 1 084 Mkr (1 002) vilket motsvarar en rörelsemarginal om 9,7 procent (9,8).

Resultatökningen förklaras av bättre planering och förbättrade processer inklusive minskad administration, förvärv, samt högre beläggning i de boenden i egen regi som var under uppstart under 2016. Förändringar av valutakurser hade en sammantagen positiv effekt på rörelseresultatet med 9 Mkr jämfört med 2016.

Finansnetto

Finansnettot uppgick till -77 Mkr (-83), varav räntenettot uppgick till -61 (-59).

Inkomstskatt

Årets skattekostnad uppgick till -196 Mkr (-179) vilket motsvarar en skattesats på 22,4 procent (21,6).

Resultat

Årets resultat uppgick till 680 Mkr (649), vilket motsvarar ett resultat per aktie före utspädning på 4,26 kr (4,06) och ett resultat per aktie efter utspädning på 4,24 kr (4,05).

FLERÅRSÖVERSIKT

Mkr	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning	11 157	10 212	9 831	9 045	8 465
Rörelseresultat (EBITA) ¹⁾	1 084	1 002	933	822	770
Rörelsemarginal (EBITA), %	9,7	9,8	9,5	9,1	9,2
Årets resultat	680	649	286	263	363
Vinstmarginal, %	6,1	6,4	2,9	2,9	4,3
Sysselsatt kapital	10 657	8 217	7 828	7 796	7 387
Operativt kassaflöde ¹⁾	763	805	765	700	723

¹⁾ Alternativa nyckeltal, se sidan 79 för definitioner

Definitioner för nyckeltal återfinns på sidan 79.

Kassaflöde

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 899 Mkr (914). Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -2 117 Mkr (-646). Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till 1 018 Mkr (-406). Sammantaget uppgick årets kassaflöde till -200 Mkr (-138). Kassa och Bank uppgick vid årets slut till 475 Mkr (670).

Finansiell ställning

Eget kapital per 31 december 2017 uppgick till 5 369 Mkr (4 825), vilket motsvarar 33,44 kronor (30,10) per aktie efter utspädning. Nettoskulden ökade till 4 813 Mkr (2 722) under 2017. Ökningen förklaras främst av nya lån i samband med förvärvet av Mikeva.

FINANSIELL STÄLLNING

Mkr	31 dec, 2017	31 dec, 2016
Räntebärande skulder	5 236	3 364
Avsättningar för pensioner	52	28
Likvida medel	-475	-670
Nettoskuld¹⁾	4 813	2 722

¹⁾ Alternativa nyckeltal, se sidan 79 för definitioner

Räntebärande skulder, exklusive avsättningar för pensionsåtaganden, var per 31 december 2017 5 236 Mkr (3 364).

Attendo hade 1 004 Mkr (988) i outnyttjade kreditfaciliteter vid årets slut.

Finansiell utveckling per kontraktmodell

Verksamhet i egen regi

Nettoomsättningen i egen regiverksamheten uppgick till 7 097 Mkr (6 327), vilket motsvarar en ökning med 12,2 procent. Ökningen förklaras huvudsakligen av förvärv, nya boenden samt högre beläggning i de egna boenden som var under uppstart 2016. Under året öppnade Attendo 54 äldreboenden, boenden för personer med funktionsnedsättning samt boenden inom socialpsykiatri med totalt 1 886 platser. Vid årets slut uppgick antalet platser under uppförande till 2 903.

ENHETER, PLATSER OCH HEMTJÄNSTKUNDER, 31 DECEMBER 2017

Egen regi	Totalt	Sverige	Finland	Norge	Danmark
Enheter i drift ¹⁾	573	219	343	3	8
Platser i drift ²⁾	13 262	3 707	9 332	163	60
Platser under uppförande ³⁾	2 903	684	2 147	-	72
Hemtjänstkunder	12 370	10 080	-	130	2 160

¹⁾ Samtliga enheter i egen regi – äldreboenden, övriga boenden, hemtjänstenheter och andra enheter.

²⁾ Äldreboenden och övriga boenden (för personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri samt individ- och familjeomsorg).

³⁾ Äldreboenden och övriga boenden (för personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri).

Entreprenadverksamheten

Nettoomsättningen från entreprenadverksamheten uppgick till 3 315 Mkr (3 108), vilket motsvarar en ökning med 6,7 procent. Den högre nettoomsättningen förklaras huvudsakligen av nya enheter, framförallt två kombinationskontrakt i Finland som startade i början av 2017.

ENHETER, PLATSER OCH HEMTJÄNSTKUNDER, 31 DECEMBER 2017

Entreprenad	Totalt	Sverige	Finland	Norge	Danmark
Enheter i drift ¹⁾	129	86	37	5	1
Platser i drift ²⁾	3 678	2 754	586	310	28
Hemtjänstkunder	1 390	750	640	-	-

¹⁾ Samtliga enheter på entreprenad – äldreboenden, övriga boenden, hemtjänstenheter och andra enheter.

²⁾ Äldreboenden och övriga boenden (för personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri samt individ- och familjeomsorg).

Bemanningsverksamheten

Nettoomsättningen i bemanningsverksamheten uppgick under året till 745 Mkr (777), vilket motsvarar en minskning med 4,1 procent.

Marknad

Efterfrågan på Attendos egen regi-erbjudanden har varit god med fortsatt stort intresse från svenska kommuner med behov av att utöka antalet platser, främst inom äldreomsorgen. Attendo bedömer att det började byggas drygt 1 900 platser inom äldreomsorgen i Sverige och att privata aktörer stod för nästan hälften av dessa. Inom området boende för personer med funktionsnedsättning byggdes cirka 400 platser under 2017, varav privata aktörer stod för nästan 25 procent. Upphandlade volymer på entreprenadmarknaden minskade något inom äldreomsorgen, vilket till viss del kan förklaras av osäkerhet om det nya regelverket med tillståndskrav för privata utförare. Entreprenader inom omsorgsboenden för personer med funktionsnedsättning ökade något under året medan volymerna minskade kraftigt inom Individ och Familj, vilket i sin tur förklaras av lägre efterfrågan på integrationsomsorg.

Den svenska regeringen presenterade under inledningen av 2018 lagförslag efter den så kallade Valfärdsutredningen. Dessa förslag innebär kraftiga försämringar för privata utförare, och innebär att mångfalden inom omsorg, vård och skola skulle begränsas om de infördes. Attendos bedömning är att det saknas majoritet i riksdagen för att genomföra förslagen.

Erbjudanden inom egen regi har haft fortsatt hög efterfrågan i Finland. Attendo bedömer att det under 2017 började byggas omkring 4 300 platser inom äldreomsorgen, boenden för personer med funktionsnedsättning samt boenden inom socialpsykiatri. Privata aktörer står för cirka 85 procent av dessa. Attendo var den klart största privata aktören under 2017.

Det var fortsatt låg aktivitet inom entreprenadmarknaden i Finland men marknaden ökade mot slutet av året som en konsekvens av att den stora sjukvårds- och omsorgsreformen, SOTE, har senarelagts.

Tidsplanen och utformningen av den finska reformen SOTE har delvis modifieras under året. Omsorg och sjukvård ska utföras/organiseras i 18 regioner där privata och offentliga utförare ska konkurrera på lika villkor. Valfrihet för medborgarna ska införas och från och med 2021 kommer medborgarna att kunna välja utförare av tjänster inom primärvård.

Privata utförare som vill delta i SOTE måste kvalificera sig genom höga kvalitetskrav och genom att kunna erbjuda ett flertal tjänster inom samma område. Bedömningen är fortsatt att reformen som helhet är positiv för Attendos möjligheter att utveckla verksamheten i Finland, inte minst inom sjukvårdsområdet.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Attendos verksamhet är utsatt för såväl omvärldsrisker som operationella och finansiella risker. De främsta riskerna och Attendos hantering av dessa finns beskrivna på sidorna 20–23.

Säsongsvariationer

Attendos lönsamhet påverkas av säsongsvariationer, helger och nationella helgdagar. Helger och nationella helgdagar påverkar Attendos lönsamhet negativt framförallt genom högre personalkostnader på grund av obekvämt arbetstid. Till exempel påverkas lönsamheten i årets första och andra kvartal av påsken, beroende på i vilket kvartal påskhelgen infaller, medan det fjärde kvartalet påverkas av jul- och nyårshelgen.

Förvärv och avyttringar

Förvärv

Koncernen har genomfört följande större förvärv under året:

- Den 1 september förvärvades Humanas hemtjänst som bedriver verksamhet på ett tiotal orter i Sverige
- Den 1 november förvärvades Mikeva, en ledande aktör inom omsorg i Finland. Genom förvärvet stärker Attendo sin verksamhet inom socialpsykiatri och omsorg för personer med funktionsnedsättningar samt kompletterar utbudet inom äldreomsorg i Finland geografiskt.

För mer information om samtliga genomförda förvärv under året se Not K26, Förvärv och avyttringar.

Avyttringar

Inga avyttringar har skett under räkenskapsåret.

Medarbetare

Medelantal årsanställda var 15 871 (14 824), varav 12 873 kvinnor (11 921). Attendo strävar efter att erbjuda goda arbetsförhållanden och möjligheter till personlig utveckling. Det innebär att vi respekterar och uppfyller arbetsmarknadslagstiftning, avtal och säkerhetskrav och andra bestämmelser som styr verksamheten. För mer information om anställda, se avsnitt Medarbetare på sidorna 18–19 samt Not K5, Information om styrelsemedlemmar, ledande befattningshavare och anställda.

Organisatoriska förändringar

Den 27 september lämnade ekonomi- och finansdirektör Tomas Björksjö sin tjänst efter tio år på posten. Rebecca Ericsson Birck, chef för Corporate Control, blev utsedd till tillförordnad ekonomi- och finansdirektör fram tills den nya ekonomi- och finansdirektören, Fredrik Lagercrantz tillträdde den 5 mars 2018.

I november meddelade VD Henrik Borelius att han beslutat sig för att lämna sin roll efter 17 år i bolaget. Styrelsen har utsett Pertti Karjalainen, affärsområdeschef för Attendo Finland Omsorg, till tillförordnad VD från och med den 1 mars 2018 fram till dess att en ordinarie VD påbörjar sin anställning. Henrik Borelius kommer att stå till styrelsens förfogande under återstoden av sin anställningsperiod fram till den 19 maj 2018 och kvarstår som styrelseledamot fram till årsstämman 2018.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ersättning till koncernledningens medlemmar ska vara marknadsmässig för att säkerställa att Attendo kan attrahera och behålla kompetenta ledare. Ersättning ska

baseras på individens position, ansvar och prestation. Den sammanlagda ersättningen till koncernledningen består av fast lön, rörlig ersättning baserad på årliga prestationsmål, långsiktiga incitament och övriga förmåner så som icke monetära förmåner samt pensioner och försäkringar. Ersättningar inom Attendo ska vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande. För att säkerställa att ersättningar är konkurrenskraftiga, görs en regelbunden jämförelse med andra bolag.

Fast och rörlig ersättning

Fast lön ska vara konkurrenskraftig och baseras på koncernledningsmedlemmens ansvarsområden.

Koncernledningens medlemmar är utöver den fasta ersättningen berättigade till rörlig ersättning. Rörlig ersättning kan erhållas om särskilda årliga prestationsmål är uppfyllda. Rörlig ersättning till VD kan uppgå till maximalt 67 procent av fast årlig lön och till övriga medlemmar av koncernledningen till 45–50 procent av fast årlig lön. Den rörliga ersättningen ska baseras på den ledande befattningshavarens prestationer avseende finansiella mål i kombination med kvalitativa mål som beslutas av styrelsen. Medlemmar av koncernledningen med operativt ansvar har mål relaterade till exempelvis kvalitet och medarbetarnöjdhet.

Rörlig ersättning baseras på finansiellt resultat för hela koncernen, finansiellt resultat för respektive affärsområde och individuella kvalitativa mål.

Långsiktiga incitamentsprogram

Attendo har en kultur som förespråkar långsiktighet och en anda av både eget ansvarstagande och aktieäggande. Styrelsen kommer att föreslå ett långsiktigt aktierelatrat incitamentsprogram för årsstämman.

Icke-monetära förmåner

Icke-monetära förmåner, så som bilförmåner och sjukförsäkringar kan erbjudas i enlighet med respektive lands praxis. Dessa förmåner ska inte utgöra en väsentlig del av den totala ersättningen.

Ersättning efter avslutad anställning

Pensionsförmåner ska utformas så att de är konkurrenskraftiga och reflekterar normalt accepterade nivåer och praxis i det land där koncernledningsmedlemmen är anställd.

Uppsägning och avgångsvederlag

Uppsägningstiden för VD uppgår till tolv månader med rätt till avgångsvederlag motsvarande ytterligare tolv månader om anställningen avslutas av Bolaget. Uppsägningstiden för övriga medlemmar av koncernledningen är sex månader med rätt till avgångsvederlag motsvarande ytterligare sex månader om anställningen avslutas av Bolaget.

Attendos koncernledningsmedlemmar har utöver detta en icke-konkurrens- och en icke-värvningsklausul som gäller tolv månader efter avslutad anställning, där Attendo kan tvingas ersätta de månader då koncernledningsmedlemmen varit förbjuden att acceptera ett konkurrerande uppdrag.

Avvikelse från ersättningsprinciperna

Styrelsen kan under särskilda förhållanden avvika från dessa principer.

Förslag inför årsstämman 2018

Styrelsen föreslår att ovanstående principer för ersättning till den verkställande direktören och koncernledningen med en mindre justering antas av årsstämman 2018.

Miljöpåverkan

Attendos miljöpolicy är utgångspunkten för hur alla medarbetare ska förhålla sig till miljöfrågor, något som våra kunder och beställare värdesätter högt och gärna tar aktiv del av.

Attendos ambition är att miljön ska förbättras så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Målsättningen är att minska miljöpåverkan och kontinuerligt utveckla miljöarbetet, framför allt inom de områden som bedöms vara mest betydande för verksamheten: inköp, distribution och transporter, energi- och vattenanvändning samt avfallshantering.

Attendo bedriver ingen verksamhet som är tillståndsbaserad eller anmälningspliktig enligt miljöbalken.

Hållbarhet

Hållbarhet är en integrerad del i Attendos affärsstrategi och vi strävar hela tiden efter att skapa nytta för samhället och våra olika intressenter. Läs mer på www.attendo.com om Attendos hållbarhetsarbete i Attendos rapport om Kvalitets- och hållbarhetsrapport 2017.

Framtidsutsikter

Behovet av investeringar i nya omsorgsboenden i Norden är fortsatt stort. För Attendo, som är en av de ledande aktörerna inom omsorg och sjukvård i Norden, skapar detta goda förutsättningar för en fortsatt tillväxt.

Under de senaste åren har allt fler kommuner i Norden valt att införa valfrihetssystem inom omsorg och vård, vilket har öppnat nya möjligheter för privata aktörer. Attendo är väl positionerat för att tillvarata de tillväxtpotentialer som valfrihetssystemen medför.

Attendo är idag en av de ledande aktörerna i Norden inom omsorg och sjukvård. Attendo står starkt rustat för att fortsätta utvecklingen mot vårt långsiktiga mål, att vara det mest attraktiva valet och mest respekterade omsorgs- och vårdföretaget i Norden samt vara den största privata aktören inom omsorg i Europa år 2025.

Moderbolaget

Moderbolagets verksamhet består av att bedriva konsultverksamhet samt att förvalta aktier i dotterbolag. Bolagets kostnader inkluderar moderbolagskostnader inklusive kostnader för koncernledning och styrelse samt externa konsultkostnader.

Finansiell information

Moderbolagets nettoomsättning uppgick till 11 Mkr (12) under året och avser i sin helhet fakturerade konsulttjänster till dotterbolagen. Resultatet efter finansiella

poster uppgick till -27 Mkr (-37). Kassa och Bank uppgick vid årets slut till 0 Mkr (0), aktier i dotterbolag 6 494 Mkr (6 494) och fritt eget kapital uppgick till 6 250 Mkr (6 423).

Aktieinformation

Totalt antal aktier per 31 december 2017 var 160 933 098. Styrelsen har under året fattat beslut att återköpa aktier i enlighet med årsstämmans bemyndigande för att säkerställa leverans i aktiesparprogrammet Attendo+. Vid årets slut uppgick Attendos innehav av egna aktier till 521 465 och antalet utestående aktier uppgick till 160 411 633.

De två största aktieägarna vid årets slut var Nordstjernan AB och Pertti Karjalainen som ägde 16 respektive 14 procent av det totala antalet registrerade aktier.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att en utdelning om 1,27 kr (1,22) per aktie utbetalas till de aktieägare som är registrerade på avstämningsdagen (16 april 2018) och att återstoden av fritt kapital behålls i moderbolaget. För moderbolagets innehav av egna aktier utgår ingen utdelning. Styrelsen föreslår att vinsten disponeras enligt nedan (förutsatt oförändrat innehav av egna aktier):

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Förslag till disposition av bolagets vinst	Belopp i kr
Belopp att utdela till registrerade aktieägare (SEK 1,27 per aktie)	203 725 221
Belopp att överföra i ny räkning	6 046 086 401
Totalt fritt eget kapital i moderbolaget	6 249 811 622

Som avstämningsdag för rätt till utdelning föreslås den 16 april 2018. Till grund för sitt förslag till utdelning har styrelsen enligt 18 kap. 4 § i Aktiebolagslagen bedömt moderbolagets och koncernens konsolideringsbehov, likviditet, ekonomiska ställning i övrigt samt förmåga att på sikt infria sina åtaganden.

Koncernens soliditet uppgår till 42 procent och kassan till 475 Mkr. Styrelsen har också tagit hänsyn till moderbolagets resultat och ekonomiska ställning och koncernens ställning i övrigt. Styrelsen har härvid tagit hänsyn till kända förhållanden som kan ha betydelse för moderbolagets och koncernbolagens ekonomiska ställning. Den föreslagna utdelningen begränsar inte bolagets investeringsförmåga eller likviditetsbehov och det är styrelsens bedömning att den föreslagna utdelningen är väl avvägd med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och risker samt moderbolagets och koncernens kapitalbehov, liksom kommande års affärsplaner och ekonomisk utveckling. Koncernens och moderbolagets resultat- och balansräkningar är föremål för fastställelse på årsstämman den 12 april 2018.

Beträffande bolagets och koncernens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalyser samt bokslutskommentarer och noter.

Koncernens resultaträkning

Januari–december, Mkr	Not	2017	2016
RÖRELSENS INTÄKTER			
Nettoomsättning	K3	11 157	10 212
Övriga rörelseintäkter	K4	17	20
Totala intäkter		11 174	10 232
RÖRELSENS KOSTNADER			
Personalkostnader	K5	-7 010	-6 533
Övriga externa kostnader	K6, K7, K8	-2 926	-2 564
Av- och nedskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar	K12, K13	-154	-133
Rörelseresultat (EBITA)		1 084	1 002
Av- och nedskrivningar på förvärvsrelaterade immateriella tillgångar	K12	-131	-91
Rörelseresultat (EBIT)		953	911
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Finansiella intäkter	K9	4	2
Finansiella kostnader	K9	-81	-85
Finansnetto		-77	-83
Resultat före skatt		876	828
Skatt	K10	-196	-179
ÅRETS RESULTAT		680	649
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		680	649
Resultat per aktie före utspädning, kr	K11	4,26	4,06
Resultat per aktie efter utspädning, kr	K11	4,24	4,05
Genomsnittligt antal aktier före utspädning, tusental	K11	159 784	159 956
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning, tusental	K11	160 544	160 405

Rapport över koncernens totalresultat

Januari–december, Mkr	Not	2017	2016
Poster som inte kommer att omklassificeras till resultaträkningen			
Omvärdering av avsättningar för pensioner, netto efter skatt	K10, K20	2	-1
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen			
Valutakursdifferenser på omräkning av utländska verksamheter		50	83
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		52	82
Årets resultat		680	649
Summa totalresultat för året		732	731
Totalresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		732	731

Koncernens balansräkning

31 december, Mkr	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Goodwill	K12	8 541	6 872
Övriga immateriella tillgångar	K12	717	591
Materiella anläggningstillgångar	K13	559	438
Uppskjutna skattefordringar	K10	62	17
Övriga långfristiga fordringar	K14	47	61
Summa anläggningstillgångar		9 926	7 979
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar	K15	1 204	955
Aktuella skattefordringar		31	24
Övriga kortfristiga fordringar	K16	380	300
Kassa och Bank		475	670
Summa omsättningstillgångar		2 090	1 949
Tillgångar som innehas för försäljning	K17	786	–
SUMMA TILLGÅNGAR		12 802	9 928
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital		1	1
Övrigt tillskjutet kapital		4 377	4 321
Balanserade vinstmedel		311	–146
Årets resultat		680	649
Summa eget kapital		5 369	4 825
Långfristiga skulder			
Långfristiga skulder till kreditinstitut	K19	5 171	3 302
Uppskjutna skatteskulder	K10	124	100
Avsättningar för pensioner	K20	52	28
långfristiga avsättningar	K21	11	11
Övriga långfristiga skulder	K22	7	12
Summa långfristiga skulder		5 365	3 453
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	K19	65	62
Kortfristiga avsättningar	K21	36	35
Leverantörsskulder		281	186
Aktuella skatteskulder		21	20
Övriga kortfristiga skulder	K24	1 591	1 347
Summa kortfristiga skulder		1 994	1 650
Skulder som innehas för försäljning	K17	74	–
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		12 802	9 928

Koncernens kassaflödesanalys

Januari–december, Mkr	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		876	828
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	K25	303	244
Betald skatt	K10	-207	-140
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet		972	932
Kassaflöde från förändring i rörelsekapitalet			
Förändringar av kortfristiga fordringar		-118	21
Förändringar av kortfristiga rörelseskulder		45	-39
Kassaflöde från den löpande verksamheten		899	914
Investeringsverksamheten			
Nettoförändring av tillgångar och skulder som innehas för försäljning	K17	-647	-
Investeringar i dotterbolag (med avdrag för förvärvad kassa)	K26	-1 262	-477
Investeringar i immateriella tillgångar	K12	-30	-27
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	K13	-237	-170
Avyttringar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	K12, K13	59	28
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 117	-646
Finansieringsverksamheten			
Nyemission		56	-
Betald utdelning		-195	-86
Aktieåterköp		-33	-16
Teckningsoptioner		-25	-4
Upptagna lån	K19, K23	1 833	290
Återbetalning av lån ¹⁾	K19, K23	-618	-590
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 018	-406
ÅRETS KASSAFLÖDE			
Kassa och Bank vid periodens början		670	782
Omräkningsdifferens		5	26
Kassa och Bank vid periodens slut		475	670

¹⁾ I återbetalning av lån avser -582 Mkr lösen av externa lån i samband med förvärv av Mikeva.

Uppllysning om erhållna/betalda räntor, se Not K25, Kassaflödesanalys.

Koncernens förändringar i eget kapital

Mkr	Aktiekapital	Tillskjutet kapital	Balanserade vinstmedel		Totalt eget kapital
			Akkumulerade omräknings-differenser	Övriga balanserade vinstmedel	
Ingående balans 1 januari 2016	1	4 321	-37	-66	4 219
Resultat					
Årets resultat	-	-	-	649	649
Övrigt totalresultat					
Omvärdering av avsättningar för pensioner, netto efter skatt	-	-	-	-1	-1
Valutakursdifferenser på omräkning av utländska verksamheter	-	-	83	-	83
Summa övrigt totalresultat	-	-	83	-1	82
Summa totalresultat	-	-	83	648	731
Transaktioner med aktieägare					
Återköp av egna aktier	-	-	-	-16	-16
Teckningsoptioner	-	-	-	-24	-24
Aktiesparprogram	-	-	-	1	1
Betald utdelning	-	-	-	-86	-86
Summa transaktioner med aktieägare	-	-	-	-125	-125
Utgående balans 31 december 2016	1	4 321	46	457	4 825
Ingående balans 1 januari 2017	1	4 321	46	457	4 825
Resultat					
Årets resultat	-	-	-	680	680
Övrigt totalresultat					
Omvärdering av avsättningar för pensioner, netto efter skatt	-	-	-	2	2
Valutakursdifferenser på omräkning av utländska verksamheter	-	-	50	-	50
Summa övrigt totalresultat	-	-	50	2	52
Summa totalresultat	-	-	50	682	732
Transaktioner med aktieägare					
Nyemission	-	56	-	-	56
Återköp av egna aktier	-	-	-	-33	-33
Teckningsoptioner	-	-	-	-20	-20
Aktiesparprogram	-	-	-	4	4
Betald utdelning	-	-	-	-195	-195
Summa transaktioner med aktieägare	-	56	-	-244	-188
Utgående balans 31 december 2017	1	4 377	96	895	5 369

Noter till koncernens bokslut

K1 Väsentliga redovisningsprinciper

Attendo AB (publ), organisationsnummer 559026-7885, med säte i Danderyd är moderbolag i en koncern med dotterbolaget Attendo International AB. Attendo International AB äger i sin tur bolag vars verksamhet är att äga bolag och förvalta aktier i bolag vars huvudsakliga verksamhet består i att tillhandahålla omsorgs- och sjukvårdstjänster i Norden.

Adressen till huvudkontoret är Vendevägen 85, 182 91 Danderyd.

De finansiella rapporterna omfattar sidorna 35–68 i den tryckta årsredovisningen. Koncernredovisningen är föremål för fastställelse på årsstämman den 12 april 2018.

Grund för rapporternas upprättande

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna (IFRS) och tolkningar från IFRIC, såsom de har antagits av EU, och RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner", tillhörande tolkningar utfärdade av Rådet för finansiell rapportering, samt den svenska årsredovisningslagen.

Koncernens finansiella rapporter presenteras i miljoner svenska kronor (Mkr). De finansiella rapporterna har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden, förutom vad beträffar vissa finansiella tillgångar och skulder, såsom derivatinstrument, finansiella tillgångar som kan säljas och pensionstillgångar hänförliga till förmånsbestämda pensionsplaner, vilka redovisas till verkligt värde.

De finansiella rapporterna omfattar de företag som utgör koncernen och har upprättats för samma rapportperioder och med konsekvent tillämpade redovisningsprinciper. Alla koncerninterna mellanhandanden, transaktioner, intäkter och kostnader och vinster och förluster har eliminerats.

De viktigaste redovisningsprinciper som har tillämpats när de finansiella rapporterna upprättades anges nedan.

Ändringar i redovisningsprinciper och upplysningar

Nya och ändrade redovisningsprinciper samt förbättringar som har trätt ikraft under 2017 har inte inneburit någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter för räkenskapsåret. Det har också utkommit ett antal nya tolkningar och ändringar från IFRIC. Dessa ändringar och tolkningar har inte haft någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter 2017.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av viktiga uppskattningar för redovisningsändamål. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av redovisningsprinciper. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för redovisningen anges i Not K2, Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål.

Principer för koncernredovisning

De finansiella rapporterna omfattar Attendo AB och samtliga bolag som moderbolaget har bestämmande inflytande över. Koncernen kontrollerar ett företag när det exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget. Dotterföretag inkluderas i de finansiella rapporterna från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur de finansiella rapporterna från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvsmetoden

Attendo tillämpar förvärvsmetoden vid redovisning av rörelseförvärv. Det innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion där koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder. Värdet som förvärvet har för koncernen fastställs genom värdering av dotterbolagets tillgångar och skulder till verkligt värde på förvärvsdagen. Värdningen inkluderar även en bedömning av eventuell villkorad köpeskillning eller optionsskuld per förvärvstidpunkten. Efterföljande omvärderingar av den villkorade köpeskillningen och optionsskulden redovisas till verkligt värde över resultaträkningen respektive inom eget kapital.

Enligt IFRS redovisas transaktioner med innehav utan bestämmande inflytande som en transaktion inom eget kapital. Dock saknas specifika regler gällande omvärderingar av optionsskulder till dessa innehav. Omvärderingar av optionsskulder till innehav utan bestämmande inflytande redovisas i koncernens finansiella rapporter såsom en transaktion inom eget kapital. Redovisningen sker därmed i likhet med övriga transaktioner med innehav utan bestämmande inflytande. För varje förvärv avgörs om alla innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade företaget redovisas till verkligt värde eller till innehavets proportionella andel av den förvärvade rörelsens nettotillgångar.

Förvärvsrelaterade kostnader kostnadsförs när de uppstår. Om den totala köpeskillningen överstiger det verkliga värdet på de förvärvade nettotillgångarna eller andra identifierbara tillgångar redovisas det överskjutande beloppet som goodwill. Om det verkliga värdet på de förvärvade nettotillgångarna överstiger den totala köpeskillningen redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen.

Samtliga koncerninterna transaktioner och balansposter samt koncerninterna vinster och förluster vid försäljning av anläggningstillgångar elimineras i koncernens finansiella rapporter.

Omvärdering och omräkning av utländsk valuta

Alla dotterbolags redovisningar sker i lokal valuta. Koncernens finansiella rapporter presenteras i svenska kronor (SEK), vilket är moderbolagets funktionella valuta och rapportvaluta.

Transaktioner i utländsk valuta har omräknats enligt de valutakurser som gällde vid respektive transaktionsdatum. Kursvinster och kursförluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Undantag är då transaktionerna utgör säkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden eller av nettoinvesteringar, då vinster/förluster redovisas i övrigt totalresultat.

Omräkning av utländska dotterbolag

Resultat och finansiell ställning för alla koncernföretag som har en annan funktionell valuta än rapportvalutan, omräknas till koncernens rapportvaluta enligt följande:

Tillgångar och skulder i varje redovisad balansräkning omräknas till balansdagens kurs.

Intäkter och kostnader i varje redovisad resultaträkning omräknas till genomsnittlig valutakurs.

Valutakursdifferenser som uppstår redovisas i övrigt totalresultat.

Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser redovisas i övrigt totalresultat.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt den indirekta metoden. Årets förändringar av rörelsetillgångar och rörelseskulder har justerats för effekter av valutakursdifferenser. Förvärv och/eller försäljning

av dotterbolag inkluderas, netto efter köpta/sålda likvida medel, under kassaflödet från investeringsverksamheten. De tillgångar och skulder som de förvärvade och avyttrade företagen hade vid förvärvstidpunkten ingår ej i analysen av rörelsekapitalförändringar och ej heller i förändringar av balansposter redovisade inom investerings- och finansieringsverksamheterna.

Intäktsredovisning

Omsorgs- och vårdtjänster utförs i stor utsträckning i enlighet med fleråriga driftsavtal med månatlig fakturering. Ersättningen är kopplad till antal kunder, antal vårddygn, antal boendeplatser, antal hemtjänstbesök eller liknande tjänster som koncernen utfört. Intäkter redovisas när underliggande tjänster har utförts enligt avtalad prissättning och när dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt samt att det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla bolaget. Uppräkning av priser sker normalt genom avtalad indexering. Avsättning till reserv för förlustkontrakt görs omedelbart ifall de totala kostnaderna förväntas överstiga de totala intäkterna för kontraktperioden.

Segmentsrapportering

Rörelsesegment ska enligt IFRS 8 redovisas på ett sätt som överensstämmer med den interna rapportering som lämnas till den högsta verkställande beslutsfattaren. Den högsta verkställande beslutsfattaren är den funktion som ansvarar för tilldelning av resurser och bedömning av rörelsesegmentens resultat. Inom Attendokoncernen har koncernchefen identifierats som den högsta verkställande beslutsfattaren.

Attendo har definierat fyra rörelsesegment vilka regelbundet följs upp av den högsta verkställande beslutsfattaren som fattar beslut om allokering av resurser och bedömning av rörelsesegmentens resultat.

För att slå samman rörelsesegment till ett rapporterbart segment anger standarden att segmenten ska ha likartade ekonomiska egenskaper och även likna varandra med avseende på produkternas och tjänsternas karaktär, karaktären på produktionsprocessen, de kundkategorier som använder produkten eller tjänsten, hur produkterna distribueras eller tjänsterna utförs och, i tillämpliga fall, i vilken utsträckning verksamheterna påverkas av olika regelverk och risker.

Attendo är ett omsorgsföretag där karaktären på tjänsterna som levereras och kunder som tar del av tjänsterna är likvärdiga. De utförda tjänsterna och regelverken vilka de omfattas av är likvärdiga, liksom Attendos processer och rutiner för att utföra tjänsterna. Som en följd av detta slås rörelsesegmenten samman till ett rapporterbart segment.

Segmentet redovisas enligt samma redovisningsprinciper som koncernen.

Stöd och bidrag

Attendo är, liksom andra arbetsgivare, berättigat till olika statliga och kommunala personalrelaterade stöd och bidrag. Dessa stöd kan exempelvis avse utbildning, anställningar eller minskning av arbetstid. Samtliga stöd och bidrag redovisas i resultaträkningen som kostnadsreduktioner i samma period som motsvarande underliggande kostnad.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar redovisas när koncernen blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och koncernen har överfört alla väsentliga risker och fördelar förknippade med äganderätten.

Koncernens finansiella tillgångar består huvudsakligen av likvida medel och kundfordringar och klassificeras i enlighet med IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier: Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen och Lånefordringar och Kundfordringar. Klassificeringen baseras på koncernens syfte med innehavet av de finansiella instrumenten.

Klassificeringen av de finansiella tillgångarna fastställs vid det första redovisningstillfället.

Finansiella tillgångar värderas inledningsvis till verkligt värde med tillägg för transaktionskostnader. Undantag är finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka inledningsvis redovisas till verkligt värde frånsett transaktionskostnader. Verkligt värde för noterade finansiella tillgångar motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. Verkligt värde för onoterade finansiella tillgångar fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden enligt aktuella räntesatser.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som innehas för handel. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om det huvudsakliga syftet är att sälja tillgången inom kort. Derivat klassificeras i denna kategori om de inte är definierade som säkringar. Tillgångar i denna kategori klassificeras som omsättningsstillgångar. Vinster och förluster till följd av förändringar i verkligt värde avseende denna kategori redovisas i resultaträkningen i den period då de uppstår och ingår i finansnettot.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Lånefordringar och kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. Kundfordringar redovisas till det belopp, varmed de förväntas inflyta, efter avdrag för individuell bedömning av osäkra fordringar. Befarade och konstaterade kundförluster redovisas som rörelsekostnader.

Livida medel

Likvida medel ingår kassa och banktillgodohavanden genom koncernens cash pool. Kassa och banktillgodohavanden kategoriseras som Finansiella tillgångar vilket innebär värdering till upplupet anskaffningsvärde. Outnyttjad checkräkningskredit är ej inkluderad i likvida medel.

Finansiella skulder

Finansiella skulder består i huvudsak av leverantörsskulder och låneskulder. De finansiella skulder som ej omfattas av säkringsredovisning värderas och redovisas till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden. Direkta kostnader vid upptagande av lån inkluderas i anskaffningsvärdet. Vid nyttjande av checkräkningskrediten ingår denna post i de finansiella skulderna. Finansiella skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs.

Upplåning

Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivräntemetoden. Se vidare Not K19, Skulder till kreditinstitut.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Tilläggsköpeskillningar

Tilläggsköpeskillningar redovisas till verkligt värde baserat på bedömt utfall av avtalade klausuler i aktieöverlåtelseavtal vid förvärvstidpunkten. Vid varje rapporttidpunkt värderas den finansiella skulden till verkligt värde och eventuella förändringar redovisas mot resultaträkningen.

Kassaflödessäkringar

Den effektiva delen av förändringar i verkligt värde på ett derivatinstrument som identifieras som kassaflödessäkring och som uppfyller villkoren för säkringsredovisning, redovisas i övrigt totalresultat. Den vinst eller förlust som hänför sig till den ineffektiva delen redovisas omedelbart i resultaträkningen som en finansiell intäkt eller kostnad.

Akkumulerade belopp i eget kapital återförs till resultaträkningen i de perioder då den säkrade posten påverkar resultatet (till exempel när den prognostiserade försäljningen som är säkrad äger rum). Den vinst eller förlust som hänför sig till den effektiva delen av en ränteswap som säkrar upplåning med rörlig ränta, redovisas i resultaträkningen som en finansiell intäkt eller kostnad.

När ett säkringsinstrument förfaller eller säljs eller när säkringen inte längre uppfyller kriterierna för säkringsredovisning och ackumulerade vinster eller förluster avseende säkringen finns i eget kapital, kvarstår dessa vinster/förluster i eget kapital och resultatförs samtidigt som den prognostiserade transaktionen slutligen redovisas i resultaträkningen. När en prognostiserad transaktion inte längre förväntas ske, överförs den ackumulerade vinst eller förlust som redovisats i eget kapital omedelbart till resultaträkningen som en finansiell intäkt eller kostnad.

Leasing

Leasing klassificeras i koncernredovisningen som antingen finansiell leasing eller operationell leasing.

Finansiell leasing: Leasingavtal som innebär att risker och förmåner som är förknippade med ägandet i allt väsentligt överförs till koncernen klassificeras som finansiella leasingavtal. När en leasad tillgång redovisas för första gången värderas den till det lägsta av verkligt värde eller nuvärdet av minimileaseavgifterna. Därefter redovisas tillgången i enlighet med tillämpliga redovisningsprinciper för tillgången. Avskrivningsperioden får dock inte vara längre än leasingperioden.

Operationell leasing: Leasing där en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägandet behålls av leasegivaren klassificeras som operationell leasing, vilket innebär att den leasade tillgången inte redovisas i balansräkningen. Kostnader hänförliga till operationella leasingavtal redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Erhållna rabatter redovisas som en del av den totala leasingkostnaden linjärt över leasingperioden.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill uppstår vid förvärv av dotterbolag och avser det belopp varmed köpeskillingen överstiger Attendos andel i det verkliga värdet av identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser i det förvärvade bolaget samt det verkliga värdet på innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade bolaget.

Goodwill från rörelseförvärv allokeras till den kassagenererande enhet inom koncernen som förväntas bli gynnade av synergier från förvärvet.

En prövning av nedskrivningsbehovet för goodwill genomförs årligen eller oftare om det finns indikationer om nedskrivningsbehov. Nedskrivning sker om det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet, vilket är det högsta av nyttjandevärdet och det verkliga värdet frånsett försäljningskostnader. Eventuell nedskrivning redovisas omedelbart som en kostnad i resultaträkningen och får inte återföras. Mer information vad gäller nedskrivningsbehov för goodwill finns i Not K2, Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål, samt i Not K12, Immateriella tillgångar.

Kundrelationer

Kundrelationer redovisas i samband med förvärv när kundstocken är en väsentlig del av förvärvet.

Kundrelationer bedöms ha en begränsad nyttjandeperiod. Dessa tillgångar redovisas vid förvärvstidpunkten till verkligt värde och därefter till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell ackumulerad nedskrivning. Avskrivning sker linjärt över den bedömda nyttjandeperioden.

En uppskjuten skatteskuld ska beräknas baserad på den lokala skattesatsen för skillnaden mellan det bokförda värdet och det skattemässiga värdet för den immateriella tillgången. Den uppskjutna skatteskulden ska lösas upp över samma period som den immateriella tillgången skrivs av, vilket resulterar i att effekten av avskrivningen på den immateriella tillgången neutraliseras vad avser den fulla skattesatsen avseende resultat efter skatt.

De beräknade nyttjandeperioderna är:

Tillgång	Antal år
Kundrelationer	5–10

Prövning av behovet av nedskrivning liksom redovisning av nedskrivning av kundrelationer sker på samma sätt som för goodwill.

Övriga immateriella tillgångar

Dessa tillgångar består i huvudsak av förvärvade kundkontrakt, men även av andra förvärvade immateriella tillgångar såsom licenser och varumärken. Övriga immateriella tillgångar som förvärvats redovisas inledningsvis till verkligt värde på förvärvsdagen och därefter till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Nyttjandeperioderna omprövas årligen alternativt vid behov. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. De beräknade nyttjandeperioderna är:

Tillgång	Antal år
Kundkontrakt	6–10
Övriga immateriella tillgångar	3–5

Prövning av behovet av nedskrivning liksom redovisning av nedskrivning av övriga immateriella tillgångar sker på samma sätt som för goodwill.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningar redovisas linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. För de fall delar av fastigheter, anläggningar och utrustning består av olika komponenter där varje del har sin kostnad och förväntad nyttjandeperiod som skiljer sig markant från artikeln som helhet, skrivs sådana komponenter av var för sig utifrån varje komponents förväntade nyttjandeperiod. De beräknade nyttjandeperioderna är:

Tillgång	Antal år
Byggnader	5–50
Inventarier	3–10
Fordon	5

Prövning av behovet av nedskrivning liksom redovisning av nedskrivningar sker på samma vis som för immateriella tillgångar.

Vinster och förluster vid avyttring fastställs genom en jämförelse mellan intäkter och redovisat värde och redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller kostnad.

Tillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Tillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter redovisas i enlighet med IFRS 5. Innebörden av att en anläggningstillgång (eller en avyttringsgrupp) klassificerats som innehav

för försäljning är att dess redovisade värde kommer att återvinnas i huvudsak genom försäljning och inte genom fortsatt nyttjande i verksamheten.

Dessa tillgångar eller avyttringsgrupper ska särredovisas i rapport över finansiell ställning.

Skulder hänförliga till dessa tillgångar eller avyttringsgrupper ska redovisas skilt från andra skulder i rapporten över finansiell ställning.

Vid tidpunkten för omklassificeringen värderas tillgångar och skulder till det lägsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och bokfört värde. Vid den tidpunkten görs inte längre avskrivningar på tillgångarna. Vinster och förluster som redovisats vid omvärdering och avyttring redovisas i periodens resultat.

Inkomstskatter

Årets skattekostnad omfattar aktuell och uppskjuten skatt. Skatt redovisas i resultaträkningen, utom när skatten avser poster som redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital. I sådana fall redovisas även skatten i övrigt totalresultat respektive eget kapital.

Uppskjuten skatt redovisas för temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder och för underskottsavdrag. Uppskjutna skattefordringar redovisas endast i den mån det är sannolikt att de kommer att kunna utnyttjas mot framtida beskattningsbara vinster.

Uppskjuten skatteskuld redovisas emellertid inte om den uppstår till följd av första redovisningen av goodwill. Uppskjuten skatt redovisas heller inte om den uppstår till följd av en transaktion som utgör den första redovisningen av en tillgång eller skuld som inte är ett rörelseförvärv och som, vid tidpunkten för transaktionen, varken påverkar redovisat eller skattemässigt resultat.

Avsättningar

En avsättning är en skuld som är ovisst vad gäller förfallotidpunkt eller belopp. En avsättning redovisas när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt att en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningar värderas till nuvärdet av det belopp som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas när de förväntade fördelarna som koncernen väntas erhålla från ett kundkontrakt är lägre än de oundvikliga kostnaderna för att uppfylla åtagandena i kontraktet.

Omstrukturering

En avsättning för omstrukturering redovisas när koncernen har en fastställd, utförlig omstruktureringsplan som antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Ersättningar till anställda

Pensioner

Koncernföretagen har olika pensionsplaner vilka klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner.

För de avgiftsbestämda är koncernens åtagande begränsat till fasta avgifter som betalas till en separat juridisk enhet. Dessa redovisas som personalkostnader i resultaträkningen i den takt de förfaller till betalning. Koncernen har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter ifall pensionsstiftelsens tillgångar skulle visa sig otillräckliga. En förmånsbestämd pensionsplan anger ett pensionsbelopp som den anställde erhåller vid pensionering, vanligen beroende på en eller flera faktorer som ålder, antal tjänsteår och lön. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperiodens slut minus verkligt värde på förvaltningsstillgångar

och samt oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas av oberoende aktuarier med tillämpning av den så kallade projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen för förstklassiga företagsobligationer som är utfärdade i samma valuta som ersättningarna kommer att betalas i med löptider jämförbara med den aktuella pensionsförpliktelsens. Diskonteringsräntan ses över kvartalsvis, vilket påverkar nettoskulden. Övriga antaganden, såsom pensionsålder, dödlighet och personalomsättning ses över årlisvis.

Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i övrigt totalresultat under den period då de uppstår.

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer i Norge beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder.

Aktierelaterade incitamentsprogram

Attendo har lanserat två aktiesparprogram vilket ger de anställda möjlighet att förvärva aktier i Attendo.

I enlighet med IFRS 2 kostnadsförs aktiesparprogrammet löpande under kvalifikationsperioden som en personalkostnad och redovisas direkt mot eget kapital. De sociala avgifter som utgår till följd av Attendo+ redovisas i enlighet med rekommendationen från Rådet för finansiell rapportering, UFR 7. Beräkningen baseras på värdeförändringen av matchningsaktier respektive prestationsaktier och redovisas löpande som en avsättning.

Ersättningar vid uppsägning

Ersättning vid uppsägning utgår när en anställds anställning sagts upp av koncernen före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag när den bevisligen är förpliktad att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till återkallande. I det fall företaget har lämnat ett erbjudande för att uppmuntra till frivillig avgång, beräknas avgångsvederlaget baserat på det antal anställda som beräknas acceptera erbjudandet. Förmåner som förfaller mer än 12 månader efter rapportperiodens slut diskonteras till nuvärde.

Nya eller förändrade IFRS-standarder

Ett antal nya standarder och ändringar av tolkningar och befintliga standarder har inte trätt i kraft för det räkenskapsår som avslutas den 31 december 2017. Dessa har inte tillämpats vid upprättandet av de sammanslagna finansiella rapporterna. Nedan följer en beskrivning av dessa samt vilken eventuell påverkan de kommer att ha på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder och ersätter delar av IAS 39. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas tre värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Klassificeringen fastställs vid första redovisningstillfället. I IFRS 9 införs också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster och minskar kraven för tillämpning av säkringsredovisning genom att 80–125-kriteriet ersätts med krav på ekonomisk relation mellan säkringsinstrument och säkrat föremål och att säkringskvoten ska vara samma som används i riskhanteringen. Även säkringsdokumentationen ändras till viss del jämfört med den som tas fram under IAS 39. Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Attendo har valt att inte förtidstillämpa IFRS 9. Standarden kommer inte ha någon påverkan på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningskyldigheten innebär att information om intäktslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försålda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nytan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder i kraft den 1 januari 2018. Förtida tillämpning är tillåten, Attendo har valt att inte förtidstillämpa IFRS 15. Attendos finansiella rapportering kommer att påverkas med utökade upplysningskrav, men kommer i övrigt inte ha någon påverkan på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 16 "Leases". I januari 2016 publicerade IASB en ny leasingstandard som kommer att ersätta IAS 17 Leasingavtal samt tillhörande tolkningar IFRIC 4, SIC-15 och SIC-27. Standarden antogs av EU den 9 november 2017. IFRS 16 kräver att tillgångar och skulder hänförliga till alla leasingavtal, med undantag för leasing på maximalt tolv månader samt leasing av mindre värde, ska redovisas som en skuld och tillgång i balansräkningen. Redovisning baseras på synsättet att leasetagaren har en rättighet att använda en tillgång under en specifik tidsperiod och samtidigt en skyldighet att betala för denna rättighet. Redovisningen för leasegivaren kommer i allt väsentligt att vara oförändrad. Standarden är tillämplig för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2019 eller senare. Förtida tillämpning är tillåten. Attendo planerar inte att förtidstillämpa IFRS 16. Det går i dagsläget inte att kvantifiera effekterna av införandet av IFRS 16 men den nya leasingstandard kommer att påverka Attendos finansiella rapporter då koncernen har operationella leasingavtal. De leasingavtal som kommer ha störst påverkan på de finansiella rapporterna avser hyresavtal avseende lokaler. För information om storleken på koncernens nuvarande leasingtaganden se Not K7, Operationell leasing. Den detaljerade utvärderingen av effekterna av IFRS 16 kommer att fortsätta under 2018.

inga andra av de IFRS- eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Nyckeltal som ej definieras i IFRS

Attendokoncernens redovisning upprättas enligt IFRS. I IFRS definieras endast ett fåtal nyckeltal. Från och med 2016 har Attendo tillämpat ESMAs (European Securities and Markets Authority – Den Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) nya riktlinjer för alternativa nyckeltal, Alternative Performance Measures. I korthet är ett alternativt nyckeltal ett finansiellt mått över historisk eller framtida resultatutveckling, finansiell ställning eller kassaflöde som inte är definierat eller specificerat i IFRS. För att stödja företagsledningens och andra intressenters analys av koncernens utveckling redovisar Attendo vissa nyckeltal som inte definieras i IFRS. Företagsledningen anser att dessa uppgifter underlättar en analys av koncernens utveckling. Dessa tilläggsuppgifter är komplementär information till IFRS och ersätter ej nyckeltal definierade i IFRS. Attendos definitioner av mått ej definierade i IFRS kan skilja sig från andra företags definitioner. Samtliga av Attendos definitioner inkluderas på sidan 79.

K2 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Koncernens finansiella rapporter är upprättade i enlighet med IFRS. Upprättandet av bokslut och tillämpningen av redovisningsprinciper baseras ofta på ledningens bedömningar och på uppskattningar och antaganden som anses vara rimliga och väl avvägda vid den tidpunkt då bedömningen görs. Med andra bedömningar, antaganden och uppskattningar kan resultatet emellertid bli ett annat, och händelser kan inträffa som kan kräva en väsentlig justering av det

redovisade värdet för den berörda tillgången eller skulden. Nedan följer de viktigaste områdena där bedömningar och antaganden gjorts och som bedöms ha störst inverkan på koncernens finansiella rapporter.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Koncernen undersöker varje år om något nedskrivningsbehov föreligger för goodwill, i enlighet med de redovisningsprinciper som beskrivs i Not K1, Väsentliga redovisningsprinciper. I samband med nedskrivningsprövningen görs beräkningar som bygger på bedömningar och antaganden. De viktigaste antaganden som ligger till grund för dessa beräkningar omfattar tillväxttakt, vinstmarginaler, investeringsbehov och diskonteringsränta. De senaste årens mediala och politiska debatt i Sverige kring vinster i välfärden och de privata utförarnas roll inom välfärdssektorn har medfört en ökad politisk risk för Attendo vilket har reflekterats i de gjorda bedömningarna. Politiska beslut, som leder till förändringar i lagstiftning, kan ha betydande påverkan på Attendos verksamhet och finansiella resultat.

I november 2016 presenterades Valfärdsutredningen, en utredning tillsatt av den svenska regeringen, som skulle innebära begränsningar i valfrihet och mångfald inom skola, omsorg och vård genom försämringar för privata utförare. Utredningen har bland annat föreslagit nya metoder för att begränsa valfrihet och mångfald, reglera resursanvändningen i privata företag och inskränka möjligheterna att delta i offentliga upphandlingar. Ett av förslagen är en modell för begränsning av överskott. Modellen bygger på att rörelseresultat som överstiger en godtycklig procentsats av insatt kapital ej ska tillåtas. Förslaget har mött hård kritik från jurister, ekonomer och näringslivsorganisationer, liksom från en rad opinionsbildare. Även den forskare som arbetat fram modellen på utredningens uppdrag har tagit avstånd från modellen. En majoritet i den svenska Riksdagen har sedan tidigare aviserat att de inte avser stödja förslag som syftar till att inskränka valfrihet och mångfald. Rättsutredningar har visat att de vinstbegränsningar som utredningen föreslår inte är förenliga med EU-rätten. Vid årets nedskrivningsprövning har det nuvarande regelverket tillämpats. Andra bedömningar än de bolaget gjort kan resultera i ett helt annat resultat och finansiell ställning. Mer information ges av Not K12, Immateriella tillgångar.

Tillgångar och skulder som innehas för försäljning

Attendo har under 2017 i Finland påbörjat byggnation av fastigheter i egen regi. Samtliga tillgångar och skulder relaterade till dessa projekt redovisas som tillgångar och skulder som innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5. Dessa tillgångar redovisas till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Attendo har ingått avtal med externa fastighetsägare att efter färdigställande sälja fastigheterna. Om avtalet ej skulle fullföljas och försäljningen ej skulle ske av fastigheterna omklassificeras tillgångar och skulder i enlighet med övriga tillgångar och skulder i balansräkningen.

Avsättningar för förlustkontrakt

Koncernens omsättning härrör i huvudsak från kundkontrakt. Ledningen gör bedömningar av bland annat förekomsten av förlustkontrakt för att fastställa vilka intäkter och kostnader som ska redovisas i varje period. Förekomsten av eventuella förlustkontrakt bedöms individuellt utifrån det beräknade resultatet, inklusive indexuppräknings, under kontraktets hela bedömda livslängd. Om förlustkontrakt bedöms föreligga redovisas en avsättning baserat på den bedömda förlusten omedelbart. Per 31 december 2017 uppgick den totala avsättningen för förlustkontrakt till 30 Mkr (28) varav 2 Mkr (7) redovisas som långfristiga avsättningar.

Skatter

Redovisning av inkomstskatt, mervärdesskatt och andra skatter baseras på gällande regler, innefattande praxis, anvisningar och

lagstiftning i de länder där koncernen bedriver sin verksamhet. På grund av den samlade komplexiteten i dessa frågor bygger tillämpningen, och därmed redovisningen, i vissa fall på tolkningar samt uppskattningar och bedömningar av möjliga utfall. I komplexa frågor inhämtar koncernen hjälp från extern expertis för att bedöma möjliga utfall utifrån rådande praxis och tolkningar av gällande regelverk. För 2017 redovisade koncernen en inkomstskattekostnad om -196 Mkr (-179).

Uppskjutna skattefordringar och skulder redovisas för temporära skillnader och för outnyttjade underskottsavdrag. Värderingen av underskottsavdrag baseras på ledningens uppskattningar av framtida skattepliktiga inkomster i respektive beskattningsområde. Den 31 december 2017 uppgick värdet på uppskjutna skattefordringar till 62 Mkr (17). Mer detaljerad information om skatter finns i Not K10, Skatter.

Pensioner

Koncernen har pensionsförpliktelser för förmånsbaserade pensionsplaner vars nuvärde baseras på aktuariella beräkningar. Dessa beräkningar utgår från betydelsefulla uppskattningar om exempelvis diskonteringsränta, förväntad inflation, framtida löneökningar och förväntad avkastning på förvaltningsstillgångar. Antagande om diskonteringsränta baseras, enligt gällande redovisningsstandard, på marknadsränta på högkvalitativa företagsobligationer med en löptid som ligger så nära koncernens löptider som möjligt. Den 31 december 2017 uppgick förmånsbestämda pensionsförpliktelser netto till 52 Mkr (28). Utvecklingen av pensionskostnader beror mycket på gällande avtal såsom kollektivavtal samt lagar och regler och kan därmed öka eller minska baserat på framtida händelser som i nuläget ej är kända och som därmed inte kunnat medtas i den aktuariella beräkningen. För mer information kring pensioner hänvisas till Not K20, Avsättningar för pensioner.

Effekten på koncernens finansiella ställning avseende pågående tvister och värderingen av eventalförpliktelser

Under åren har koncernen gjort ett antal förvärv. Till följd av sådana förvärv har vissa eventalförpliktelser hänförliga till de förvärvade verksamheterna övertagits samt vissa frågeställningar om köpe- och tilläggsköpeskillningar. Bolag inom koncernen är även inblandade i ett fåtal andra rättsliga processer och skatterevisjoner som uppkommit i verksamheten. Redovisning av tvister, rättsliga processer och skatterevisjoner är föremål för kritiska uppskattningar och bedömningar.

K3 Segmentsinformation

Rörelsesegment

Attendo har definierat fyra rörelsesegment vilka regelbundet följs upp av den högsta verkställande beslutsfattaren som ansvarar för tilldelning av resurser och bedömning av rörelsesegmentens resultat.

Attendo har i enlighet med IFRS 8 punkt 12 redovisat dessa segment på en aggregerad nivå till ett rapporterbart segment, eftersom rörelsesegmenten har likartade ekonomiska egenskaper och även liknar varandra med avseende på kunder (beställare), tjänsternas karaktär och sättet tjänsterna utförs på, karaktären på produktionsprocessen och i vilken utsträckning verksamheten påverkas av olika regelverk och risker. Av denna anledning redovisas inte någon segmentsinformation då koncernens resultat- och balansräkningar avser det rapporterbara segmentet.

Attendo använder främst rörelseresultatet (EBITA) vid beslut av fördelning av resurser och för resultatanalys av Attendos rörelsesegment.

Beställare

Attendo har en beställare där intäkterna överstiger tio procent av koncernens totala intäkter. För 2017 uppgick intäkterna för denna beställare till 1 178 Mkr (1 067). Beställarna utgörs i allt väsentligt av kommuner i Norden.

Nettoomsättning från externa kunder avser vård- och omsorgstjänster.

Information per geografiskt område

Nettoomsättning fördelat per land

Mkr	2017	2016
Sverige	5 664	5 481
Finland	4 927	4 185
Norge	359	323
Danmark	207	223
Summa	11 157	10 212

Anläggningstillgångar fördelat per land

Mkr	2017	2016
Sverige	4 905	4 708
Finland	4 813	3 203
Norge	131	33
Danmark	15	18
Summa	9 864	7 962

Informationen avseende anläggningstillgångar är baserad på geografiska områden grupperade efter var tillgångarna är lokaliserade. Såsom anläggningstillgångar medtas ej finansiella instrument, uppskjutna skattefordringar och tillgångar avseende ersättningar efter avslutad anställning i enlighet med IFRS 8 p 33.

K4 Övriga rörelseintäkter

Övriga rörelseintäkter

Mkr	2017	2016
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	5	6
Övrigt	12	14
Summa	17	20

K5 Information om styrelsemedlemmar, ledande befattningshavare och anställda

Ersättningar till styrelsen

Moderbolagets styrelse består vid årets slut av sju ordinarie ledamöter, varav tre kvinnor. Årsstämman 2017 beslutade att styrelsens ordförande var berättigad till ett styrelsearvode om 800 000 kr. Ordinarie styrelseledamöter valda av årsstämman var berättigade till ett arvode om 325 000 kr vardera. Inget styrelsearvode utgår till styrelsemedlemmar anställda i Attendo. Utöver dessa belopp utgår enligt årsstämman 2017 ett arvode om 225 000 kr (varav 150 000 kr till ordförande) till medlemmar i revisionsutskottet, 300 000 kr (varav 150 000 kr till ordförande) till medlemmar i investeringsutskottet och 150 000 kr (varav 100 000 kr till ordförande) till medlemmar i ersättningsutskottet.

I nedanstående tabell presenteras av årsstämman 2017 beslutat arvode.

Arvodet till styrelseledamöter	Styrelse-arvode	Arvode för styrelse-utskott	Totalt
Styrelseordförande			
Ulf Lundahl	800	125	925
Styrelseledamöter			
Henrik Borelius	–	–	–
Mona Boström	325	–	325
Catarina Fagerholm	325	150	475
Tobias Lönevall	325	325	650
Anssi Soila	325	75	400
Anitra Steen	325	–	325
Arbetsgarensrepresentanter			
Arja Pohjämäki, ledamot	–	–	–
Marco Donoso	–	–	–
Summa	2 425	675	3 100

För vidare information om styrelse- och utskottsarbete se Attendos bolagsstyrningsrapport sidan 24.

Ersättningar till VD och koncernledningen

Bolagets kostnader för ersättningar till koncernledningen redovisas i resultaträkningen. Kostnader som redovisats under ett räkenskapsår betalas inte alltid till fullo av bolaget vid slutet av räkenskapsåret, eftersom kostnaderna kan innefatta rörlig ersättning som utbetalas året efter intjänandeperioden. Tabellen nedan avser koncernens kostnader för ersättningar till koncernledningen under räkenskapsåret.

Kostnader för ersättningar till verkställande direktör och koncernchef (VD) samt övriga medlemmar i koncernledningen (KCL)

Tkr	VD		KCL		Totalt	
	2017	2016	2017 ¹⁾	2016 ²⁾	2017	2016
Löner och andra ersättningar	6 380	7 161	16 193	22 510	22 573	29 671
Pensionskostnader	1 914	2 089	4 246	5 013	6 160	7 102
Sociala kostnader	2 572	2 798	5 068	5 415	7 640	8 213
Totalt	10 866	12 047	25 507	32 938	36 373	44 985

¹⁾ Den 27 september lämnade ekonomi- och finansdirektör Tomas Björksjö Attendo och ersattes av Rebecca Ericsson Birck, chef för corporate control, som inlag rollen tillförordnad Ekonomi- och finansdirektör. I den ersättning som visas ovan inkluderas endast ersättning som personen i fråga erhöll i egenskap av medlem i koncernledningen.

²⁾ Koncernledningen bestod av VD och sju medlemmar. Tre ordinarie medlemmar hade lämnat koncernledningen och tre medlemmar tillkom under 2016. Den nya IR- och kommunikationsdirektören ersatte tidigare IR-chef. I den ersättning som visas ovan inkluderas endast ersättning som personen i fråga erhöll i egenskap av medlem i koncernledningen.

Koncernledningens anställningsvillkor

Koncernledningen består av åtta ordinarie medlemmar, varav tre kvinnor, vilka utgörs av VD och sju andra ledande befattningshavare: ekonomi- och finansdirektör, kommunikations- och IR-direktör, affärsutvecklingschef samt de fyra cheferna för rörelsesegmenten. Under delar av 2016 ingick Attendos IR-chef som adjungerad medlem av koncernledningen.

Anställningsvillkor för VD

VD erhåller fast lön, rörlig lön baserat på årliga mål, pensionsförmåner samt deltar i Attendos långsiktiga incitamentsprogram till ledande befattningshavare. Ersättningen beslutas årligen av styrelsen i enlighet med fastställda principer för ersättning till ledande befattningshavare. Fast årslön för 2017 uppgick till 4,4 Mkr. Rörlig ersättning baseras på mål relaterade till tillväxt och resultat

samt personliga mål och kan för räkenskapsåret 2017 uppgå till maximalt 67 procent av årslönen. I löner och andra ersättningar ingår kostnader för rörlig ersättning vilket för VD uppgick till 1,9 Mkr (2,4). VD har rätt till valfri premiebaserad pensionsförsäkring motsvarande 30 procent av lönen. Attendo har inga andra skyldigheter avseende pension gentemot VD. Vid uppsägning finns en ömsesidig tolv månaders uppsägningstid. Vid uppsägning från bolagets sida har VD rätt till tolv månaders uppsägningstid och ett avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner.

Anställningsvillkor för övriga medlemmar av koncernledningen

Övriga medlemmar av koncernledningen erhåller fast och rörlig lön samt pensionsförmåner i enlighet med praxis i respektive land. Svenska medlemmar av koncernledningen omfattas av den kollektivavtalade ITP-planen och planens alternativregel. Samtliga medlemmar av koncernledningen ingår i Attendos långsiktiga incitamentsprogram. Den rörliga ersättningen uppgår till maximalt 45–50 procent av årslönen och baseras på liknande principer som VD. Totalt uppgår rörlig ersättning till ledande befattningshavare till 2,9 Mkr för 2017 (4,3). För övriga ledande befattningshavare gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida har andra ledande befattningshavare rätt till ett avgångsvederlag motsvarande ytterligare sex månadslöner.

Antal anställda, löner och andra ersättningar

Antal anställda	2017			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sverige	6 968	1 836	8 804	6 967	1 812	8 779
Finland	5 147	1 039	6 186	4 235	983	5 218
Norge	341	73	414	381	73	454
Danmark	417	50	467	338	35	373
Totalt	12 873	2 998	15 871	11 921	2 903	14 824

Kostnader för ersättningar till anställda

Mkr	2017	2016
Löner och andra ersättningar	5 299	4 916
Pensionskostnader	584	521
Sociala kostnader	1 071	1 053
Summa	6 954	6 490

Andra ersättningar

En del av vissa anställdas ersättning är rörlig. För att rörlig ersättning ska utgå krävs att vissa mål uppnås. Dessa kan vara kopplade till parametrar som kvalitet, kundnöjdhet, medarbetarnöjdhet och ekonomi.

Incitamentsprogram

Under 2015 beslutades att införa två incitamentsprogram – ett teckningsoptionsprogram till koncernledningen och ett aktiesparprogram till övriga ledare och medarbetare. Syftet med att införa incitamentsprogrammen är att främja och bibehålla ett starkt engagemang för Attendo samt bidra till långsiktigt värde för aktieägarna då koncernledningens och medarbetarnas mål sammanförs med aktieägarnas.

Teckningsoptioner

Teckningsoptionerna emitterades vid tidpunkten för bolagsstämman till Attendo ABs dotterbolag Attendo Intressenter AB varifrån koncernledningens medlemmar har förvärvat teckningsoptioner till marknadsvärde. Totalt emitterades 5 280 030 teckningsoptioner och de teckningsoptioner som inte förvärfvas av nuvarande deltagare kan komma att i framtiden erbjudas en nytilkommen ledande

befattningshavare eller nyckelanställd. Under året har en medlem lämnat koncernledningen. Till följd av detta har Attendo utnyttjat sin möjlighet till återköp av teckningsoptioner vilket påverkat koncernens egna kapital med 20 Mkr. Teckningsoptionerna har givits ut i tre separata serier varav första serien löpte ut i december 2017.

Serie 2015/2018 omfattar 1 725 020 teckningsoptioner varav deltagarna har förvärvat 825 554 teckningsoptioner som kan utnyttjas 1 januari – 31 december 2018. Lösenpriset i serie 2015/2018 motsvarar 62,50 kr.

Serie 2015/2019 omfattar 1 605 280 teckningsoptioner varav deltagarna har förvärvat 768 256 teckningsoptioner som kan utnyttjas under 1 januari – 31 december 2019. Lösenpriset i serie 2015/2019 motsvarar 65 kr.

Koncernledningens innehav av teckningsoptioner i Attendo AB framgår enligt nedan tabell.

Teckningsoptioner ¹⁾	Antal
Verkställande direktör	
Henrik Borelius	718 300
Övriga koncernledningen	
Cecilia Addamshill	222 510
Pertti Karjalainen	326 500
Ammy Wehlin	326 500
Totalt	1 593 810

¹⁾ Avser teckningsoptioner där inget återköpsbeslut fattats.

Marknadsvärde per serie, kr	
2015/2018	2,95
2015/2019	3,17

Förutsättningar i värderingen:

Aktiepris	50 kr (IPO-pris)
Volatilitet	22,5% (baserat på Black & Scholes)
Risikfri ränta	-0,43 %, -0,31 % respektive -0,13 %

Aktiesparprogram Attendo +

I augusti 2016 lanserades ett aktiesparprogram, Attendo+ 2016 riktat till samtliga medarbetare i Attendo. Deltagarna investerar i sparaktier under en tolv månaders period och genom fortsatt anställning ges rätt till matchningsaktier vid kvalifikationsperiodens utgång. Investering sker till marknadsvärde. Utöver detta kan prestationsaktier tilldelas till några deltagare under förutsättning att vissa förutbestämda mål uppnås under kvalifikationsperioden.

Årsstämman 2017 beslutade att anta ett nytt aktiesparprogram, Attendo+ 2017. Programmet riktar sig till 63 nyckelmedarbetare som genom investering i sparaktier under en tolv månaders period och genom fortsatt anställning kan tilldelas maximalt 3–5 prestationsaktier. Tilldelning av prestationsaktier är beroende av utfallet på ett av styrelsen fastställt intervall avseende utvecklingen på Attendo-koncernens ackumulerade rörelseresultat (EBITA) under perioden 2017–2019.

De koncernledningsmedlemmar som tilldelats teckningsoptioner erbjuds inte att delta i aktiesparprogrammen.

För att säkerställa Attendos åtagande att leverera aktier och betala sociala avgifter har Attendo återköpt egna aktier och innehar vid årets slut 521 465 aktier i Attendo.

Utestående aktierätter

Nedanstående tabell visar tilldelade utestående aktierätter, förverkade och utnyttjade i enlighet med Attendo +.

Aktierätter	2017		2016
	Attendo + 2017	Attendo + 2016	Attendo + 2016
Per 1 januari	–	36 454	–
Tilldelade	65 404	75 840	36 544
Förverkade	–	10 906	90
Utnyttjade	–	3 535	–
Per 31 december	65 404	97 853	36 544

Under antagande om att prestationsmålen fullständigt uppnås förväntas den totala kostnaden för programmen uppgå till 37 Mkr, varav 5 Mkr 2017. Av dessa kostnader avser cirka 1 Mkr medlemmar i koncernledningen. Maximal utspädning för Attendo+ bedöms uppgå till cirka 0,2 procent av Attendos utgivna aktier.

K6 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader

Mkr	2017	2016
Vård- och omsorgstjänster	908	796
Förbrukningsmaterial	410	390
Operationell leasing	885	719
Lokalkostnader	209	171
Externa tjänster	56	54
Övrigt	458	434
Summa	2 926	2 564

K7 Operationell leasing

Under perioden uppgick betalda leasingavgifter till 885 Mkr (719). Av leasingavgifterna avser 846 Mkr (682) lokalhyror. Övriga avgifter avser tillgångar av mindre värde.

Nominella värdet av avtalade framtida leasingavgifter fördelar sig enligt följande:

Mkr	2017	2016
Förfaller inom 1 år	751	733
Mellan 1–5 år	2 729	2 876
Senare än 5 år	5 293	4 525

K8 Ersättning till revisorer

Ersättning till revisorer

Mkr	2017	2016
PwC		
Arvoden för revision	7	5
Varav till moderbolagets revisorer	4	3
Arvoden, revisionsrelaterade ¹⁾	0	1
Arvoden för skattefrågor ¹⁾	0	1
Övriga arvoden ¹⁾	1	1
Summa	8	8

¹⁾ Beloppen är huvudsakligen hänförligt till moderbolagets revisor. Tjänsterna avser främst arbete med deklarationer, transfer pricing samt frågor avseende efterlevnad av skattelagstiftning samt redovisningstekniska konsultationer avseende IFRS 16.

Mkr	2017	2016
Övriga bolag		
Arvoden för skattefrågor	0	-
Övriga arvoden	2	-
Summa	2	-

Med revision avses arvode för den lagstadgade revisionen, det vill säga sådant arbete som varit nödvändigt för att avge revisionsberättelsen, samt så kallad revisionsrådgivning som lämnas i samband med revisionsuppdraget. I ovanstående belopp ingår 1 Mkr i moms. Övriga tjänster 2017 består av diverse rådgivning.

K9 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter

Mkr	2017	2016
Ränteintäkter	1	2
Valutakursvinster	3	-
Summa	4	2

Finansiella kostnader

Mkr	2017	2016
Räntekostnader på banklån	-62	-62
Avskrivningar på aktiverade finansieringskostnader	-6	-6
Räntekostnader avseende finansiell leasing	-1	-1
Räntekostnader på pensionsförpliktelser	-4	-3
Valutakursförluster	-	-8
Övriga finansiella kostnader	-8	-5
Summa	-81	-85
Finansnetto	-77	-83

Växelkurser gentemot svenska kronor 31 december/jan-dec

	2017		2016	
	Balanskurs	Genomsnitt	Balanskurs	Genomsnitt
EUR	9,850	9,633	9,567	9,470
NOK	1,001	1,033	1,054	1,020
DKK	1,323	1,295	1,287	1,272

K10 Skatter

Inkomstskatter redovisade i resultaträkningen

Mkr	2017	2016
Aktuell skatt	-224	-181
Uppskjutna skatt	28	2
Summa	-196	-179

Den effektiva skattesatsen uppgår till 22,4 procent.

En avstämning mellan årets redovisade skattekostnad och den skattekostnad som skulle uppstå om svensk skattesats, 22 procent applicerats på resultat före skatt visas nedan.

Avstämning av effektiv skatt

Mkr	2017	2016
Skatt enligt svensk skattesats	-193	-182
Effekter av utländska skattesatser	9	8
Skatteeffekt av ej avdragsgilla poster	-7	-10
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	4	4
Skatt hänförlig till tidigare år	0	0
Förändring av temporära skillnader	10	-
Omvärdering av underskottsavdrag	-22	1
Övrigt	3	0
Skattekostnad	-196	-179

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

Skatteeffekt av temporära skillnader inklusive outnyttjat underskottsavdrag har resulterat i uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder enligt nedan:

Uppskjutna skattefordringar

Mkr	2017	2016
Underskottsavdrag	35	8
Pensionsavsättningar	13	7
Övriga avsättningar	4	-
Övrigt	10	2
Summa	62	17

Förändringar i uppskjutna skattefordringar

Mkr	2017	2016
Ingående balans 1 januari	17	32
Underskottsavdrag	27	-14
Pensionsavsättningar	6	-3
Avsättningar	4	0
Valutakursdifferenser	0	1
Övrigt	8	1
Utgående balans 31 december	62	17

Uppskjutna skatteskulder

Mkr	2017	2016
Immateriella tillgångar	118	97
Övriga temporära skillnader	6	3
Summa	124	100

Uppskjutna skatteskulder består av skatt på kundrelationer om 112 Mkr, kundkontrakt om 0 Mkr, varumärken om 6 Mkr samt ett antal mindre uppskjutna skatteskulder om totalt 6 Mkr.

Förändringar i uppskjutna skatteskulder

Mkr	2017	2016
Ingående balans 1 januari	100	38
Obeskattade reserver	1	0
Kundkontrakt	0	2
Kundrelationer	18	57
Valutakursdifferenser	2	1
Övrigt	3	2
Utgående balans 31 december	124	100

Uppskjuten skatt övrigt totalresultat

Skatteposter hänförliga till övrigt totalresultat

Mkr	2017	2016
Uppskjuten skatt på omvärdering av avsättningar för pensioner	0	0
Uppskjuten skatt på kassaflödessäkringar	-	-
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat	0	0

Skattemässiga underskott

Mkr	2017	2016
Sverige	7	2
Finland	157	2
Norge	6	3
Danmark	115	27

Värdet på de totala skattemässiga underskottsavdragen uppgår per 31 december 2017 till 60 Mkr (8).

K11 Resultat per aktie

Resultat per aktie före och efter utspädning

Kr	2017	2016
Före utspädning	4,26	4,06
Efter utspädning	4,24	4,05

Beräkningen av de täljare och nämnare som använts i ovanstående beräkningar av resultat per aktie anges nedan.

Före utspädning

Resultat per aktie före utspädning beräknas genom att det resultat hänförligt till moderföretagets aktieägare divideras med ett vägt genomsnitt av antalet utestående aktier under perioden exklusive återköpta aktier.

Före utspädning	2017	2016
Resultat hänförligt till moderbolagets stamaktieägare (Mkr)	680	649
Vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under året, före utspädning	159 783 772	159 955 644

Efter utspädning

För beräkning av resultat per aktie efter utspädning justeras det vägda genomsnittliga antalet utestående aktier för utspädningseffekten av samliga utestående aktierrelaterade incitamentsprogram.

Efter utspädning	2017	2016
Resultat hänförligt till moderbolagets stamaktieägare (Mkr)	680	649
Vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under året, före utspädning	159 783 772	159 955 644
Justering för:		
Teckningsoptioner	735 437	446 071
Attendo+	24 331	3 478
Vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under året, efter utspädning	160 543 540	16 405 193

K12 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar 2017

Mkr	Goodwill	Kund- relationer	Kund- kontrakt	Övriga tillgångar	Summa
Ingående balans	6 872	468	5	118	7 463
Förvärv	1 568	245	-	13	1 826
Investeringar	-	-	-	30	30
Avyttringar och utrangeringar	0	-3	-	-2	-5
Övrigt	-2	-	-	-11	-13
Avskrivningar	-	-129	-2	-32	-163
Valutakursdifferenser	103	14	1	2	120
Utgående bokfört värde	8 541	595	4	118	9 258

Immateriella tillgångar 2016

Mkr	Goodwill	Kund- relationer	Kund- kontrakt	Övriga tillgångar	Summa
Ingående balans	6 472	190	7	107	6 776
Förvärv	285	356	-	9	650
Investeringar	-	-	-	27	27
Avyttringar och utrangeringar	-	-	-	-1	-1
Avskrivningar	-	-89	-2	-28	-119
Valutakursdifferenser	115	11	0	4	130
Utgående bokfört värde	6 872	468	5	118	7 463

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill

Attendo testar årligen om det finns ett nedskrivningsbehov avseende goodwill genom att beräkna nyttjandevärdet för kassagenererande enheter som goodwillposten är allokerad till.

Inom Attendo finns fyra rörelsesegment. Då Attendos legala organisation inte är utformad utifrån de fyra rörelsesegmenten har Attendo i enlighet med IAS 36 p. 82 valt att genomföra nedskrivningsprövningen utifrån tre kassagenererande enheter, då dessa återspeglar hur Attendo bedriver sin verksamhet. Dessa tre kassagenererande enheter motsvarar dessutom den lägsta nivån för uppföljning av finansiell ställning. De tre kassagenererande enheterna benämns Attendo Skandinavien Äldreomsorg (ASO), Attendo Skandinavien Omsorg (ASC) och Attendo Finland (AF).

De viktigaste antagandena i nedskrivningsprövningen för innevarande år rör tillväxttakt, vinstmarginaler, investeringsbehov och diskonteringsränta. Diskonteringsräntan sätts med hänsyn till rådande ränteläge och den specifika risken i den kassagenererande enheten och beräknas före skatt. Skillnaderna mellan de kassagenererande enheternas diskonteringsränta är primärt kopplat till att den politiska risken bedöms vara högre för de svenska verksamheterna, ASO och ASC. De tillämpade diskonteringsräntorna för 2017 är något högre än 2016 års tillämpade diskonteringsräntor till följd av något högre riskfri ränta. För mer information om den politiska risken se Not K2, Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål.

Antagande vid nedskrivningsprövning

	ASO	ASC	AF
WACC före skatt 2017, %	8,4	8,4	7,9
WACC före skatt 2016, %	8,3	8,3	7,9

Tillväxttakten i budget och femårsprognosen baseras på branschdata, förväntade förändringar i marknaden och ledningens erfarenhet från liknande marknader samt Attendos strategi. Attendo beräknar framtida kassaflöden baserat på den av styrelsen och ledningen senast godkända budget för nästkommande räkenskapsår samt därefter detaljerade prognoser som täcker en femårs-

period. För perioden därefter har en långsiktig tillväxttakt om 2 procent (2) antagits. Denna överstiger inte genomsnittlig långsiktig tillväxttakt för branschen som helhet och baseras på branschdata, förväntade förändringar i marknaden samt styrelsens och ledningens erfarenhet från liknande marknader.

Styrelsen och ledningen har fastställt antaganden baserat på historiska resultat och sina förväntningar på marknadsutvecklingen. Den vägda genomsnittliga tillväxttakten som använts överensstämmer med givna prognoser i branschrapporter. De diskonteringsräntor som använts anges före skatt och återspeglar den specifika risken för den identifierade kassagenererande enheten. En genomförd prövning av nedskrivningsbehov för goodwill påvisar att inget nedskrivningsbehov föreligger. Känslighetsanalyser av beräkningen av nyttjandevärdet i samband med nedskrivningsbedömningen har genomförts där den organiska försäljningstillväxten sänktes med 2,0 procentenheter i prognosperioden, rörelsemarginalen sänktes med 2,0 procentenheter, diskonteringsräntan höjdes med 2,0 procentenheter, tillväxttakten efter prognosperioden sänktes med 2,0 procentenheter. Känslighetsanalyserna visade att ingen av justeringarna enskilt genererar något nedskrivningsbehov.

Fördelning av goodwill i koncernen

Mkr	ASO	ASC	AF	Totalt
Goodwill per 2017-12-31	3 841	706	3 994	8 541
Goodwill per 2016-12-31	3 756	574	2 542	6 872

K13 Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar 2017

Mkr	Byggnader och mark	Inventarier och fordon	Summa
Ingående balans	103	335	438
Förvärv	20	62	82
Investeringar	13	224	237
Avyttringar och utrangeringar	-6	-51	-57
Omklassificeringar	-6	-19	-25
Avskrivningar	-5	-117	-122
Valutakursdifferenser	1	5	6
Utgående bokfört värde	120	439	559

Materiella anläggningstillgångar 2016

Mkr	Byggnader och mark	Inventarier och fordon	Summa
Ingående balans	90	292	382
Förvärv	-	9	9
Investeringar	19	151	170
Avyttringar och utrangeringar	-2	-21	-23
Avskrivningar	-4	-101	-105
Valutakursdifferenser	0	5	5
Utgående bokfört värde	103	335	438

I posten Inventarier och fordon ingår finansiella leasingobjekt.

De leasade tillgångarnas redovisade värde uppgick vid rapportperiodens slut till:

Mkr	2017	2016
Anskaffningsvärden	146	141
Ackumulerade avskrivningar	-50	-52
Redovisat värde	96	89

Posten består i sin helhet av finansiella leasingavtal avseende bilar.

K14 Övriga långfristiga fordringar

Övriga långfristiga fordringar

Mkr	2017	2016
Deposition, lokalyra	35	50
Finansiering av egen regi-projekt	1	3
Deposition garantier	4	4
Övrigt	7	4
Summa	47	61

K15 Kundfordringar

Kundfordringar

Mkr	2017	2016
Kundfordringar	1 208	958
Reserv för osäkra kundfordringar	-4	-3
Kundfordringar netto	1 204	955

Förfallostruktur

Mkr	2017	2016
Ej förfallna	993	866
Förfallna 1-30 dagar	196	83
Förfallna 31-60 dagar	6	3
Förfallna 61-90 dagar	1	1
Förfallna över 90 dagar	12	5
Kundfordringar brutto	1 208	958

Kundfordringar avser i allt väsentligt kommuner i Norden vilka bedöms ha en god kreditvärdighet.

Förändring av reserv för osäkra kundfordringar

Mkr	2017	2016
Ingående balans	-3	-1
Årets reserveringar för osäkra kundfordringar	-4	-3
Konstaterade förluster på kundfordringar	4	1
Valutakursdifferenser	0	0
Återvunna nedskrivningar på kundfordringar	-1	0
Utgående balans	-4	-3

Redovisade belopp, per valuta, för koncernens kundfordringar.

Kundfordringar i respektive valuta

Mkr	2017	2016
SEK	622	543
EUR	52	38
NOK	55	29
DKK	14	16

K16 Övriga kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar

Mkr	2017	2016
Övriga fordringar	46	27
Förutbetalda hyror	129	118
Upplupna intäkter	144	117
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	61	38
Summa	380	300

K17 Tillgångar och skulder klassificerade som innehav för försäljning

Attendo har under 2017 i Finland påbörjat byggnation av fastigheter i egen regi. Attendos avsikt är att efter färdigställande sälja fastigheterna till en extern fastighetsägare och därmed redovisas samtliga tillgångar och skulder relaterade till dessa projekt som tillgångar och skulder som innehas för försäljning i enlighet med IFRS 5. Dessa tillgångar redovisas till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Verksamheten genererar inga väsentliga resultat effekter.

Effekten i resultaträkningen av försäljningen av tillgångar och skulder som innehas för försäljning uppgår under år 2017 till 1 Mkr.

Den kassaflödespåverkande effekten av tillgångar och skulder som innehas till försäljning hänförs i sin helhet till kassaflöde från investeringsverksamheten. Se sidan 42 för koncernens kassaflödesanalys.

Mkr	31 dec 2017	31 dec 2016
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Goodwill	13	-
Övriga immateriella tillgångar	62	-
Materiella anläggningstillgångar	711	-
Summa anläggningstillgångar	786	-
Summa tillgångar som innehas för försäljning	786	-
SKULDER		
Uppskjutna skatteskulder	12	-
Summa långfristiga skulder	12	-
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	61	-
Övriga kortfristiga skulder	1	-
Summa kortfristiga skulder	62	-
Summa skulder hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning	74	-
Nettotillgångar klassificerade som innehav för försäljning	712	-

Förändring av Nettotillgångar som innehas till försäljning

Mkr	Nettotillgångar som innehas till försäljning
Ingående balans 2017	-
Investeringar	678
Avyttringar	-2
Valutakurseffekter	36
Utgående balans 2017	712

K18 Eget kapital

Aktiekapital

Aktiekapitalet per 31/12 2017 uppgår till 882 066 kr. Antalet aktier uppgår till 160 933 098 stycken. Kvotvärdet uppgår till 0,005 kronor och samtliga aktier har lika rösträtt.

Tillskjutet kapital

Avser eget kapital som är tillskjutet från ägarna. Här ingår överkurs som betalats i samband med emissioner.

Balanserade vinstmedel

I balanserade vinstmedel, inklusive årets resultat, ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterbolag.

I balanserade vinstmedel ingår också följande:

Omvärdering av avsättningar för pensioner

Aktuariella vinster och förluster på förmånsbestämda pensionsplaner.

Kassaflödessäkringar

Kassaflödessäkringar innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförligt till säkringstransaktioner som ännu inte har inträffat.

Valutakursdifferenser på omräkning av utländska verksamheter

Valutakursdifferenser som uppkommer vid omräkning av finansiella rapporter från utländska dotterbolag, förändringar avseende omräkning av övervärden i lokal valuta, samt omvärdering av skulder som upptagits som säkringsinstrument av en nettoinvestering i ett utländskt dotterbolag.

K19 Skulder till kreditinstitut

Skulder till kreditinstitut

Mkr	2017	2016
Skuld till kreditinstitut	5 162	3 297
Skulder avseende finansiell leasing	96	89
Avgår kapitaliserade finansieringskostnader	-22	-22
Summa	5 236	3 364

Förändring av skulder till kreditinstitut

Mkr	2017	2016
Ingående balans	3 364	3 580
Kassaflödospåverkande poster		
Upptagna/förvärvade lån	1 833	290
Återbetalning av lån	-36	-590
Förändring av skulder avs. finansiell leasing	6	2
Icke Kassaflödospåverkande poster		
Valutakursdifferenser	68	79
Förändring av skulder avs. finansiell leasing	1	0
Förändring av kapitaliserade finansieringskostnader	0	3
Utgående balans	5 236	3 364

Det redovisade värdet bedöms i allt väsentligt motsvara verkligt värde.

Lån till kreditinstitut 31/12 2017 fördelas på följande valutor:

	Lokal valuta	MSEK
Euro	342	3 370
SEK	1 887	1 887

Effektiv ränta på balansdagen

	2017	2016
Banklån, %	1,7 %	1,7 %
Checkräkningskredit, %	1,7 %	1,7 %

Koncernen har två bindande finansiella löften (finansiella covenant) kopplade till koncernens lånefaciliteter, dessa är nettoskuld/EBITDA och rätetäckningsgrad. Attendo följer löpande upp dessa covenant och rapporterar dem till långivarna på kvartalsbasis. Ingen av dessa covenant har brutits under 2016 eller 2017.

K20 Avsättningar för pensioner

Sverige

Kollektivanställda omfattas av SAF/LO-planen vilken är en avgiftsbestämd pensionsplan baserad på kollektivavtal och omfattar flera arbetsgivare inom flera olika branscher. Tjänstemän omfattas av ITP-planen, vilken även den är kollektivavtalsbaserad och omfattar flera arbetsgivare inom flera olika branscher. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering (UFR 10) är ITP-planen en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Alecta, som försäkrar ITP-planen, har inte kunnat bistå Attendo eller andra svenska företag med tillräcklig information för att kunna fastställa Attendos andel av ITP-planens totala tillgångar och skulder. ITP-planen redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Kostnaden för ITP2-planen 2017 uppgår till 127 Mkr (127). Förväntad kostnad för ITP2-planen 2018 uppgår till 126 Mkr. Överskottet i Alecta kan allokeras till den försäkrade arbetsgivaren och/eller de försäkrade arbetstagarna. Alectas konsolideringsgrad var per den 31 december 2017 154 procent (149). Konsolideringsgraden beräknas som verkligt värde av förvaltningstillgångar i procent av förpliktelseberäknade enligt Alectas aktuariella antaganden.

Norge

Koncernens medarbetare i Norge omfattas främst av avgiftsbestämda pensionsplaner med avvikelse för vissa yrkeskategorier som omfattas av förmånsbestämda pensionsplaner. De förmånsbestämda pensionsplanerna tryggs delvis genom de norska bolagens medlemskap i ömsesidig pensionsordning. De anställda i Norge omfattas även av en AFP-plan. AFP-planen är en fonderad plan som omfattar flera arbetsgivare. Då Attendo inte har möjlighet att fastställa sin andel av planens totala tillgångar och skulder redovisas AFP-planen som en avgiftsbestämd plan.

Övriga länder

Pensionsplanerna i Finland och Danmark klassificeras som avgiftsbestämda pensionsplaner.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Mkr	2017	2016
Sverige	188	186
Finland	369	313
Norge	10	6
Danmark	13	13
Summa	580	518

Förmånsbestämda pensionsplaner

Eftersom koncernen enbart redovisar förmånsbestämda pensionsplaner i Norge avser samtlig information koncernens verksamhet i Norge. Tabellen nedan visar den totala kostnaden för Attendos förmånsbestämda planer.

Redovisat i koncernens resultaträkning

Mkr	2017	2016
Kostnader för tjänstgöring innevarande år	-16	-12
Räntekostnader	-4	-3
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3	2
Förvaltningskostnader	-1	0
Kostnad förmånsbestämda pensionsplaner	-18	-13

Redovisat i rapport över koncernens totalresultat

Mkr	2017	2016
Aktuariell vinst (+)/förlust (-) pensionsförpliktelser	-1	-1
Aktuariell vinst (+)/förlust (-) förvaltningstillgångar	4	0
Uppskjuten skatt	-1	0
Summa	2	-1

Väsentliga aktuariella antaganden

Mkr	2017	2016
Genomsnittlig diskonteringsränta, %	2,4	2,6
Långsiktigt inflationsantagande, %	1,5	1,5
Långsiktigt löneökningantagande, %	2,5	2,5
Ökning av inkomstbasbelopp, %	2,3	2,2
Uppräkning av pensioner, %	1,5	1,5
Genomsnittlig återstående tjänstgöringstid, år	11	15

Känslighetsanalys

Antagande

	Förändring	Ökning förplik.	Minskning förplik.
Diskonteringsränta, %	0,5	10,0	9,1
Löneökning, inkomstbelopp och uppräkning av pensioner, %	0,5	10,0	9,1

Långsiktigt löneökningantagande, inkomstbasbelopp och uppräkning av pensioner är enligt pensionsordningen beroende av varandra. Förändring av dessa antaganden redovisas därför sammantaget. En förändring av antagandet av dessa medför samma påverkan som förändring av diskonteringsräntan.

Antagande om förväntad livslängd

	Ökning med 1 år	Minskning med 1 år
Förpliktelsen ökar (+) / minskar (-) med, %	3,1	-3,2

Känslighetsanalysen ovan baseras på att ett antagande förändras och övriga antaganden är konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i vissa antaganden kan vara korrelerade. Vid beräkningen av känsligheten i pensionsförpliktelsen av förändringar i väsentliga antaganden har samma metod använts för att beräkna pensionsförpliktelsen som för den redovisade pensionsförpliktelsen. Metoden beskrivs närmare i Not K1, Väsentliga redovisningsprinciper.

Förändring i nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser, netto

Mkr	2017			2016		
	Nuvärde av förmånsbaserade pensionsförpliktelser	Nuvärde av förvaltnings-tillgångar	Totalt	Nuvärde av förmånsbaserade pensionsförpliktelser	Nuvärde av förvaltnings-tillgångar	Totalt
Nuvärde av förpliktelsen vid årets ingång	131	-103	28	109	-80	29
Kostnad för tjänstgöring innevarande år	16	-	16	12	-	12
Räntekostnader	4	-3	1	3	-2	1
Förvaltningskostnader	-	1	1	-	0	0
Inbetalningar till pensionsordning	-	-9	-9	-	-14	-14
Gottgörelse	-	0	0	-	3	3
Utbetalda förmåner	-5	-	-5	-4	-	-4
Reduceringar och regleringar/planändringar	-	-	-	0	-3	-3
Förvärv	80	-57	23	-	-	-
Aktuariella vinster (-)/förluster (+)	2	-4	-2	1	-	1
Valutakursdifferenser	-7	6	-1	10	-7	3
Nuvärde av pensionsförpliktelser vid årets utgång	221	-169	52	131	-103	28

Allokering av förvaltningstillgångar

De förvaltningstillgångar som är avsatta för att möta de beräknade åtagandena är fördelade enligt följande:

Förvaltningstillgångar

Mkr	2017	Varav onoterat (%)	2016	Varav onoterat (%)
Fastigheter	21	100	13	100
Obligationer	77	71	49	71
Penningmarknad	12	88	12	88
Övrigt	28	100	8	100
Summa	169		103	

K21 Avsättningar

Avsättningar

Mkr	2017	2016
Avsättningar för förlustkontrakt	30	28
Avsättningar för byggnationer	6	10
Övriga avsättningar	11	8
Utgående balans	47	46
Varav kortfristiga avsättningar	36	35
Varav långfristiga avsättningar	11	11

Förändring av avsättningar

Mkr	2017	2016
Ingående balans	46	46
Nya/utökade avsättningar	36	21
Valutakursdifferenser	0	1
Använda avsättningar	-35	-22
Utgående balans	47	46

K22 Övriga långfristiga skulder

Övriga långfristiga skulder

Mkr	2017	2016
Tilläggsköpeskilling	2	8
Övriga skulder	5	4
Summa	7	12

Förändring av övriga långfristiga skulder

Mkr	2017	2016
Ingående balans	12	24
Tilläggsköpeskilling	-6	-13
Valutakursdifferenser	0	0
Förändring av övriga långfristiga skulder	1	1
Utgående balans	7	12

K23 Finansiell riskhantering och finansiella instrument

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för ett flertal finansiella risker såsom valutarisk, ränterisk, likviditets- och finansieringsrisk samt kredit-/motpartsrisk. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat och ställning. Riskhanteringen sköts av en central finansavdelning enligt fastställda principer.

Valuta- och ränterisk

Koncernen verkar internationellt och utsätts därigenom för valutarisker från olika valutaexponeringar framför allt avseende Euro men även norska kronor och danska kronor. Då fakturering och inköp i all väsentlighet sker i respektive lands lokala valuta innebär det att transaktionsriskexponeringen i Attendo ej är väsentlig. Koncernens resultat påverkas av omräkning av utländska dotterbolags resultaträkningar, där omräkningen sker till räkenskapsårets genomsnittskurs. Vidare uppstår valutarisk genom omräkning av redovisade tillgångar och skulder i utlandsverksamheter. Omräkningsrisken i Euro är i detta avseende väsentlig och investeringen i Finland har därför delvis finansierats genom upplåning i Euro. Då valutaexponeringen i norska kronor och danska kronor inte är av väsentlig art sker ingen valutasäkring av dessa omräkningsrisker.

Koncernens ränterisk relaterar primärt till koncernens långfristiga upplåning och banktillgodohavanden i nordiska affärsbanker. Vid räkenskapsperiodens slut var 100 procent av upplåningen till rörlig ränta. Koncernens centrala finansavdelning analyserar kontinuerligt koncernens exponering för ränterisk genom simuleringar av ränteförändringar. Om räntan, med nuvarande finansiering, hade varit en procentenhet högre under 2017 med alla andra variabler konstanta hade resultatet efter skatt varit cirka 41 Mkr lägre.

Likviditets- och finansieringsrisk

Med likviditetsrisken avses risken att Attendo inte kan möta sina betalningsförpliktelser. Attendo hanterar sin likviditetsrisk genom bibehållande av en likviditetsreserv (kassa, banktillgodohavande och den outnyttjade delen av befintliga krediter).

Med finansieringsrisk avses risken att finansieringen av utestående lån inte kan genomföras eller fördras. Finansavdelningen strävar efter att upprätthålla avtal om lyftningsbara krediter.

Koncernens centrala finansavdelning utför aggregerade kassaflödesprognoser och genomför löpande rullande prognoser för att säkerställa kontinuitet av tillräcklig likviditet för verksamheten. Koncernen har två bindande finansiella löften (finansiella covenant) kopplade till koncernens lånefaciliteter, dessa är nettoskuld/EBITDA och räntetäckningsgrad. Koncernens centrala finansavdelning följer upp och analyserar dessa löpande.

Löptidsanalys avseende kontraktssnliga betalningar för finansiella skulder

2017, Mkr	3-12					Total
	<3 mån	mån	2-3 år	4-5 år	> 5 år	
Skulder till kreditinstitut	17	12	5 111	-	-	5 140
Skulder avseende finansiell leasing	7	21	68	-	-	96
Leverantörsskulder	281	-	-	-	-	281
Tilläggsköpeskillingar	25	83	24	-	-	132
Skulder som innehas för försäljning	61	13	-	-	-	74
Summa	391	129	5 203	-	-	5 723

Kredit/motpartsrisk

Med kreditrisk avses exponering av fordringar i form av kundfordringar och placeringar av överskottlikviditet. Majoriteten av koncernens kundfordringar löper på kommuner vilka bedöms ha god kreditvärdighet. Risken för kundkreditförluster inom koncernen bedöms därmed vara begränsade. Likvida medel investeras endast i statspapper eller hos banker med en hög officiell kreditrating. Derivatkontrakt ingås enbart med banker med kreditrating på lägst A1/P1 och med vilka Attendo har en långsiktig relation.

Maximal exponering för kreditrisk

Mkr	2017	2016
Kundfordringar	1 204	955
Kassa och Bank	475	670
Övriga långfristiga fordringar	47	61
Övriga kortfristiga fordringar	46	27
Summa	1 772	1 713

För kreditrisk i kundfordringar se not K15 Kundfordringar

Finansiella tillgångar och skulder

Mkr	Nivå	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Länefordringar och kundfordringar			
Kundfordringar		1 204	955
Kassa och Bank		475	670
Summa finansiella tillgångar		1 679	1 625
Skulder			
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
Tilläggsköpeskillingar	3	132	122
Övriga finansiella skulder			
Banklån och finansiell leasing		5 236	3 364
Leverantörsskulder		281	186
Summa finansiella skulder		5 649	3 672

Attendo har inte ingått i några derivatavtal under året.

Inga finansiella tillgångar eller finansiella skulder har omklassificerats mellan värderingskategorierna ovan under räkenskapsåret.

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer:

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Tilläggsköpeskillningar

Mkr	2017	2016
Ingående balans	122	43
Förvärv	90	105
Utbetalningar	-76	-18
Valutakursdifferenser	3	3
Omvärderingar	-7	-11
Utgående balans	132	122

Verkligt värde för tilläggsköpeskillningar är baserat på bedömt utfall av avtalade klausuler i aktieöverlåtelseavtal innebärande att dessa fastställts enligt nivå 3. Det förväntade värdet är beräknat utifrån prognoser om det förvärvade bolagets framtida intjäning.

För samtliga finansiella tillgångar och skulder, såvida annat ej angetts, bedöms det redovisade värdet i all väsentlighet överensstämma med verkligt värde.

Känslighetsanalys avseende marknadsrisker

2017	Förändring	Effekter på resultatet	Effekter på eget kapital
Marknadsräntor ¹⁾	+/- 1 % -enhet	41	41
Valutakurser ¹⁾			
- EUR/SEK	+/- 10 %	33	85

¹⁾ Känslighetsanalysen baseras på Attendos finansiering per 2017-12-31.

K24 Övriga kortfristiga skulder**Övriga kortfristiga skulder**

Mkr	2017	2016
Personalrelaterade skulder	1 128	954
Övriga skulder ¹⁾	229	174
Upplupna räntekostnader	13	11
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	221	208
Summa	1 591	1 347

¹⁾ Av beloppet avser 130 Mkr (114) tilläggsköpeskillning

K25 Kassaflödesanalys

Under 2017 uppgick betalda räntor till 73 Mkr (62) och erhållna räntor uppgick till 1 Mkr (2).

Kassaflödesjusteringar

Mkr	2017	2016
Avskrivningar	285	224
Avskrivning av kapitaliserad finansieringskostnad	6	6
Upplupen ej utbetald ränta	2	10
Valutakursförändringar	-3	7
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	-5	-6
Avsättningar	13	1
Övriga poster	5	2
Summa	303	244

För avstämning av Skulder hänförliga till finansieringsverksamheten se not K19

K26 Förvärv och avyttringar

Attendo förvärv regelbundet mindre och medelstora företag inom eller nära redan befintliga kärnverksamheter för att bredda och stärka den geografiska närvaron samt bidra till att skapa ekonomiskt värde inom prioriterade segment.

Genomförda förvärv under året**Följande förvärv har genomförts under året:**

- Den 1 februari 2017 förvärvades Unika Sverige AB som bedriver fem enheter med daglig verksamhet och två korttidsboenden för personer med funktionsnedsättningar. Alla enheter finns i Stockholm.
- Den 1 februari 2017 förvärvades Imatran Palvelukoti Oy som bedriver socialpsykiatri och rehabilitering i Imatra i östra Finland.
- Den 1 februari 2017 förvärvades AB Vårdproffsen i Stockholm med hemtjänstverksamhet i Täby genom ett inkrämsförvärv.
- Den 21 februari 2017 förvärvades Attendo Omsorgshuset i Stockholms hemtjänstverksamhet i Stockholm Stad genom ett inkrämsförvärv.
- Den 1 mars 2017 förvärvades KBT Beate & Daniel Aktieföretag som erbjuder familjehemsverksamhet med bas i Dalarna i mellersta Sverige.
- Den 1 mars 2017 förvärvades Tapiokoti Oy som bedriver ett socialpsykiatri-boende i Lappeenranta i östra Finland.
- Den 1 mars 2017 förvärvades MICA Omsorg i Stockholms hemtjänstverksamhet i Solna Stad och Sundbyberg genom ett inkrämsförvärv.
- Den 1 mars 2017 förvärvades AKTA Assistans AB:s hemtjänstverksamhet i Stockholm Stad genom ett inkrämsförvärv.
- Den 1 mars 2017 förvärvades V.I.S.K.O.S AB:s boendestödsverksamhet genom ett inkrämsförvärv.
- Den 27 mars 2017 förvärvades T:a Hemtjänstkompaniet AB:s hemtjänstverksamhet i Sollentuna genom ett inkrämsförvärv.
- Den 1 april 2017 förvärvades Treklövern i Falköping AB som bedriver ett socialpsykiatriboende i Falköping.
- Den 1 april 2017 förvärvades Ab Tandklinik BG Dahlbacka Hammasklinikka Oy och Tandklinik Hammasklinikka Anders Virtanen Ab Oy genom ett inkrämsförvärv.
- Den 1 maj förvärvades Mikkelin Palvelukoti Oy verksam i inom socialpsykiatri i S:t Michel, Finland.
- Den 1 juni 2017 förvärvades Stradivarius HVB AB som erbjuder behandling för ungdomar i Skellefteå med omnejd.
- Den 1 juni 2017 förvärvades Lilla Ro-Hemmet AB som bedriver ett omsorgsboende i Pargas, Finland.
- Den 1 september förvärvades Nøstret Bo og Omsorgssenter, samt Nøstret Kroksund AB vilka erbjuder socialpsykiatri-boenden i Hole kommun i Norge.
- Den 1 september förvärvades Humanas hemtjänst som bedriver verksamhet på ett tiotal orter i Sverige.
- Den 1 september 2017 förvärvades Ikihyvä Oy som bedriver äldreboende i S:t Michel, Finland.
- Den 1 september 2017 förvärvades Liisankoti Oy som bedriver äldreboende i Kauhava, Finland.
- Den 1 september 2017 förvärvades Hoiokoti Piriitta Oy som bedriver äldreboende i Joensuu, Finland.
- Den 1 oktober 2017 förvärvades Kärlandagården AB som driver ett boende för personer med funktionsnedsättning i Lessebo kommun.
- Den 1 november 2017 förvärvades Ann Stahlin's hemtjänst som bedriver hemtjänst i Täby.
- Den 1 november 2017 förvärvades Sisu hemtjänst som bedriver hemtjänst i Stockholm.
- Den 1 november förvärvades Mikeva, en ledande aktör inom omsorg i Finland. Genom förvärvet stärker Attendo sin verksamhet inom socialpsykiatri och omsorg för personer med funktionsnedsättningar samt kompletterar utbudet inom äldreomsorg i Finland geografiskt.

- Den 1 december förvärvades LSS Omsorgen som bedriver tre korttidsboenden för personer med funktionsnedsättningar i Västerås Härryda och Surte samt en daglig verksamhet i Härryda. Förvärvet omfattar tre bolag; Göteborgsvägen AB, LSS Omsorgen Katrineforsliden AB och LSS Omsorgen Park AB
- Den 1 december 2017 förvärvades Selman Koti Oy som bedriver äldreomsorg i Villmanstrand, Finland.
- Den 1 december 2017 förvärvades HoivaHovi Oy som bedriver äldreomsorg i S:t Michel, Finland.

Om inte annat anges avser samtliga förvärv eget kapital andel om 100 procent.

Förvärv efter räkenskapsårets slut

Följande förvärv har genomförts efter räkenskapsårets slut:

- Den 1 januari 2018 förvärvades Kaijankoti Oy som bedriver äldreomsorg i Savitaipale, Finland
- Den 1 februari 2018 förvärvades Juuan Hoito ja Hoiva Oy som bedriver äldreomsorg samt socialpsykiatri i Juga, Finland.
- Den 1 februari 2018 förvärvades Pielisen – Karjalan Dementiakoti Oy som bedriver äldreomsorg samt socialpsykiatri i Nurmes, Finland.
- Den 1 februari 2018 förvärvades Arken HVB AB som bedriver ett HVB-boende i Vårgårda, Sverige
- Den 1 mars förvärvades Hoitokoti Omena Oy som bedriver äldreomsorg i Ilomants, Finland.
- Den 1 mars förvärvades Attendo Kreativ Omsorg AB.

Goodwill

Den goodwill på 1 568 Mkr som uppstod genom förvärven hänförs sig till personal, marknad samt synergieffekter som förväntas uppstå genom sammanslagning av koncernens och de förvärvade bolagens verksamheter. Goodwill uppstår när köpeskillingen överstiger det verkliga värdet av förvärvade nettotillgångar. Köpeskillingen beräknas utifrån företagets värdering med avdrag för nettoskuld eller tillägg för nettokassa. De slutliga beloppen fastställs senast ett år efter transaktionsdagen.

Preliminär förvärvsanalys

Verkligt värde på förvärvade tillgångar

Mkr	Mikeva		Övriga förvärv	2016
	2017	2017		
Köpeskillning vid förvärvsdatum				
Erlagd köpeskillning	892	359		489
Villkorad köpeskillning	–	77		105
Summa bedömd köpeskillning	892	436		594
Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder				
Likvida medel	22	58		31
Materiella anläggnings-tillgångar	47	35		9
Kundrelationer	153	92		356
Immateriella anläggnings-tillgångar	13	0		9
Uppskjutna skattefordringar	30	8		0
Kundfordringar ¹⁾ och andra fordringar	110	71		33
Leverantörsskulder och andra skulder	–708	–120		–55
Uppskjutna skatteskulder	–30	–21		–74
Summa identifierbara nettotillgångar	–363	123		309
Goodwill ²⁾	1 255	313		285

¹⁾ Inga osäkra kundfordringar har övertagits.

²⁾ Ingen del av redovisad goodwill förväntas vara avdragsgill vid inkomstbeskattningen.

Förvärvsanalysen är preliminär och fastställs senast ett år efter transaktionsdag.

Förvärvsrelaterade kostnader uppgick under året till 8,9 Mkr (5,8) och ingår i övriga kostnader i koncernens resultaträkning. Det verkliga värdet på överenskommelsen om villkorad köpeskillning uppskattat vid upprättande av förvärvsanalyserna uppgick till 77 Mkr (105).

Intäkterna från de förvärvade bolagen som ingår i koncernens resultaträkning sedan förvärvsdatum uppgår till 329 Mkr. De förvärvade bolagen bidrog med ett resultat på 17 Mkr för samma period.

Det största förvärvet Mikeva hade under 2017 en omsättning på 113,5 MEUR och ett rörelseresultat (EBITA) på 3,7 MEUR. Under perioden 1 november – 31 december uppgick nettoomsättningen till 19 MEUR och EBITA till 0,7 MEUR. Mikeva har vid utgången av 2017 cirka 2 900 platser i drift.

Avyttringar

Inga avyttringar har genomförts under året.

K27 Ställda säkerheter

Ställda säkerheter

Mkr	2017	2016
Företagsinteckningar	–	1
Likvida och spärrade medel	48	68
Bilar (tillgångar via finansiell leasing)	83	89
Övriga ställda säkerheter	2	1
Summa	133	159

K28 Ansvarsförbindelser

Bolag inom koncernen är inblandade i skatterevisorer och andra rättsliga förfaranden som uppkommit i den löpande verksamheten. Eventuell skadeståndskyldighet i samband med sådana rättsliga förfaranden bedöms inte väsentligen påverka koncernens affärsverksamhet eller finansiella ställning.

Attendo har även inlett diskussioner om köpeskillning och justering av förvärvspris för ett av förvärven som genomförts under året.

K29 Transaktioner med närstående

Såsom närstående betraktas ledamöterna i moderbolagets styrelse, koncernens ledande befattningshavare samt nära familjemedlemmar till dessa personer. Som närstående betraktas även företag där en betydande andel av rösterna direkt eller indirekt innehas av tidigare nämnda personer eller företag där dessa kan utöva ett betydande inflytande.

Koncernen har transaktioner med två närstående som i allt väsentligt består i att koncernen hyr fastigheter från bolag där dessa personer är delägare. Årets transaktioner med närstående uppgår till 11 Mkr (10). Alla transaktioner med närstående är genomförda på marknadsmässiga villkor.

K30 Händelser efter balansdagen

Organisatoriska förändringar

Den 15 februari meddelade styrelsen att de har utsett Pertti Karjalainen, affärsområdeschef för Attendo Finland Omsorg, till tillförordnad VD från och med den 1 mars 2018 fram till dess att en ordinarie VD påbörjar sin anställning. Henrik Borelius kommer att stå till styrelsens förfogande under återstoden av sin anställningsperiod fram till den 19 maj 2018 och kvarstår som styrelseledamot fram till årsstämman 2018.

Den 5 mars 2018 tillträdde Fredrik Lagercrantz som Ekonomi- och finansdirektör för Attendo. Fredrik Lagercrantz blir samtidigt del av Attendos koncernledning,

K31 Avstämningar av alternativa nyckeltalsberäkningar

Avkastning på sysselsatt kapital

Mkr	2017	2016
Rörelseresultat (EBIT) Rullande 12 månader	953	911
Genomsnittligt sysselsatt kapital		
Ingående Balans		
Eget kapital	4 825	4 219
Långfristiga räntebärande skulder	3 330	3 583
Kortfristiga räntebärande skulder	62	26
Sysselsatt kapital vid periodens början	8 217	7 828
Utgående Balans		
Eget kapital	5 369	4 825
Långfristiga räntebärande skulder	5 223	3 330
Kortfristiga räntebärande skulder	65	62
Sysselsatt kapital vid periodens slut	10 657	8 217
Genomsnittligt sysselsatt kapital	9 437	8 023
Avkastning på sysselsatt kapital (%)	10,1	11,4

Operativt kassaflöde

Mkr	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten	899	914
Investeringar i anläggningstillgångar	-267	-197
Avyttringar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	59	28
Erhållna och betalda räntor	72	60
Operativt kassaflöde	763	805

Organisk tillväxt

%	2017	2016
Nettoomsättningstillväxt	9,3	3,9
Förvärvat tillväxt	-6,0	-1,7
Förändring i valutakurser	-0,9	-0,5
Organisk tillväxt	2,4	1,7

Rörelsekapital

Mkr	2017	2016
Omsättningstillgångar	2 090	1 949
Kassa och Bank	-475	-670
Kortfristiga skulder	1 994	1 650
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-65	-62
Rörelsekapital	-314	-309

För Definitioner av nyckeltalen se sidan 79.

Moderbolagets resultaträkning

Januari–december, Mkr	Not	2017	2016
Nettoomsättning	M2	11	12
Personalkostnader	M3	-24	-21
Övriga externa kostnader	M4, M5	-10	-26
Rörelseresultat		-23	-35
Finansnetto		-4	-2
Resultat från finansiella poster		-27	-37
Erhållna koncernbidrag		25	110
Resultat före skatt		-2	73
Skatt	M6	-	-16
ÅRETS RESULTAT		-2	57

Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

Moderbolagets balansräkning

31 december, Mkr	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Aktier i dotterbolag	M7	6 494	6 494
Uppskjuten skattefordran	M6	–	–
Summa anläggningstillgångar		6 494	6 494
Omsättningstillgångar			
Fordringar till koncernföretag		28	114
Övriga kortfristiga fordringar		1	2
Kassa och Bank		0	0
Summa omsättningstillgångar		29	116
SUMMA TILLGÅNGAR		6 523	6 610
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital	M8	1	1
Summa bundet eget kapital		1	1
Fritt eget kapital			
Överkursfond		6 574	6 518
Balanserade vinstmedel		–322	–152
Årets resultat		–2	57
Summa fritt eget kapital		6 250	6 423
SUMMA EGET KAPITAL		6 251	6 424
SKULDER			
Kortfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		256	165
Övriga kortfristiga skulder		16	21
Summa kortfristiga skulder		272	186
SUMMA SKULDER		272	186
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		6 523	6 610

Moderbolagets förändringar i eget kapital

Mkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktiekapital	Överkursfond	Balanserad vinst		
Ingående balans 1 januari 2016	1	6 517	-46		6 472
Återköp egna aktier	-	-	-16		-16
Utdelning	-	-	-86		-86
Övriga poster	-	-	-3		-3
Totalresultat	-	-	57		57
Utgående balans 31 december 2016	1	6 517	-94		6 424
Ingående balans 1 januari 2017	1	6 517	-94		6 424
Återköp egna aktier	-	-	-33		-33
Utdelning	-	-	-195		-195
Nyemissioner	0	56	-		56
Totalresultat	-	-	-2		-2
Utgående balans 31 december 2017	1	6 574	-324		6 251

Moderbolagets kassaflödesanalys

Januari–december, Mkr	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat före skatt	-2	73
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-24	-110
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet	-26	-37
Kassaflöde från förändring i rörelsekapitalet		
Förändringar av kortfristiga fordringar	1	1
Förändringar av kortfristiga rörelseskulder	197	138
Kassaflöde från den löpande verksamheten	198	102
Finansieringsverksamheten		
Nyemission	56	-
Utdelning	-195	-86
Återköp av aktier	-33	-16
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-172	-102
ÅRETS KASSAFLÖDE	0	0
Kassa och Bank vid periodens början	0	0
Kassa och Bank vid periodens slut	0	0

Noter till moderbolagets bokslut

M1 Väsentliga redovisningsprinciper

Moderbolaget, Attendo AB (publ), tillämpar Årsredovisningslagen och RFR 2 "Redovisning för juridiska personer". RFR 2 ställer krav på att moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, IFRS, där så är tillämpligt och utom i de fall som anges nedan. Moderbolaget tillämpar IAS 39 med undantag av redovisning av finansiella garantiavtal hänförliga till dotterbolag. I övrigt hänvisas till de redovisningsprinciper som koncernen tillämpar för redovisning och värdering av finansiella instrument i Not K23.

Grund för rapporternas upprättande

Moderbolagets finansiella rapporter presenteras i miljontal (Mkr). De finansiella rapporterna har upprättats enligt anskaffningsvärde-metoden vilket innebär att investeringar redovisas till anskaffningsvärde och utdelningar resultatförs. Nedskrivningstest genomförs årligen och nedskrivningar redovisas om värdenedgången antas vara bestående.

Aktier och andelar

Aktier i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förvärsrelaterade kostnader samt eventuella tilläggsköpeskillningar. Investeringarnas nedskrivningsbehov testas årligen eller när det finns en risk att bokfört värde på investeringen är högre än återanskaffningsvärdet.

M2 Nettoomsättning

Intäkter i moderbolaget avser koncerninterna tjänster med 11 Mkr (12).

M3 Löner och andra ersättningar

Löner och andra ersättningar

Mkr	2017	2016
VD		
Löner och andra ersättningar	6	7
Pensionskostnader	2	2
Sociala kostnader	3	3
Summa	11	12
Övriga anställda		
Löner och ersättningar	6	6
Pensionskostnader	1	1
Sociala kostnader	3	2
Summa	10	9
Totalt	21	21

Medelantalet årsanställda

	2017	2016
Kvinnor	–	–
Män	4	4
Summa	4	4

För ytterligare information om ersättningar till ledande befattningshavare se not K5 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader.

M4 Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader

Mkr	2017	2016
Externa tjänster	3	19
Styrelsearvode	4	5
Övrigt	3	2
Summa	10	26

M5 Ersättning till revisorer

Ersättning till revisorer

Mkr	2017	2016
PwC		
Arvoden för revision	1	1
Arvoden, revisionsrelaterade	–	0
Arvoden för skattefrågor	0	1
Övriga arvoden	1	0
Summa	2	2

Med revision avses arvode för den lagstadgade revisionen, dvs. sådant arbete som varit nödvändigt för att avge revisionsberättelsen, samt så kallad revisionsrådgivning som lämnas i samband med revisionsuppdraget.

M6 Skatt

Avstämning av effektiv skatt

Mkr	2017	2016
Redovisat resultat före skatt	–2	73
Skatt enligt svensk skattesats	–	–16
Skattekostnad	–	–16

Attendo AB:s skattemässiga underskott uppgår till 0 Mkr (0) per 31 december 2017.

M7 Aktier och andelar

Andelar i koncernföretag

Mkr	2017	2016
Ingående bokfört värde	6 494	6 494
Utgående bokfört värde	6 494	6 494

Aktier ägda direkt av moderbolaget	Org nr	Säte	Antal aktier	Kapital- och röst- andel, %	Bokfört värde, Mkr
Attendo International AB	556932-5342	Danderyd	66 669 379	100 %	6 494

Det finns även ett antal indirekt ägda dotterbolag, en utförlig förteckning över koncernbolagen kan beställas från Attendo AB, Investor Relations.

M8 Eget kapital

Aktiekapital

Aktiekapitalet per 31 december 2017 uppgick till 882 066 kr (876 951 kr). Antalet aktier uppgår till 1 60 933 098 stycken (1 60 000 000). Kvotvärdet uppgår till 0,005 kr (0,005) och samtliga aktier har lika rösträtt.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel i moderbolaget:

Förslag till disposition av bolagets vinst	Belopp i kr
Till årsstämmans förfogande står:	
Balanserade vinstmedel	6 251 847 835
Årets resultat	-2 036 213
Summa	6 249 811 622

Disponeras på följande sätt:

Belopp att utbetala till registrerade aktieägare (1,27 kr per aktie) ¹⁾	203 725 221
Belopp att överföra i ny räkning	6 046 086 401
Totalt fritt eget kapital i moderbolaget	6 249 811 622

¹⁾ Beräknat på antalet utestående aktier per 15 februari 2018.

M9 Händelser efter balansdagen

I november meddelade VD Henrik Borelius att han beslutat sig för att lämna sin roll efter 17 år i bolaget. Styrelsen har utsett Pertti Karjalainen, affärsområdeschef för Attendo Finland Omsorg, till tillförordnad VD från och med den 1 mars 2018 fram till dess att en ordinarie VD påbörjar sin anställning.

Styrelsens försäkran

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS sådana de antagits av EU och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och ger en rättvisande bild av moderbolagets ställning och resultat. Förvaltningsberät-

telsen för koncernen och moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför. Undertecknade avger härmed även Attendos hållbarhetsredovisning för 2017.

Danderyd den 12 mars 2018

Ulf Lundahl
Styrelseordförande

Pertti Karjalainen
*Tillförordnad verkställande direktör
och koncernchef*

Henrik Borelius
Styrelseledamot

Mona Boström
Styrelseledamot

Catarina Fagerholm
Styrelseledamot

Tobias Lönnevall
Styrelseledamot

Arja Pohjamäki
*Styrelseledamot
Arbetsgärrrepresentant*

Anssi Soila
Styrelseledamot

Anitra Steen
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 12 mars 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Patrik Adolfson
*Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor*

Eva Medbrant
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Attendo AB (publ), org.nr 559026-7885
Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Attendo AB (publ) för år 2017. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 36–68 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där den verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar. Vår granskning innefattar bl a

- För de största rapporterade enheterna i Sverige, Finland, Norge och Danmark inklusive moderbolaget och konsolideringen, har vi granskat årsbokslutet, utfört en översiktlig granskning av delårsrapporten per den 30 september samt utfört en bedömning av nyckelkontroller avseende finansiell rapportering utifrån Attendos ramverk; och
- För övriga enheter genomförs analytiska granskningsinsatser i samband med granskning av konsolideringen samt lagstadgad revision. Den lagstadgade revisionen har i de flesta fall inte slutförts innan revisionsberättelsen undertecknats för koncernen. Utfallet av denna revision rapporteras separat till Attendo som en del av vår granskning under hösten året efter då dessa enheter ej bedöms vara väsentliga, och utgör således inget underlag i revisionen av koncernens bokslut. Utfallet av den lagstadgade revisionen används vid planering av revisionen samt för uppföljning om någon väsentlig fråga rörande den finansiella rapporteringen eller den interna kontrollen noterats vid någon enhet.

Utöver vad som ovan beskrivits har huvudansvarig revisor och medrevisor under året besökt den finska verksamheten i syfte att skapa en förståelse för verksamheten i landet och förstå rutiner och kontroller för att

utvärdera efterlevnaden av Attendos ramverk för intern kontroll samt göra en översiktlig genomgång av den finansiella rapporteringen utifrån koncernens redovisningsprinciper. Medlem i koncernrevisionsteamet har även besökt den finska verksamheten för att granska förvärvsanalys hänförligt till förvärvet av Mi-Hoiva OY ("Mikeva").

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller fel. De betraktas som väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal för den finansiella rapporteringen som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt bedömt effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

– Förvärvsanalys hänförligt till förvärvet av Mi-Hoiva OY ("Mikeva") samt efterföljande konsolidering i Attendo

Vi hänvisar till not K2 Viktiga uppskattningar och antaganden för redovisningsändamål samt not K26 Förvärv och avyttringar.

Den viktigaste händelsen som påverkat goodwill posten under år 2017 är förvärvet av Hoiva OY ("Mikeva"). Detta utgör det största förvärvet som Attendo har gjort på flera år, och på grund av detta har förvärvsanalysen utgjort ett särskilt fokusområde i revisionen av år 2017.

Den förvärvsanalys som upprättats innehåller väsentliga värden avseende goodwill om MSEK 1 255 och övriga immateriella tillgångar om MSEK 153. Det finns en risk att de tillgångar och skulder som upptas i analysen inte korrekt värderas till verkligt värde per förvärvsdagen.

Hur vår revision beaktade

det särskilt betydelsefulla området

Avseende förvärvet av Mi-Hoiva OY ("Mikeva") har vi, förutom nedan nämnda granskningsåtgärder hänförliga till värdering av goodwill och andra förvärvsrelaterade tillgångar, bl a utfört följande granskningsinsatser:

- Koncernrevisionsteamet har tillsammans med det lokala revisionsteamet besökt Mikeva, bland annat i syfte att granska den finansiella rapporteringen inklusive öppningsbalanserna per förvärvsdatum, för att kunna pröva förvärvsanalysen.
- Vi har utifrån granskning av bolagets årsboksut 2017, samt granskning av öppningsbalanserna utvärderat om räkenskaperna, på ett rättvisande sätt i enlighet med IFRS, intagits i Attendos konsolidering.
- Vi har också bedömt huruvida den modell som Attendo använder för att värdera tillgångar är i enlighet med IFRS. För detta har vi använt PwC:s värderingsspecialister. Vi har även prövat de väsentliga antaganden som görs i förvärvsanalysen. Vi har också granskat väsentliga inslag i förvärvsanalysen mot underlag och utifrån rimligheten i antagandena. Detta omfattar främst antaganden om försäljningstillväxt, utveckling av marginaler och diskonteringsränta (WACC).

De använda antaganden för att värdera avskrivningsbara immateriella tillgångar i förvärvsanalysen bedömts ligga inom ett godtagbart intervall. Förvärvsanalysen är preliminär till den 31 oktober 2018, och kan därför komma att ytterligare justeras.

Utifrån vår revision har vi i övrigt inte rapporterat några väsentliga iakttagelser till revisionsutskottet.

Särskilt betydelsefullt område

– Rutiner och processer samt redovisning av personalrelaterade kostnader

Vi hänvisar till noterna K2 Viktiga uppskattningar och antaganden för redovisningsändamål, K5 Information om styrelsemedlemmar, ledande befattningshavare och anställda, K20 Avsättningar för pensioner och K24 Övriga kortfristiga skulder.

Attendo har omkring 24 000 anställda i sina dotterbolag. Personalkostnaderna uppgår till ca 70 % av Attendos rörelsekostnader. Detta är därmed den mest väsentliga kostnadsposten i Attendos konsoliderade resultaträkning. De personalrelaterade kostnaderna består både av löner och andra ersättningar inklusive rörlig ersättning, samt direkt hänförliga skatter och sociala avgifter. Risken i dessa poster avser såväl fullständighet som att de är korrekt beräknade, rätt periodiserade och rätt värderade. Det finns även en inneboende komplexitet i lönehanteringen då olika personalgrupper omfattas av olika anställningskontrakt och kollektivavtal, vilket i sig ger skillnader i hur löner, andra ersättningar och förmåner ska beräknas.

För att säkerställa en korrekt redovisning av personalkostnader har Attendo implementerat ett ramverk för intern kontroll samt har en robust rapporteringsstruktur för att säkerställa att rapporteringen är fullständig och korrekt i enlighet med Attendos riktlinjer. Detta finns beskrivet på sidan 33 i årsredovisningen.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

För att kunna betala ut löner till 24 000 anställda varje månad, eller i vissa fall mer frekvent, krävs att det finns väl fungerande rutiner och processer för att beräkna och kontrollera de löner och ersättningar som ska betalas.

Vår revision baseras både på utvärdering av den interna kontrollen samt substansgranskning och andra analysåtgärder, inklusive databaserade transaktionsanalyser, av vissa balans- och resultatposter på stickprovsbasis av väsentliga dotterbolag.

Grunden för utvärdering av rutiner och processer har varit Attendos ramverk för intern kontroll över den finansiella rapporteringen. Den granskning av kontroller och resultat- och balansposter som har utförts har varit på stickprovsmässig basis. Vi har även genomfört bland annat följande granskningsinsatser:

- Stämt av väsentliga upplupna kostnader och/eller reserver avseende exempelvis semesterlöneskulder, löneskulder, skatter, sociala avgifter mot information från lönesystem och ledningens beräkningar och bedömningar.
- Granskat personalkostnader genom analytiska granskningsåtgärder omfattande förändringar av kostnader i resultaträkningen, upplupna kostnader och reserver baserat på vår kunskap samt genom användning av databaserade transaktionsanalyser.

Utifrån denna granskning har inget väsentligt framkommit som föranlett rapportering till revisionsutskottet. Vår övergripande slutsats är att det, i allt väsentligt inom Attendo, finns fungerande processer för lönehantering och redovisning av personalkostnader.

Särskilt betydelsefullt område

– Värdering av goodwill och andra förvärvsrelaterade immateriella tillgångar

Vi hänvisar till noterna K2 Viktiga uppskattningar och antaganden för redovisningsändamål och K12 Immateriella tillgångar.

Goodwill utgör en väsentlig del av Attendo-koncernens balansomslutning och uppgår till MSEK 8 541 per 31 december 2017 (67 % av balansomslutningen). Posten är föremål för ledningens bedömningar och antaganden och med anledning av dess väsentlighet även bedömt som särskilt betydelsefullt område i revisionen.

Årligen upprättar ledningen och styrelsen en nedskrivningsprövning av värdet på goodwill. Prövningen syftar till att bedöma om det föreligger nedskrivningsbehov, dvs bokfört värde överstiger det bedömda verkliga värdet enligt nedskrivningsprövningen.

Det beräknade värdet baseras på av styrelsen godkända framtida budgeter och prognoser för de närmaste fem åren. Kassaflödena från åren bortom de fem närmaste extrapoleras baserat på affärsplanen. Processen innehåller därmed antaganden som får en väsentlig betydelse för testet om nedskrivningsbehov. Detta inkluderar antaganden om försäljningstillväxt, utveckling av marginaler samt diskonteringsräntan (WACC).

Det värde som uppkommer enligt prövningen motsvarar värdet av diskonterade kassaflöden för identifierade kassagenererande enheter. Då Attendos legala organisation inte är utformad utifrån de fyra rörelsesegmenten har Attendo i enlighet med IAS 36 p. 82 valt att genomföra nedskrivningsprövningen 2017 utifrån tre kassagenererande enheter, då dessa återspeglar hur Attendo bedriver sin verksamhet.

Även om en enhet klarar nedskrivningsprövningen kan en framtida utveckling som avviker negativt från de antaganden och bedömningar som varit underlag till prövningen leda till att ett nedskrivningsbehov föreligger. Värderingen av bolagets verksamhet är som mest känslig avseende den framtida intjäningen i delar av den svenska verksamheten. Detta bedöms vara ett resultat av den osäkerhet i de politiska beslut som kan fattas på grund av den utredning om ny lagstiftning avseende vinster i välfärden som beskrivs i not K2 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål.

Övriga förvärvsrelaterade immateriella tillgångar är föremål för löpande avskrivningar. För dessa tillgångar sker prövning av värdering om det finns misstanke om att värdet av tillgångarna har minskat så att nedskrivning kan behöva ske.

Attendo slutsats, baserat på den bästa uppskattning och den information som fanns tillgängliga vid upprättandet av den årliga prövningen, är att det inte fanns något nedskrivningsbehov avseende ovan nämnda tillgångar per den 31 december 2017.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Vid test av nedskrivningsbehov för goodwill, samt andra förvärvsrelaterade immateriella tillgångar, har vi för att säkerställa framförallt värderingen och riktigheten, utfört följande revisionsåtgärder:

- Vid utvärderingen av antagandena, som redogörs för i not K12, Immateriella tillgångar samt vid kontrollen av att använd modell överensstämmer med IFRS, har vi använt oss av PwC:s experter på värdering för att pröva och utvärdera använda modeller och metodik, samt väsentliga antaganden.
- På stickprovsmässig basis, prövat, utvärderat och utmanat informationen som använts i beräkningarna visavi Attendos finansiella plan och, där möjligt, extern information. Vi har då fokuserat på antagna tillväxttal, utvecklingen av marginaler samt diskonteringsränta per kassagenererande enhet. Vi har också följt upp riktigheten och den inneboende kvaliteten i bolagets process för att upprätta affärsplaner och finansiella planer baserat på historiska utfall.
- Kontrollerat känsligheten i värderingen för negativa förändringar i väsentliga parametrar som på individuell eller kollektiv basis skulle kunna medföra att ett nedskrivningsbehov föreligger.
- Bedömt att de upplysningar som ges i årsredovisningen är korrekta utifrån genomfört test av värdering, särskilt utifrån upplysning om känsligheten i värderingarna.
- Jämfört i årsredovisningen införda upplysningar mot kraven i IAS 36, och fann dem att vara i allt väsentligt uppfyllda.
- Utvärderat Attendos bedömning avseende den politiska risken och begränsningar i vinster i välfärden som redogörs för under avsnittet Risker och riskhantering i förvaltningsberättelsen samt not K2 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål.

Utifrån vår granskning har vi inte rapporterat några väsentliga iakttagelser till revisionsutskottet.

Särskilt betydelsefullt område – Ledningsbedömning avseende avsättning för förlustkontrakt

Vi hänvisar till noterna K2 Viktiga uppskattningar och antaganden för redovisningsändamål, och K21 Avsättningar.

Antaganden och bedömningar ligger till grund för flera balansposter i Attendos redovisning bl a avsättningar för förlustkontrakt. Förutom goodwill som beskrivs ovan bedömer vi att den mest väsentliga bedömningsposten är avsättningar för förlustkontrakt. Anledning till detta är att uppstart av ett boende eller en enhet kan vara kostsamt. I de fall ett kontrakt kommer leda till framtida förluster krävs enligt IAS 37 Avsättningar, en avsättning för de förluster som väntas uppkomma efter bokslutet. Attendo följer upp alla boenden och enheter varje månad och gör bedömningar och prognoser för framtiden och utifrån de bedömer Attendo i fall någon avsättning krävs. I not K21 Avsättningar anger Attendo att MSEK 30 har reserverats i samband med bokslutet. Även om denna balans i sig själv inte är väsentlig i förhållande till Attendos resultat är vår bedömning att redovisning av underliggande bedömningar är ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

I vår revision har vi särskilt fokuserat på granskningen av ledningens bedömning av förlustkontrakt för att säkerställa fullständighet, riktighet och värdering och bl a utfört följande granskningsinsatser:

- Granskat Attendos uppföljnings- och bokslutsrutiner för att säkerställa att kontroller finns för att redovisa avsättningar för förlustkontrakt i fall det krävs i enlighet med IAS 37 Avsättningar.
- Granskat på stickprovsbasis Attendos beräkningsunderlag mot interna rapporter.
- Följt upp resultatutfall och framtida prognoser avseende boende och enheter mot interna rapporter tillsammans med ansvariga hos Attendo.
- Bedömning av Attendos principer för att göra avsättningar för eventuella förluster hänförliga till kundkontrakt mot de krav som finns i IAS 37 Avsättningar.

Utifrån vår granskning är vår bedömning att Attendos antaganden som ligger till grund för avsättning för förlustkontrakt ligger inom godtagbart intervall.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen, koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1–23 och sidorna 75–80. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncern-

redovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att

upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvar.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Attendo AB (publ) för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att

bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningssskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningssskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvar.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

PricewaterhouseCoopers AB, med Patrik Adolfson som huvudansvarig revisor, utsågs till Attendo ABs (publ) revisor av årsstämman den 6 april 2017 och har varit bolagets revisor sedan den 27 oktober 2015.

Stockholm den 12 mars 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Patrik Adolfson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Eva Medbrant
Auktoriserad revisor

Aktien

Attendo-aktien är noterad på Nasdaq Stockholm sedan 30 november 2015. Introduktionspriset var 50 kronor. Aktien är från och med 2017 kategoriserad i segmenten Large Cap och Healthcare. Aktien handlas under kortnamnet ATT.

KURSUVECKLINGEN OCH OMSÄTTNING

SEK	2017	2016
Stängningskurs 29 (30) december	87,95	78,75
Marknadsvärde 29 (30) december, Mdkr	14,2	12,6
Kursutveckling under året, %	12	12
Högsta betalkurs 21 jun (28 aug)	110,5	92
Lägsta betalkurs 4 jan (9 feb)	75	62,5

Under 2017 har Attendoaktier handlats till ett värde uppgående till 3,7 Mdkr, vilket i genomsnitt motsvarar 15 Mkr per dag. Antalet aktier som handlades under 2017 motsvarar 25 procent av det genomsnittliga antalet utestående aktier. Av den totala volymen omsatta aktier har 82 procent handlats på Nasdaq Stockholm. Attendo-aktien handlas också på multilaterala handelsplattformar (MTF) såsom Bats, BOAT och LSE.

Aktiekapital

Det totala antalet aktier i Attendo uppgår till 160 933 098 och har ökat under året. Alla aktier har lika röstvärde och ger lika rätt till andel i bolagets tillgångar.

Styrelsen i Attendo fattade under 2017 beslut om köp av egna aktier i ett återköpsprogram med stöd av ett bemyndigande från årsstämman 2017. Syftet med återköpsprogrammet är att säkerställa Attendos åtaganden att leverera aktier och betala sociala avgifter enligt Attendos aktiesparprogram Attendo+ 2017. Under 2017 har 325 000 aktier till ett värde om 33 Mkr återköpts.

Utdelning

Beslut om utdelning ska baseras på Attendos investeringsmöjligheter och finansiella position. Utdelningspolicyn är att distribuera 30 procent av nettovinsten. Styrelsen har beslutat att föreslå för årsstämman 2018 att lämna en utdelning om 1,27 kronor per aktie.

Investor relations

Attendoaktien följs av sex investmentbanker, för aktuella uppgifter om vilka analytiker som följer aktien se Attendos webbsida: www.attendo.com/sv/content/analytiker-0

Bolaget håller webbsända presentationer av sina delårsrapporter. I samband med publicering av delårsrapporter arrangeras presentationer och investerarmöten i Sverige och utvalda länder i Europa, främst Finland och Storbritannien.

AKTIEÄGARE

Namn	Antal aktier	% av aktier och röster
Nordstjernan AB	25 600 000	15,96
Pertti Karjalainen	22 667 275	14,13
Didner & Gerge Fonder Aktieföretag	14 384 054	8,97
Swedbank Robur Fonder	9 946 074	6,20
Carve Capital AB	8 265 036	5,15
Henrik Borelius	6 960 823	4,34
Elo Mutual Pension Insurance Company	4 800 000	2,99
SEB Investment Management	4 198 849	2,62
CBNY - Norges bank	4 186 225	2,61
Ilmarinen Mutual Pension Company	4 050 000	2,52
Antti Ylikorkala	3 192 952	1,99
BPSS LUX/Client assets	2 885 952	1,80
Andra AP fonden	2 435 253	1,52
Tredje AP fonden	2 185 666	1,36
Handelsbanken fonder	2 092 485	1,30
Ammy Wehlin	1 723 679	1,07
JP Morgan Chase	1 433 760	0,89
Anssi Soila	1 255 455	0,78
JP Morgan Bank Luxemburg	1 254 242	0,78
Nordea Bank, Norge	1 238 735	0,77
Summa, 20 största ägarna	124 756 515	77,77
Summa, övriga	35 655 118	22,23
Totalt utestående aktier	160 411 633	100,0

Källa: Euroclear Sweden AB per 2017-12-29

AKTIEFÖRDELNING

Aktieinnehav	Antal aktieägare	Antal utestående aktier
1-500	7 680	977 980
501-1 000	655	486 464
1 001-2 000	412	950 454
2 001-5 000	92	687 651
5 001-10 000	39	493 250
10 001-20 000	28	487 113
20 001-	217	156 850 186
Totalt	9 123	160 933 098

Källa: Euroclear Sweden AB per 2017-12-29

DATA PER AKTIE

SEK	31 dec 2017	31 dec 2016
Eget kapital per aktie	33,60	30,19
Vinst per aktie före utspädning	4,26	4,06
Utdelning per aktie	1,27	1,22
Utdelning som andel av vinst per aktie, %	30	30
Direktavkastning, % ¹⁾	1,4	1,5
P/E-tal ²⁾	21	19

¹⁾ Utdelning dividerat med aktiekursen vid årets slut²⁾ Aktiekursen vid årets slut dividerat med vinst per aktie

KURSVUTVECKLING 2015-2017

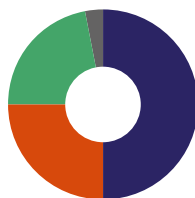

Läs mer på
www.attendo.com

AKTIEÄGARE PER GEOGRAFI
PER 2017-12-29

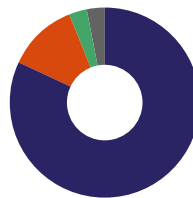
- Sverige 50%
- Finland 26%
- Storbritannien 10%
- USA 7%
- Övriga länder 7%

Källa: Euroclear Sweden AB

ÄGARE PER KATEGORI
PER 2017-12-29
Aktiekapital %

- Utländska ägare 50%
- Svenska ägare 50%
 - varav:
 - – Institutioner 25%
 - – Aktiefonder 22%
 - – Privatpersoner 3%

Källa: Euroclear Sweden AB

HANDEL PÅ OLIKA BÖRSER
HELÅR 2017

- Nasdaq Stockholm 82%
- Cboe CXE 12%
- Cboe BXE 3%
- Turquoise 3%

Källa: Fidessa

Femårsöversikt

	2017	2016	2015	2014 ¹⁾	2013 ¹⁾
Total nettoomsättning	11 157	10 212	9 831	9 045	8 465
Tillväxt %	9,3	3,9	8,7	6,9	7,3
– Nettoomsättning Sverige	5 664	5 481	5 126	4 875	4 760
– Nettoomsättning Finland	4 927	4 185	4 225	3 737	3 332
– Nettoomsättning Norge	359	323	264	292	300
– Nettoomsättning Danmark	207	223	216	141	73
Rörelseresultat (EBITA) ²⁾	1 084	1 002	933	822	770
Rörelsemarginal (EBITA), %	9,7	9,8	9,5	9,1	9,2
Rörelseresultat (EBIT) ²⁾	953	911	887	807	738
Rörelsemarginal (EBIT), %	8,5	8,9	9,0	8,9	8,7
Årets resultat	680	649	286	263	363
Vinstmarginal, %	6,1	6,4	2,9	2,9	4,3
Avkastning på sysselsatt kapital, % ²⁾³⁾	10,1	11,4	11,4	11,7	10,0
Sysselsatt kapital	10 657	8 217	7 828	7 796	7 387
Operativt kassaflöde ²⁾	763	805	765	700	723
Rörelsekapital ²⁾	–314	–309	–130	–293	–259
Soliditet	42	49	45	26	25
Nettoinvesteringar	208	169	165	164	140
Resultat per aktie före utspädning, kr ⁴⁾	4,26	4,06	1,79	1,64	2,27
Resultat per aktie efter utspädning, kr ⁴⁾	4,24	4,05	1,79	1,64	2,27
Eget kapital per aktie före utspädning, kr ⁴⁾	33,60	30,19	26,37	16,06	14,43
Eget kapital per aktie efter utspädning, kr ⁴⁾	33,44	30,10	26,36	16,06	14,43
Genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning, tusental ⁴⁾	159 784	159 956	160 000	160 000	160 000
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning, tusental ⁴⁾	160 544	160 405	160 083	160 000	160 000
Antal utestående aktier vid periodens utgång, tusental ⁴⁾	160 412	159 800	160 000	160 000	160 000
Medelantal årsanställda	15 871	14 824	14 512	14 214	13 575
Total nettoomsättning	11 157	10 212	9 831	9 045	8 465
– egen regi	7 097	6 327	5 589	4 829	4 103
– entreprenad	3 315	3 108	3 236	3 149	3 288
– bemanning	745	777	1 006	1 067	1 074

¹⁾ Finansiell information för åren 2013–2014 är hämtade ur Attendos sammanslagna finansiella rapporter.

²⁾ Alternativa nyckeltal, se sidan 79 för definitioner.

³⁾ Från och med 2016 beräknas avkastning på sysselsatt kapital på EBIT. Jämförelseperioderna som tidigare beräknats på EBITA har förbättrad jämförelse räknats om.

⁴⁾ Se beräkning till genomsnittligt antal aktier i beräkningen vinst per aktie före och efter utspädning på sidan 53.

Kvartalsöversikt

Belopp i Mkr	Kv4 2017	Kv3 2017	Kv2 2017	Kv1 2017	Kv4 2016	Kv3 2016	Kv2 2016	Kv1 2016
Nettoomsättning	3 011	2 741	2 744	2 661	2 647	2 568	2 525	2 472
Övriga rörelseintäkter	6	2	6	3	6	4	6	4
Totala intäkter	3 017	2 743	2 750	2 664	2 653	2 572	2 531	2 476
RÖRELSENS KOSTNADER								
Personalkostnader	-1 914	-1 667	-1 759	-1 670	-1 700	-1 573	-1 629	-1 631
Övriga externa kostnader	-818	-702	-726	-680	-676	-626	-645	-617
Av- och nedskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar	-45	-37	-37	-35	-36	-33	-33	-31
Rörelseresultat (EBITA)¹⁾	240	337	228	279	241	340	224	197
Rörelseresultat (EBITA marginal)	8,0	12,3	8,3	10,5	9,1	13,2	8,9	8,0
Av- och nedskrivningar på förvävsrelaterade immateriella tillgångar	-35	-32	-33	-31	-31	-30	-17	-13
Rörelseresultat (EBIT)¹⁾	205	305	195	248	210	310	207	184
Rörelsemarginal (EBIT marginal)	6,8	11,1	7,1	9,3	7,9	12,1	8,2	7,4
Finansnetto	-23	-21	-16	-17	-16	-25	-21	-21
Resultat före skatt	182	284	179	231	194	285	186	163
Skatt	-47	-61	-38	-50	-43	-61	-40	-35
Periodens resultat	135	223	141	181	151	224	146	128
Vinstmarginal, %	4,5	8,1	5,1	6,8	5,7	8,7	5,8	5,2
Skattesats, %	-25,8	-21,5	-21,2	-21,6	-22,2	-21,4	-21,5	-21,5
Resultat per aktie före utspädning, kr ²⁾	0,84	1,40	0,88	1,13	0,94	1,40	0,91	0,80
Resultat per aktie efter utspädning, kr ²⁾	0,84	1,39	0,88	1,13	0,94	1,39	0,91	0,80
Genomsnittligt antal aktier före utspädning ²⁾ , tusental	159 816	159 719	159 801	159 800	159 824	160 000	160 000	160 000
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning ²⁾ , tusental	160 477	160 629	160 763	160 466	160 279	160 842	161 323	160 934
Nettoomsättning per kontraktmodell								
Nettoomsättning, egen regi	1 987	1 729	1 733	1 648	1 656	1 603	1 557	1 511
Nettoomsättning, entreprenad	834	832	824	825	787	777	775	769
Nettoomsättning, bemanning	190	180	187	188	204	188	193	192
Nettoomsättning per land								
Nettoomsättning Sverige	1 437	1 432	1 419	1 376	1 388	1 392	1 369	1 332
Nettoomsättning Finland	1 432	1 167	1 183	1 145	1 114	1 038	1 024	1 009
Nettoomsättning Norge	105	85	84	85	86	82	78	77
Nettoomsättning Danmark	37	57	58	55	59	56	54	54
Egen regi								
Enheter i drift	573	459	425	409	391	382	362	358
Platser i drift	13 262	10 378	9 550	9 249	9 280	9 012	8 932	8 807
Platser under uppförande	2 903	2 757	2 378	2 159	1 935	1 716	1 469	737
Hemtjänstkunder	12 370	13 370	11 880	11 600	11 330	11 160	11 650	11 150
Entreprenad								
Enheter i drift	129	133	128	126	122	128	129	127
Platser i drift	3 678	3 777	3 739	3 744	3 656	3 706	3 717	3 703
Hemtjänstkunder	1 390	1 330	1 150	1 140	1 060	1 050	1 070	1 070
Tillväxt								
Organisk tillväxt ¹⁾	0,8	3,0	2,2	2,9	-1,5	1,8	3,7	3,1
Förvärvad tillväxt	12,9	3,6	4,3	3,5	2,4	2,4	1,0	0,9
Förändring i valutakurser	0,1	0,1	2,2	1,2	2,3	0,4	-0,4	-0,6

¹⁾ Alternativa nyckeltal, se sidan 79 för definitioner.

²⁾ Se definition till genomsnittligt antal aktier i beräkningen vinst per aktie före och efter utspädning på sidan 53.

Definitioner av nyckeltal och alternativa nyckeltal

Förklaringar finansiella mått

Avkastning på sysselsatt kapital (Alternativt nyckeltal)

Attendo har valt att redovisa avkastning på sysselsatt kapital då det visar på lönsamheten efter att hänsyn tagits till hur mycket kapital som använts. Definitionen för avkastning på sysselsatt kapital är rörelseresultat (EBIT) de senaste tolv månaderna dividerat med genomsnittligt sysselsatt kapital. För avstämning av nyckeltalet se not K31.

Eget kapital per aktie

Eget kapital dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

Förvärvad tillväxt

Ökning av nettoomsättningen från bolag och verksamheter förvärvade de senaste tolv månaderna.

Likvida medel

Kassa och Bank, kortfristiga placeringar samt derivatinstrument med positivt verkligt värde.

Nettoinvesteringar

Nettot av investeringar och avyttringar i materiella och immateriella tillgångar exklusive förvävsrelaterade investeringar och exklusive investeringar och avyttringar av tillgångar som innehas för försäljning.

Nettoskuld (Alternativt Nyckeltal)

Nettoskulden är ett sätt att beskriva koncernens skuldsättning och dess förmåga att återbetala sina skulder med likvida medel om samtliga skulder förföll idag. Nettoskulden definieras som Räntebärande skulder minus likvida medel. Se sidan 37 i förvaltningsberättelsen för en avstämning av nettoskulden.

Operativt kassaflöde (Alternativt Nyckeltal)

Operativt kassaflöde är ett mått på de likvida medel som koncernen genererar i den löpande verksamheten. Nyckeltalet definieras som kassaflöde från löpande verksamhet justerat för investeringar och avyttringar av immateriella och materiella anläggningstillgångar samt erhållna och betalda räntor. Se not K31 för avstämning av operativt kassaflöde.

Organisk tillväxt (Alternativt Nyckeltal)

För att visa den underliggande utvecklingen av försäljningen rensat för förvärv och valutakurseffekter väljer Attendo att redovisa organisk tillväxt som ett nyckeltal. Nyckeltalet beräknas som omsättningstillväxt exklusive förvärv samt förändringar i valutakurser. För avstämning av nyckeltalet se not K31.

Periodens resultat

Periodens resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare.

Resultat per aktie

Periodens resultat dividerat med genomsnittligt antal utestående aktier.

Rörelsekapital (Alternativt Nyckeltal)

Rörelsekapitalet är ett viktigt nyckeltal för att optimera kassagenerering. Nyckeltalet definieras som omsättningstillgångar exklusive likvida medel och kortfristiga räntebärande tillgångar minus kortfristiga icke-räntebärande skulder och avsättningar. Tillgångar och skulder som innehas för försäljning ingår inte i rörelsekapitalet. För avstämning av nyckeltalet se not K31.

Rörelsemarginal (EBIT-marginal)

Rörelseresultat (EBIT) dividerat med nettoomsättning.

Rörelsemarginal (EBITA-marginal)

Rörelseresultat (EBITA) dividerat med nettoomsättning.

Rörelseresultat (EBIT) (Alternativt Nyckeltal)

Attendo har valt att redovisa rörelseresultat (EBIT) som ett nyckeltal då det visar utvecklingen av den löpande verksamheten oberoende av finansieringen. Rörelseresultat (EBIT) avser resultat före finansiella poster och skatt. Se koncernens resultaträkning för avstämning av EBIT.

Rörelseresultat (EBITA) (Alternativt Nyckeltal)

Rörelseresultat (EBITA) används som ett nyckeltal då det visar utvecklingen av den löpande verksamheten utan påverkan från av- och nedskrivningar av immateriella tillgångar från förvärvade bolag samt oberoende av finansieringen. Rörelseresultat (EBITA) avser resultat före avskrivningar på förvävsrelaterade immateriella tillgångar, finansiella poster och skatt. Se koncernens resultaträkning för avstämning av EBIT.

Skuldsättningsgrad

Nettoskuld dividerat med eget kapital.

Soliditet

Eget kapital dividerat med totala tillgångar.

Sysselsatt kapital

Eget kapital plus räntebärande skulder.

Vinstmarginal

Periodens resultat dividerat med nettoomsättning.

Operativa förklaringar

Ny enhet

Verksamhet som varit i drift <12 månader.

Befintlig enhet

Verksamhet som varit i drift >12 månader.

Hållbarhetsdefinitioner

Intressenter

Grupper av personer som är engagerade och/eller ekonomiskt intresserade av en verksamhet.

Intressentdialog

Dialog med intressenter inom och utanför företaget för att kartlägga vilka förväntningar som olika grupper har på verksamheten.

Miljöfarligt avfall

Avfall som enligt nationella lagar måste hanteras av auktoriserade avfallshanteringsföretag.

Miljöledningssystem

Ett strukturerat arbetssätt för att effektivisera och rationalisera företagets miljöarbete.

Mänskliga rättigheter

De mänskliga rättigheterna är en del av folkrätten och har sitt ursprung i internationella överenskommelser. De reglerar förhållandet mellan staten och enskilda individer och slår fast att alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter.

Uppförandekod

Formella riktlinjer för hur ett företags värderingar ska genomföras i praktiken.

Väsentlighetsanalys

Identifiering av företagets viktigaste frågor ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. De väsentliga frågorna är de där intressenterna har högst förväntningar och där verksamhetens påverkan på sin omgivning är störst.

Årsstämma

Attendos årsstämma äger rum torsdagen den 12 april 2018 kl. 17.00 på Danderyds Gymnasium, Danderyd.

Deltagande

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska dels vara införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken fredag den 6 april 2018, dels anmäla sig till bolaget senast fredag den 6 april 2018.

Anmälan

Anmälan till årsstämman kan göras via:

- Attendos hemsida: www.attendo.com
- Telefon: 0771-24 64 00
- Via post: Computershare AB "Attendo AB's årsstämma", Box 610, 182 16 Danderyd.

Vid anmälan måste aktieägare ange namn, person- eller organisationsnummer, adress, telefonnummer samt eventuella biträden. Sker deltagandet med stöd av fullmakt bör denna insändas i god tid före årsstämman. Fullmaktformulär finns så väl på svenska som engelska på koncernens hemsida, www.attendo.com.

Förvaltarregistrerade aktier

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade måste, utöver anmälan om deltagande i stämman, tillfälligt föras in i aktieboken i eget namn (så kallad rösträttsregistrering) för att få delta i stämman. För att denna registrering ska vara verkställd den 6 april 2018 bör aktieägaren i god tid före denna dag kontakta sin bank eller förvaltare.

Utdelning

Attendos utdelningspolicy är att 30 procent av nettovinsten ska delas ut.

Styrelsen föreslår en utdelning på 1,27 kronor per aktie för räkenskapsåret 2017 vilket motsvarar en utbetalning på cirka 204 Mkr. Den föreslagna utdelningen motsvarar cirka 30 procent av periodens resultat. Avstämningsdag för utdelning föreslås vara den 16 april 2018. Utdelningen beräknas betalas ut den 19 april 2018.

Finansiell kalender 2018

12 april 2018	Årsstämma
4 maj 2018	Delårsrapport januari – mars
26 juli 2018	Delårsrapport januari – juni
9 november 2018	Delårsrapport januari – september

Kontaktpersoner

Ekonomi- och finansdirektör Fredrik Lagercrantz,
tfn 08-586 252 00

Kommunikations- och IR direktör Andreas Koch,
tfn 070-509 77 61

Attendo
Omsorg på ditt sätt